

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

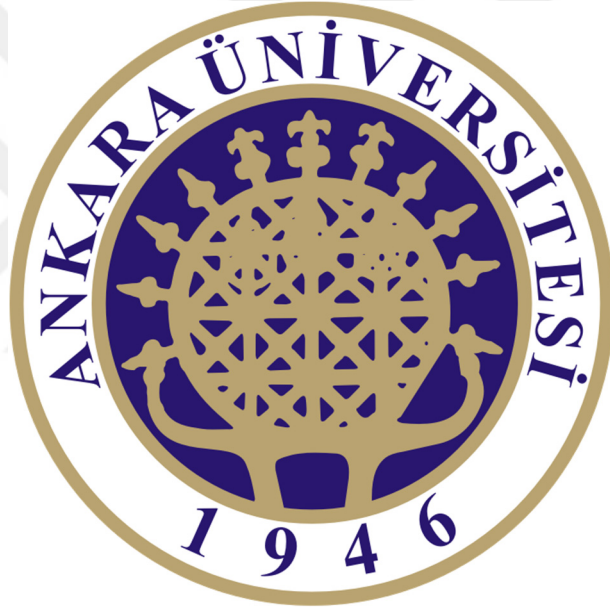
**EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER ANABİLİM DALI
EĞİTİM PSİKOLOJİSİ PROGRAMI**

**5-6 YAŞLARINDAKİ ÇOCUKLARIN GÜNLÜK
YAŞAMLARINDAKİ DOĞAL DAVRANIŞLARININ
İNCELENMESİ: SPESİMEN
KAYDI YÖNTEMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ASLI ÖZER

**ANKARA
EYLÜL, 2019**

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER ANABİLİM DALI
EĞİTİM PSİKOLOJİSİ PROGRAMI**

**5-6 YAŞLARINDAKİ ÇOCUKLARIN GÜNLÜK
YAŞAMLARINDAKİ DOĞAL DAVRANIŞLARININ
İNCELENMESİ: SPESİMEN
KAYDI YÖNTEMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ASLI ÖZER

PROF. DR. SELAHİDDİN ÖĞÜLMÜŞ

**ANKARA
EYLÜL, 2019**

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Aslı ÖZER adlı öğrencinin hazırladığı “5-6 Yaşlarındaki Çocukların Günlük Yaşamlarındaki Doğal Davranışlarının İncelenmesi: Spesimen Kaydı Yöntemi” başlıklı bu çalışma Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Psikolojisi Programı’nda jüri üyelerince oy birliği / oy çokluğu ile **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

	<u>Jüri Üyeleri</u>	<u>İmza</u>
Başkan	.....	.....
Üye	.....	.....
Üye	.....	.....

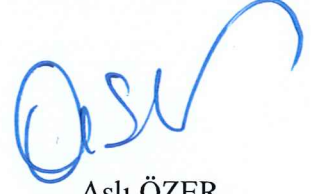
ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından .../.../20... tarihinde, Enstitü Yönetim Kurulunca .../.../20... tarihinde kabul edilmiştir.

.....
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Proje içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Aslı ÖZER

ÖZET

5-6 YAŞLARINDAKİ ÇOCUKLARIN GÜNLÜK YAŞAMLARINDAKİ DOĞAL DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ SPESİMEN KAYDI YÖNTEMİ

ÖZER, Aslı

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ

Eylül, 2019, xii + 113

Bu araştırmanın amacı 5-6 yaşlarındaki çocuklarının günlük doğal davranışlarını spesimen kaydı yöntemiyle inceleyerek; davranışların yapısal ve içeriksel olarak benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktır. Nitel bir çalışma olan bu araştırma için İstanbul il sınırlarında aileleriyle birlikte yaşayan 52-66 ay yaş aralığındaki çocuklar arasından tabakalı amaçlı örnekleme yöntemiyle iki araştırma grubu oluşturulmuştur. Birinci araştırma grubu için okul öncesi eğitim kurumuna devam eden iki kız iki erkek çocuktan, ikinci araştırma grubu okul öncesi eğitimi hiç almamış iki kız bir erkek çocuktan oluşmuştur Her bir çocuğun hafta sonu aileleriyle birlikte doğal ortamlarındaki günlük davranışları iki saat süreyle kaydedilmiş, daha sonra bu veriler bir tür içerik analizi olan spesimen kaydı yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen nitel verilerin nicel verilere dönüştürülmesi sayı, yüzde ve aritmetik ortalamalar yoluyla sağlanmıştır. Araştırmaya katılan çocukların sergiledikleri davranışlar birbirinden farklı olduğu gibi bu davranışlar arasında yapısal ve psikolojik açıdan da farklılıklar saptanmıştır. Yapısal açıdan bulgulara göre episod sayısı, türü, anlamı, başlama şekli ve bitişi açısından her iki grupta farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Davranışların sosyalliği ve ilişki karmaşıklığı açısından analizine göre gruplar arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Spesimen kaydı yöntemine özgü sınıflama maddeleri kullanılarak davranışın psikolojik açıdan analiz edilmesiyle gruplar arasında eylem modelleri (başvurma, başatlık, uysallık, direnme, bakım, kaçınma, saldırganlık) açısından farklılıklar olduğu saptanmıştır. Çalışmanın bulguları ilgili alan yazın sonuçları ışığında tartışılmıştır. Benzer konularda yapılacak çalışmalarda; bu yaş grubu

çocukların davranışlarının tam gün incelenerek analiz edilmesi, aile bireylerinin çocuk yetiştirmeye yönelik inanç, tutum ve davranışlarının incelenmesi ve çocukların yaşadıkları çevrenin fiziksel ve niteliksel açıdan incelenmesi farklı sonuçlar ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: Okul Öncesi, Ekolojik Psikoloji, Spesimen Kaydı, Davranış, Ortam

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF 5-6 YEARS OLD CHILDREN'S BEHAVIOR IN THEIR DAILY LIVES: TYPE OF SPECIMEN RECORD

ÖZER, Aslı

Master Degree / Department of Educational Science

Supervisor: Prof. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ

September, 2019, xii + 113

The purpose of this research is to bring into open similarities and differences: structural and contextual of daily natural behaviors of 5-6 years old children by analyzing with specimen records. In this qualitative research, stratified sampling method was used and two research group were formed from a group of children live in İstanbul city and in the range of 52-66 months of age. First research group consisted of 4 children (2 girls and 2 boys) has been studying in a preschool. Second research group consisted of 3 children (1 boy and 2 girl) has never been any preschool in their life. Data was collected through two hours observation and video recording of each child's behavior in their natural surroundings (in their home and with their family) then analyzed by the method of Specimen Records. In this research the transformation of qualitative datas to quantitative datas is done by numbers, percentages and arithmetic means. As a result, each children attended to research act in a different way. In addition to that, some kind of structural and psychological differences are detected in their behaviors. According to structural outcomes, two groups showed unlike results in the means of the number, type, issue, initiation and termination of episode. Different results has found by analyzing "Sociality of Episode" and "Associate complexity" between groups. According to Specimen Records classification of "Action Modes" (appeal, dominance, submission, resistance, nurturance, avoidance, aggression) eventuated differently between two groups. For further researches in similar studies, analyzing the behaviors of this group of age children for whole day can be given as an advise at first. Examining the attitude, beliefs and behaviors of family members, based on the idea of raising a child, could improve and expand on the results. Moreover, taking the physical

and qualitative properties of the environment where the children live into account could benefit the research and result with different outcomes.

Key Words: Pre-school, Ecological Psychology, Specimen Records, Behavior, Environment

ÖNSÖZ

Akademik süreçte kendime örnek aldığım, çalışmalarıyla ilham veren, beni her zaman sorgulamam için teşvik eden, yol gösteren, bilgi ve deneyimlerini özveriyle paylaşan, desteğini her zaman hissettiğim tez danışmanım Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Uygulama sırasında, araştırmacıyı evine kabul eden, ağırlayan, araştırmaya destek olan uygulama grubundaki çocukların ailelerine teşekkür ederim.

Bu süreçte akademik sorularımı cevaplamaktan çekinmeyen, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan canım arkadaşım Ayten DOĞAN KESKİN'e, teşekkür ederim.

Tez süresince desteklerini hissettiğim hayat arkadaşım eşime, bana her zaman enerji veren motivasyon kaynağım canım oğluma yürekten teşekkür ederim.

Oğluma...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xii
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem.....	7
Amaç.....	9
Önem.....	10
Sayıtlar.....	10
Sınırlılıklar.....	10
Tanımlar.....	11
Konu ile ilgili Araştırmalar.....	11
BÖLÜM 2.....	16
YÖNTEM.....	16
Araştırmanın Modeli.....	16
Araştırma Grubu.....	16
Verilerin Toplanması.....	17
1. Gözlem sürecinde yapılanlar.....	17
2. Gözlemci etkisini en aza indirmek için alınan önlemler.....	18
3. Veri Toplama Araçları.....	19
Spesimen Kaydı Yöntemi.....	19
1. Davranış Akışının Kaydedilmesi.....	19
2. Davranış Akışının Episodlara (Birimlere) Bölünmesi.....	20
3. Episodların (Birimlerin) Yapısal özelliklerinin ve psikolojik içeriklerinin analiz edilmesi.....	21
Verilerin Çözümlemesi.....	21
1. Davranışın Yapısal Özellikleri İle İlgili Çözümleme Kategorileri.....	22
1.1. Episod Sayısı.....	22
1.2. Episod Türü.....	22
1.2.1. Yalın Episod.....	22
1.2.2. İçeren ve İçerilen Episodlar.....	22
1.2.3. Bağlantılı Episodlar.....	23
1.2.4. Kesen Episod.....	23
1.2.5. Eş zamansal Episod.....	24
1.3. Episod Başlangıcı.....	24
1.4. Episod Bitişi.....	24

1.5. Episod Anlamı:	25
2. Davranışın Psikolojik İçeriği İle İlgili Çözümleme Kategorileri.....	27
2.1. Episod Sosyalliği.....	27
2.2. İlişkit Karmaşıklığı	27
2.3. Eylem Modelleri	27
2.3.1. Başatlık.....	28
2.3.2. Saldırganlık	28
2.3.3. Bakım.	28
2.3.4. Direnme	29
2.3.5. Uysallık	29
2.3.6. Başvurma.....	29
2.3.7. Kaçınma.....	29
BÖLÜM 3.....	31
BULGULAR VE YORUMLAR	31
Davranışın Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular	31
1. Episod Sayısı ile İlgili Bulgular.....	31
2. Episod Türleri ile İlgili Bulgular	32
3. Episod Başlangıcı ile İlgili Bulgular.....	34
4. Episod Bitişi ile İlgili Bulgular	35
5. Episod Anlamına İlişkin Bulgular.....	37
Davranışın Psikolojik İçeriğine İlişkin Bulgular	39
1. Episod Sosyalliğine İlişkin Bulgular	39
2. İlişkit Karmaşıklığı ile İlgili Bulgular	42
3. Eylem Modelleri ile İlgili Bulgular	43
BÖLÜM 4.....	50
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	50
Sonuçlar	50
1. (5-6) Yaşlarındaki Çocukların Doğal Ortamlarında Gözlemlenen Günlük Davranışlarının; Yapısal Özelliklerine İlişkin Sonuçlar-Okula Devam Durumuna Göre Benzerlikler ve Farklılıklar	50
2. (5-6) Yaşlarındaki Çocukların Doğal Ortamlarında Gözlemlenen Günlük Davranışlarındaki Sosyal Episodların Dağılımı ve Sosyal Episodlardaki İlişkit karmaşıklığına İlişkin Sonuçlar Okula Devam Durumuna Göre Benzerlikler ve Farklılıklar.....	52
3. Davranışın Psikolojik İçeriğine İlişkin Sonuçlar (Çocuktan İlişkite ve İlişkitten Çocuğa Yönelik Eylem Modelleri) Okula Devam Durumuna Göre Benzerlikler ve Farklılıklar.....	53
Öneriler	54
KAYNAKLAR.....	56
EKLER	54
EK 1. Spesimen Kaydı Örneği.....	55
BENZERLİK BİLDİRİMİ	112
ÖZGEÇMİŞ.....	107

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	Sayfa
1. Episod Sayısının Cinsiyet ve Okula Devam Durumuna Göre Dağılımı.....	32
2. Episod Türlerinin Dağılımı.....	33
3. Episodların Başlama Şeklinin Dağılımı.....	35
4. Episodların Bitiş Şeklinin Dağılımı.....	36
5. Episod Anlamlarının Dağılımı.....	37
6. Episod Sosyalliğinin Dağılımı.....	40
7. Sosyal Episodlardaki İlişkit karmaşıklığının Okula Devam Durumuna Göre Dağılımı.....	42
8. Sosyal Episodlarda Görülen Çocuklardan İlişkilere Yönelik Eylem Modellerini İçeren Episodların Gruplar Arasındaki Dağılımı.....	44
9. Sosyal Episodlarda Görülen, Çocuklardan İlişkilere Yönelik Eylem Modelleri Derecelendirme Grafiği.....	46
10. Sosyal Episodlarda Görülen, İlişkitlerden Çocuklara Yönelik Eylem Modellerini İçeren Episodların Gruplar Arasındaki Dağılımı.....	47
11. Sosyal Episodlarda Görülen, İlişkitlerden Çocuklara Yönelik Eylem Modelleri Derecelendirme Grafiği.....	48

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Yaşamın ilk altı yılını kapsayan okul öncesi dönem, çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişiminin hızlı olduğu, kişilik yapısının şekillenmeye başladığı bir dönemdir. Bu nedenle okul öncesi dönemde, çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklenmesi büyük önem taşımaktadır (Kağıtçıbaşı, 1989; Razon, 1987). Çocuğun erken yaşlarda desteklenmesi onun ileride daha başarılı, kendine yeten, kendini ifade edebilen, olumlu kişilik özelliklerine sahip bir birey olarak yetişmesinde etkili olacaktır. Kaliteli erken çocukluk eğitiminin fiziksel, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişime katkısı dikkate alındığında, bu dönemde verilen eğitimin toplum sağlığı açısından da önemli olduğu söylenebilir (Kandır, 2001).

Çocukların eğitimi öncelikle aile ortamında başlar, büyüdükçe daha farklı çevrelerle etkileşir ve her bir çevre de çocuğun gelişimine etki eder. Çocuğun aile içerisinde anne-babası ile olan yakın iletişimi, yerini yavaş yavaş diğer akrabalara, akranlara ve okula bırakır (Baykan ve Turla, 1995). Çocuğun yaşadığı fiziksel ve sosyal çevrenin hareketli ve canlı oluşu, onun gelişimine olumlu yönde etki eden önemli etmenlerdendir (Serpemen, 1998).

Çocuğun bu dönemde yaşadığı deneyimler, etkileşimde bulunduğu bireyler, çocuğun sosyalleşme sürecine etki eder. Diener ve Kim (2003), erken çocukluk döneminde çocuğun sosyal hayata uyum gösterip göstermemesini önemli bir olgu olarak yorumlar. Sosyal davranışların kazanılmasında, çocukların kişilik yapılarının farklılığı, yetiştiği aile yapısı, içinde yaşadığı kültürel faktörler gibi farklılıklar da etkili olmaktadır (Özabacı, 2006). Genetik faktörlerin olduğu kadar çevresel faktörler de çocuğun gelişiminde büyük rol oynar. Çevrenin sunduğu imkanların zenginleşmesi, yeteneklerin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Shore, 1997). Çocuk bulunduğu sosyal çevre içerisinde, sosyal becerilerini geliştirir. Aksi yöndeki çocuğun sosyal olarak uyum sağlamada yaşadığı yetersizlikler, okul başarısızlığı, saldırganlık, suç eğilim ve çeşitli psikolojik bozukluklar gibi olumsuz durumlara neden olabilmektedir (Gottman ve Putallaz, 1981). Bu tür problemlerin ortadan kaldırılabilmesi için çocuğun

sosyal davranışlarını geliştirmesine yardımcı olarak, topluma uyumu ve toplumla bütünleştirilmesi sağlanmalıdır (Avcıoğlu, 2007). Yine bu dönemde görülebilecek davranış problemlerinin erken tanınmasında ve önleme programlarının planlanmasında okul öncesi eğitimi büyük bir rol oynamaktadır (Balat ve ark., 2008).

Vygotsky'e (1986)'e göre çevre ve içinde yaşanan kültürün gelişim üzerinde önemi büyüktür. Bir araştırma (Nacak ve ark., 2011) bulguları çocuğun bulunduğu sosyal çevre ve yaşadığı ortamının özellikleri arasında ilişki olduğunu ortaya koymuştur. (Andrade ve ark., 2005; Gershoff ve ark., 2007; Yeung ve ark., 2002). Bu ifadeyi destekleyen bir araştırma; büyük şehir ve kırsal kesimde yaşayan düşük ve yüksek SED ailelerin çocuklarına sağladıkları öğrenme çevrelerini incelemiş ve en düşük öğrenme imkanlarına ve yetersiz fiziksel koşullara sahip ailelerin büyük şehirlerde yaşayan düşük SED aileler olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. (Andrade ve ark., 2005; Davis-Kean, 2005).

Toplumlar geliştikçe, kırsal kesimde yaşayan nüfus kente yönelmiş ve bu durum bazı değişimleri de beraberinde getirmiştir. Günümüzde ailenin bütün bireyleri iş hayatında yer aldıkça, okul öncesi dönemdeki çocukların eğitimi, kreş, yuva ve ana okulu gibi formal eğitim kurumları tarafından yerine getirilmektedir. Türkiye'de kreş veya anaokulu gibi okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuk sayısında özellikle son yıllarda önemli bir artış gerçekleşmiştir. Bakanlığın örgün eğitim istatistiklerine göre 2017-2018 ders yılında okul öncesi eğitime katılım 4-5 yaş grubu için %50,42 ve 5 yaşındakiler için de %66,88'dur. Okul öncesi eğitiminden yararlanan 782 bin erkek öğrenci ve 718 bin kız öğrenci olmak üzere yaklaşık 1,5 milyon çocuğun çoğunluğu devlet okullarındadır ve bu kapsamdaki her beş çocuktan dördü ilkokullara bağlı okul öncesi sınıflara devam etmektedir. İstatistikler gösteriyor ki 5-6 yaş arası üç çocuktan ikisi kuruma bağlı okul öncesi eğitim almaktadır.

Okul öncesi eğitimi alan çocukların buldukları çevre ve kişiler evde büyüyen çocuklara kıyasla farklılaşmaktadır. Okul öncesi dönemde eğitim ortamlarının çocuklara; dil gelişimi, sosyal beceriler, iletişim ve etkileşim alanlarında ayrıca çocukların kendilik değeri gelişimine, davranış örüntülerini öğrenme ve uyumsal davranışların değişim ve gelişimi için yeterli modeller sunduğu savunulmaktadır (Odom, 2000). Çocuk bu eğitim ortamlarında farklı deneyimler kazanır; fiziksel çevreye, öğretmen ve akran ilişkilerine, etkinlik türlerine göre farklı davranış örüntüleri

sergiler. (Kounin ve Sherman, 1979). Araştırmalar sonucu çocukların, akranlarıyla bir arada olduğu okul öncesi eğitim kurumlarında buldukları sırada; işbirliği yapma ve sosyal etkileşime girme becerilerini kazanma ve bu becerilerini geliştirmeye ihtiyaç duydukları görülmüştür (Hops, 1983).

Gülay ve Erten (2013), tarafından yapılan boylamsal bir araştırmada, çocukların okul öncesi eğitimi almalarıyla birlikte olumsuz sosyal davranışlarının azaldığı, olumlu sosyal davranışlarının da arttığı bulunmuştur. Okul öncesi eğitiminin çocuklar üzerinde kaygı düzeyini düşürme ve çocuğu toplumsallaşma davranışının öncüsü olan pek çok yeni davranışı kazandırma konularında etkisi vardır (Weiss ve ark., 2001). Okul öncesi eğitimin önemine dikkat çekmiş araştırmalardan birinde kurumsal bakım alan çocukların gelişiminde, bakımın kalitesinin (çocuğun ihtiyaçlarını karşılama, çocuğa yeterli uyarıcı bir çevre sağlama vb. gibi) çocukların tüm gelişim alanlarına etkisinin bulunduğu ve bu etkinin özellikle düşük sosyo-ekonomik statüden gelen çocuklar için daha büyük fark yarattığı konmuştur (Campbell, Ramey, Pungello, Sparling ve Miller-Johnson, 2002). Bunu destekleyen bir diğer araştırmada 5-6 yaş grubu çocukların dil gelişimleri incelenmiş; okul öncesi kurumuna devam eden çocukların dil becerilerinin, hiç okul öncesi eğitimi almamış çocuklara göre daha gelişmiş olduğu sonucuna varılmıştır (Şen S. ve ark., 2010).

Esaspehlivan (2006) 'ın okul öncesi eğitim almış ve almamış 6-7 yaşlarındaki çocukların okula hazırbulunuşluk düzeylerini incelediği araştırmasında, okul öncesi eğitim alan çocukların, okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre okula hazır oluş düzeyleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu araştırmanın bulguları, Yeşil (2008) tarafından ortaya konmuş okul öncesi eğitimi alan ve almayan öğrencilerin okula uyum düzeylerinin karşılaştırıldığı araştırmanın bulgularıyla da örtüşmektedir. Bir başka araştırma bulgularına göre göre, okul öncesi eğitime devam eden çocukların yaratıcılık ve yaratıcı problem çözme becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermiştir (Arslan E., Aktan E., Kamaraj I., 1997). Bu dönemde çocuğa sunulan eğitim fırsatları çocuğun gelişimine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Özetle, erken çocukluk yıllarını eğitimsel anlamda etkili bir şekilde geçiren çocukların bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal açıdan diğer çocuklara göre daha ileri oldukları, erken yıllarda kişiliklerinin gelişmeye başlamasıyla ilişkili olarak okula ve çevreye uyum becerilerinin daha fazla gelişmesiyle bu konularla ilgili daha az sorun yaşadıkları bulunmuştur (Hong, 2004).

Değişen Anababalık

Çocuğun içinde yaşadığı çevrenin diğer unsurlarından olan anababalık rolleri ve tutumları ile ilgili geçmişten bugüne nasıl bir değişim gerçekleştiği üzerinde durulması gereken bir diğer olgudur. Bağlı ve Sevim'e (2007) göre anababalık rolleri görev ve sorumlulukları topluma, toplumun içinde bulunduğu döneme göre farklılaşmaktadır ve tarihsel, kültürel bağlamda değerlendirilmelidir. Bu roller içinde yaşanan toplumun yüceltilen değerlerine ve ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir (Bağlı ve Sevim, 2007). Geleneksel aile yapısının geniş aileden çekirdek aile yapısına dönüşmesi, geniş ailedeki destek sistemlerinin azalması aile içindeki rollerin ve sorumlulukların değişmesine sebep olmuştur (Güngörmüş-Özkardeş, 2010). Annelik rolünün toplumsal olarak kadını güçlendirdiği, yücelttiği belirtilmektedir (Bora ve Üstün 2008). Günümüzde kadın bir yandan kendi bireysel bağımsızlıklarını sağlama ve mesleki becerilerini göstermesine imkan veren aktif sosyal yaşamının olduğu iş olanaklarını değerlendirirken diğer tarafta annelik deneyimiyle sağlayacağı mutluluğu arzulamakta ve bu ikilem içerisinde kalarak geçmişe kıyasla daha geç annelik rolünü üstlenmektedir (Badinter, 2011)

Çubuklu'ya (2007) göre babanın evin geçimini sağlama rolü annenin yoğun iş yaşamına girmesiyle birlikte azalmıştır. Kadınlar kocalarından ev işlerine çocuk bakımına daha fazla yardım etmelerini talep etmektedirler. Babalar evde çocuklarıyla arkadaş gibi oyun oynayarak daha fazla vakit geçirmeye başlamışlardır. Ancak bebeklik dönemindeki bakım işleri; alt değiştirme, besleme, yıkama, temizleme..vb hala çoğunlukla anne tarafından gerçekleştirilmektedir (Akt. Çubuklu, 2007). Şimdiye kadar bebekliğin ilk yıllarında yalnızca anne-bebek bağının önemi üzerinde durulmuştur. Günümüzde babanın da bebekle kurduğu bağın bebeğin gelişiminde önemli rol oynadığı sonucu araştırma bulgularında yer almaktadır (Gander & Gardiner, 1993'ten akt. Çağdaş, 2003). Güngörmüş-Özkardeş, Arkonaç, (1998) tarafından yürütülen bir çalışmada eğitim seviyesinin babaların çocuk yetiştirme tutumlarına etkisiyle ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır: Eğitim seviyesi arttıkça babalar çocuklarına daha fazla zaman ayırmaları gerektiği görüşünü benimsemişlerdir. Ayrıca çocuklarla ilgili konularda sorumluluk almaya daha yatkın oldukları görülmüştür. Yine eğitim seviyesi yükseldikçe babalar çocuklarıyla zaman geçirmenin ve onlara karşı tutumlarında daha hoşgörülü davranmalarının önemli olduğunu farkına varmaktadırlar. Geçmişte aileler çocuklarını geniş aileler içerisinde daha çok geleneksel yöntemlerle (çoğunlukla dinsel ahlaki

normlarla çerçevesi belirlenmiş disiplin yöntemleri) ve aile büyüklerinden edindikleri bilgiler ışığında daha az sorgulayarak yetiştirirken, günümüzde anne ve babanın ikisinin de çalıştığı ailelerden, çocuklarını yetiştirirken çocuk gelişimine dair daha çok teknik bilgiye ihtiyaç duydukları ifade edilmiştir. (Elkind, 2001). Günümüzde çalışan anneler, çocuklarından uzakta olmalarından dolayı suçluluk duymakta ve çocuklarının istek ve ihtiyaçlarına karşı kendilerinden taviz vererek bu ihtiyaçları karşılamaya çalıştıkları savunulmaktadır (Razon, 1983). Gürçayır-Teke (2014) tarafından gerçekleştirilen dönüşen anneliğin netnografik analizinde günümüzdeki annelerin sosyal medya ve internet üzerinden kendi yaşamlarına dair herkesin görebileceği sanal günlükler tutarak annelikle ilgili duygu, düşünce ve deneyimlerini kaleme aldıkları ifadeler detaylı biçimde incelenmiştir. Bu annelerin çocuk yetiştirmeye dair geçmişte geleneksel yöntemlerle çocuk yetiştiren annelere kıyasla kendilerinin daha bilinçli ve sağlıklı yetiştirdiklerine yönelik inançları olduğu görülmüştür. Çalışma kapsamındaki sosyal medyayı ve blogları aktif şekilde kullanan annelerin, annelik rollerinin dışında esas meslekleri ile ilgili paylaşımlarda buldukları görülmüştür. Öyle anlaşılıyor ki günümüz anneleri çocuk yetiştirmeyi önemsedikleri kadar kariyerlerini de önemsemektedirler (Gürçayır-Teke, 2014).

Karacan ve Kazak-Berument, (2010) tarafından yürütülen anababalık rollerinin Türk örneğinde incelenen araştırma bulgularında; araştırmaya katılan anne babaların çocuklarına iyi bir gelecek sağlamak için daha çok çalıştıkları ifade edilmiştir. Katılımcıların hepsi çocuk sahibi olmanın yararlarının daha fazla olduğunu savunmuşlar ve çocuk yetiştirirken kendilerinin de gelişip öğrendiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan tüm anne babalar çocuk sahibi olduktan sonra artan sorumluluklardan ve gösterilen özverilerden bahsederken, anneler sorumluluk kelimesini bakım ve çocuklarla ilgilenme işleriyle ilişkilendirirken, babalar babalık rolünü evin geçimini üstlenme sorumluluğuyla ilişkilendirmişlerdir (Karacan ve Kazak-Berument, 2012).

Günümüz Çocukluğu

Çocukluk bireyin doğumundan ergenliğe kadar devam eden toplumun geleceği için oldukça önemli kabul edilen bir dönemdir (Elkind, 1999). Çocukluk dönemindeki deneyimlerin gelecek toplumu ve kültürü belirleyeceği ifade edilir (Postman, 1995). Geçmişten bugüne çocukluk, çocuğun tanımı ve imajı değişime uğramıştır. Günümüzdeki çocuk imajlarına değinecek olursak, Freudçu psikolojinin desteklediği

görüş çocukları *şevhet düşkünü* olarak ifade etmektedir. Bu görüşe göre çocukların kendilerini gerçekleştirmesine, ifade etmesine izin verilmelidir. Bu da oyun yoluyla gerçekleşecektir. Kendilerini yeterli derecede ifade edebilen çocuklar sağlıklı kişilikler geliştirebilecek ve zekaları da aynı oranda gelişecektir. Diğer bir çocuk imajı olan *esnek çocuk* imajı antropologlar tarafından tanımlanmıştır. Çocukları küçük yaşlarda dijital araçlarla tanışıp programların öğretilmesi çocukların esnek olarak algılanmasına bir örnek gösterilebilir. Teknolojinin ilerlemesi onu kullanacak zekanın gelişmesiyle bir bütün oluşturur. Çocuklar şüphesiz zihinleri taze ve öğrenmeye açık varlıklardır. Ancak bu onların herşeyi öğrenebilecekleri anlamına gelmez. Çocuklara öğretilcek bilgilerin konu ve içerik olarak ne zaman ve nasıl öğretildiği önem arz etmektedir. Bir diğer çocuk imajı olan *güçlü çocuk* imajı özellikle 60 lı yıllardan sonra savaşa, yoksulluğa, eğitim sisteminin eksikliklerine bir tepki olarak çocuğu ilk yıllarından itibaren eğitilmesi gerektiğini savunur. Bruner'in görüşü olan her bilgiyi uygun bir zihinsel yolla her yaştaki çocuğa öğretmenin mümkün olduğunu savunan güçlü çocuk imajı çocuğu becerilerinin tüketicisi olarak görmektedir. Bu görüşü benimseyen Bloom' un 4 yaşındaki bir çocuğun zihinsel yeteneklerinin yarısını kullandığı için yetişkinlerin soyut kavramları öğretmeye zorlaması onu geliştirecektir yönündeki görüşü çağdaş toplumlarda küçük çocuklara mümkün olduğunca çok şey öğretmeliyiz fikrinin benimsenmesine destek olmuştur. Zihinsen esneklik görüşü anababalar tarafından, çocukları için uygun öğrenme programlarıyla onları daha üst zekaya sahip çocuklar haline getirebileceği şeklinde anlaşılmıştır. Bugün orta sosyo ekonomik düzeydeki bir ailenin çocuğu fazla uyarılan bir çevrede; kendileriyle iletişim kurulan, oyun oynanan, kitap okunan, keşifsel açıdan zengin bir çevrede yetişen çocuklardır (Elkind, 1987).

Daha fazla okul başarısına odaklanmış; kısa tenefüslü, bol ders ve kurs içerikli öğrenme sürecinin anababaların kendi gelecek kaygılarının çocuklarına yansımalarının bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Ancak geleceği bu kadar düşünmenin çocuğun bugünkü ihtiyaçlarının göz ardı edilmesine sebep olabilmektedir. Oysa ki çocuğun çevresindeki doğal dünya onların doğal merakını geliştirecek ve giderecek pek çok imkan sunmaktadır. Bunlara okul bahçeleri, müzeler, laboratuvarlar, bilim merkezleri gibi yapılandırılmış ortamlar eklenebilecekken, okulların çocuklar için ezberci yöntemlerle araştırma ve sorgulamaya izin vermeyen sıkıcı yerlere dönüştürülmesi çocuğun bugünkü ihtiyaçlarının göz ardı edilmesine bir örnek verilebilir (Onur, 2019).

Geçmişten bugüne çocuğun çevresindeki nesnelere de değişime uğramış, oynadığı oyuncaklar, kullandığı araç gereçler farklılaşmıştır. Geçmişte oynanan sokak oyunları, doğal ortamda taş, sopayla üretilen oyunlar bugün yerini hazır oyuncaklara, evde ya da genellikle kapalı mekanlarda dijital araçlarla oynanan oyunlara bırakmıştır. Kentlerde hareket alanı kısıtlanan çocuk, güvenli olmadığı gerekçesiyle kamu alanlarından hatta evin dışındaki çoğu ortamdaki uzakta ve kontrol altında tutularak vaktinin çoğunu evinde ya da kapalı alışveriş merkezlerindeki çocuklar için inşa edilmiş tüketimi destekleyen yapılandırılmış bol kurallı oyun alanlarında geçirmesi için yönlendirilmektedir (Onur, 2019). Teknolojik değişimler, evlerde internet ve dijital araçların kullanımı, çocukların bu araçlarla etkileşimi çocukların gündelik yaşamını değiştirmektedir. Ailelerin bu hızlı değişen teknoloji karşısında uyum sorunu yaşadıkları ve çocuklarına bu araçları doğru kullanmaları konusunda rehberlik edebilecek yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirtilmektedir (Aslan, 2002).

Görüldüğü gibi günümüz çocukluğu gerek çocuğa yüklenen imajlar gerek yaşadığı ortam bağlamında geçmiştekenden farklılaşmıştır. Teknolojinin hızlı değişimi ve kullanılan araç gereçlerin farklılaşmasının çocukların günlük yaşantısında değişimler meydana getirdiği düşünülmektedir. Bu değişimin çocuğa olan etkilerinin anlaşılabilmesi çocuğun günlük yaşantısını doğal ortamında inceleyerek analiz edilmesi ile anlaşılabilir.

Problem

Özellikle kent yaşamında, değişen çevre ve yaşam koşulları bağlamında okul öncesi kurumuna devam eden ve etmeyen 5-6 yaşlarındaki çocukların günlük davranışlarında farklılıklar olabileceği düşünülmektedir. Çocuklar, evde doğal yaşamlarında nasıl vakit geçirmektedirler? Buldukları çevrede ne tür uyaranlara maruz kalmakta ve bu uyaranlara ne tür tepkiler vermektedirler? Çocuklar aile üyeleri veya akranlarıyla etkileşimlerinde hangi eylem modellerini ne sıklıkta sergilemektedirler? Bu ve benzeri soruların, çocukların günlük yaşamlarını geçirdikleri doğal ortamlarında incelenerek cevaplanması gerekmektedir. Ancak ülkemizde bu sorulara çocukları günlük yaşamlarındaki doğal ortamlarında bu amaca uygun yöntemlerle inceleyen sadece 2 araştırma (Gürkaynak, 1979; Öğülmüş, 1985)

bulunmaktadır. Üstelik bu araştırmaların yapıldığı tarihten bu güne yaklaşık 40 yıl geçmiştir. Bu süre içerisinde toplumsal koşullarda ve ocuk yetiştirme yaklaşımlarında meydana gelen değişim, verilerin karşılaştırılması ve varsa değişimin yansımalarını görmek açısından da önemli ipuçları içerebilir. Bugünün çocuğunun günlük yaşantısı hakkında detaylı bilgi edinmek bize çocuğun gelişimine nelerin etki ettiğini çözümlenmek, çocuğun gereksinimlerini anlamak açısından yarar sağlayacaktır.

Erken ocukluk döneminde neredeyse tüm gelişim alanlarını ölçmek üzere yapılandırılmış ve kullanılmakta olan bir çok test ve ölçek bulunmektedir. Bu amaçla kullanılan araçlara, Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, Denver Gelişimsel Tarama Testi, rnek verilebilir. şüphesiz bu araçlar, geniş örneklem gruplarından veri elde edilmesine hizmet eder. Ancak bu yapılandırılmış lme araçlarıyla yapılan değerlendirmeler özellikle erken ocuk grubuyla çalışıldığında, detay gibi gözüken ama her birinin bir anlam ifade edebileği ocuk davranışlarının tamamını değerlendirmeye almakta yetersiz kalabilmektedir. Bu araştırmanın problemi, davranışların doğal ortamında değerlendirilmesini içeren ekolojik yaklaşımın önerdiği araştırma yöntemlerinin kullanılmasını gerektirmektedir.

Çocukların içinde buldukları ortamdaki doğal davranışlarını incelemek bir yöntem zorluğunu da beraberinde getirir. Gözlem tekniklerinin bazıları davranışın doğal ortam ya da zgn sıralanma koşullarına duyarlı değildir. Buna rnek olarak zaman rneklemesinde (time-sampling) belli zaman aralıkları içinde gözlem yapılması planlanırken, olgu rneklemesi, önceden belirlenmiş olguların, davranışın akışından çıkarılarak gözlenmesini içerir. Oysa bu araştırmada, çocukların günlük yaşantılarında neler yaptığı, davranışlarının yapısal ve psikolojik açılardan ne gibi özellikler içerdiği ulaşılmak istenen bilgiler arasındadır. Çocuğun davranışları, yaşantısı ve bunların oluştuğu doğal ortam içerisindeki karşılıklı ilişkisini incelemek için ekolojik yaklaşımdan yararlanılmıştır.

Ortam kavramı, davranışın oluştuğu hem fizik hem de toplumsal çevreyi içerir. Çünkü ortam, insan davranışlarını kendi özelliklerine göre yoğurup biçimlendirecektir (Barker, 1965). Ortam farklılıkları bireylerin davranışlarında farklılaşmalara yol açacaktır. Diğer bir deyişle ailelerin çocuklara sunduğu imkanlar, çocuğun çevresindekilerin tutum ve davranışlar, uyaranlar birbirinden farklılařtıķa bu çocukların gelişimleri de şüphesiz farklılaşacaktır. Bu sebeple okul öncesi eğitim

kurumuna devam eden ve hiç okul öncesi eğitim almamış çocukların günlük yaşamlarında içinde buldukları ortamın nasıl farklılaştığı ve bu ortamların çocuklara ne tür yaşantılar sağladığı araştırılmalıdır.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ve etmeyen 5-6 yaşlarındaki (52 – 66 aylık) çocukların günlük davranışlarını doğal ortamlarında gözlemlemek, davranışlarının yapısal özelliklerini ve psikolojik içeriğini analiz etmektir. Bu amaçla, araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. 5-6 yaşlarındaki (52-66 ay) çocukların doğal ortamlarında gözlemlenen günlük davranışlarının;

1.1. Yapısal özellikleri nelerdir?

1.1.1. Ortalama episod sayıları ne kadardır ve türleri nelerdir?

1.1.2. Episodların başlangıcı nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.1.3. Episodların anlamı (Tamamlanmış ya da tamamlanmamış episodların dağılımı) nedir?

1.1.4. Episodların bitişi nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.2. Sosyal episod ve sosyal olmayan episodların dağılımı nedir?

1.2.1. Sosyal episodlardaki ilişkit karmaşıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.3. Psikolojik özellikleri (davranış akışının içerdiği episodların çocuktan ilişkiye ve ilişkiten çocuğa olmak üzere aşağıda belirtilen eylem modelleri açısından içeriği) nelerdir?

1.3.1. Başatlık,

1.3.2. Saldırganlık,

1.3.3. Bakım,

1.3.4. Direnme,

1.3.5. Uysallık,

1.3.6. Başvurma,

1.3.7. Kaçınma.

2. Anaokuluna devam eden ve etmeyen 5-6 yaş çocuklarının doğal ortamlarındaki günlük davranışlarının;

2.1. Yapısal özellikleri arasında fark var mıdır?

2.2. Psikolojik içeriği açısından fark var mıdır?

Önem

Erken çocukluk döneminde, okul öncesi kurumuna devam durumunun çocukların davranış ve gelişimlerini farklılaştırdığı yapılan araştırmalarda ortaya konmuştur. Ancak bu çocukların doğal ortamlarındaki davranışları hakkında yeterli veri bulunmamaktadır. Çocukların doğal ortamlarında sergiledikleri davranışların gözlemlenmesi, kaydedilmesi ve kayıtların analiz edilmesi, çocukların davranışları hakkında dış geçerliliği daha yüksek bilgilere erişimi sağlayacaktır. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ve etmeyen 5-6 yaşlarındaki çocukların, okul dışı zamanlarda, günlük yaşamlarını nasıl geçirdikleri, aile ve çevresiyle nasıl ilişki kurdukları, ilişkilerinin niteliği ve yaşadıkları duygu durumları hakkında bilimsel veriler yeterli değildir. Bu bakımdan, erken çocukluk döneminde okul öncesi kuruma devam durumuna bağlı olarak, çocukların doğal ortamlarındaki günlük davranışlarının incelenmesi gerekmektedir. Böylece elde edilecek veriler, okulöncesi eğitim kurumu yöneticilerinin, anne babaların ve öğretmenlerin çocukları daha iyi tanımalarında kullanılabilir.

Sayıtlar

1. Gözlem süresi çocukların doğal ortamlarındaki günlük yaşantılarını yansıtabilecek yeterliliktedir.

2. Gözlemci etkisini en aza indirmek için alınan önlemler yeterlidir.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırmada kullanılacak olan spesimen kaydı yönteminin çok fazla zaman ve insan gücü gerektirdiği için araştırma örnekleminin küçük tutulması,

2. Farklı okul öncesi kurumlara devam eden çocuklardan elde edilecek bulguların, okul öncesi kurumların nitelik açısından farklı olması sebebiyle sadece bu

araştırmada veri toplanan okulöncesi eğitim kurumuna benzer kurumlardaki çocuklara genellenebilir olması,

3. Okul öncesi kuruma devam etmeyen çocuklardan elde edilecek bulguların bakım verenler arasında oluşabilecek farklılıklardan dolayı sadece benzer ortamlardaki çocuklara genellenebilir olması.

4. Araştırma grubunun 15 katılımcıdan az olması istatistiksel olarak nonparametrik anlamlılık testinin yapılmasına olanak vermemektedir. Bu nedenle amaç bölümündeki ikinci maddenin çözümlemesi yalnızca yüzde ve ortalamalar yoluyla yapılabilecektir.

Tanımlar

Çocuk-(Ç): Gözlem yapılan 52-66 ay aralığndaki kişi.

Doğal Davranış: Doğal ortamda meydana gelen, yönlendirilmemiş günlük davranış.

Doğal Ortam: Bireyin içinde bulunduğu ve davranışının oluştuğu fiziksel ve sosyal çevre.

Episod: Davranış akışını çözümlemede kullanılan en küçük birim.

İlişkit (İ): Çocuk gözlenirken ortamda çocukla sosyal etkileşim kuran kişi.

Okul Grubu: Deney grubundaki okul öncesi eğitim kurumuna devam etmekte olan 5-6 yaş çocuklarını kapsamaktadır.

Ev Gurubu): Deney grubunda yer alan daha önce hiç okul öncesi eğitim kurumuna gitmemiş 5-6 yaş çocuklarını kapsamaktadır.

Spesimen kaydı: Yetişmiş bir gözlemci tarafından çocukların günlük doğal ortamlarında belli bir süre içerisinde gözlenmesi, gözlenen kişinin davranış akışının akış sırasına göre ve gündelik dille ayrıntılı olarak betimlenmesinden oluşan rapor. Bu rapor daha sonra davranışın yapısal özelliklerini ve psikolojik içeriğini analiz etmek için kullanılmaktadır.

Konu ile ilgili Araştırmalar

1940'ların sonlarına doğru, Barker, Wright ve arkadaşları, çocuk gelişimini ve davranışlarını, çocukların doğal çevreleri içinde incelemek amacıyla, psikolojide ekolojik yaklaşımın temellerini atmışlardır (Dönmez, 1979). Çocuğun psiko-biyolojik gelişiminin kökü aile ile diğer önemli sosyal ortam ya da çevrelerle karşılıklı

etkileşiminde aranmalıdır. Gerekli olan çevresel öğeleri ele almayan, yalnızca kişisel gereksinimleri, çocuğun içsel süreçleri ile ilgili değişimleri, ya da farklı uyum biçimlerini uygulayan kuramlar yeterli olmaktan uzaktır; zira davranış daima bir ortam içerisinde oluşur ve ortam içinde ele alınınca davranışın anlamı belirginleşir (Gürkaynak, 1979. S, 24). Ortam kavramı, davranışın oluştuğu hem fizik hem de toplumsal çevreyi içerir. Ortam, davranışı belirleyen etkenlerden biridir. Çünkü ortam, insan davranışlarını kendi özelliklerine göre yoğurup biçimlendirecektir (Barker, 1965).

Bronfenbrenner (1977) de, insan gelişimine ilişkin araştırmalara geniş bir açıdan bakarak; insan ile ilgili incelemelerin sadece doğal ortamlarda gerçekleştirilmesinin de yeterli olmadığını, insan gelişiminin anlaşılabilmesi için birden fazla kişiden meydana gelen sistemlerin tek bir ortamla kısıtlanmamış etkileşimlerinin incelemesi gerekliliğini savunmuştur. Ekolojik çevre tanımı her bir birimin bir diğeri tarafından içerildiği iç içe geçmiş yapılar düzenlemesidir. Bronfenbrenner'in "Ekolojik Sistemler Kuramı"na göre bu katmanlardan ilki organizma ekolojik sistemin temelini oluşturmaktadır. Bu sistemin merkezinde organizma yani birey ve bireye ait öznel özellikler (Cinsiyet, yaş, zeka yetenek..vb.) bulunmaktadır. Organizmadan sonra gelen mikrosistem, bireyin günlük hayatında etkileşim içerisinde olduğu diğer kişileri ve bu kişilerle olan ilişkilerini içerir. Bireyin gelişimi üzerinde en büyük etkiye sahip olan bu sistem, en temelde aileyi, okulu ve arkadaş gruplarını kapsamaktadır. Bir diğer sistem olan mezosistem çocuğun ilişki içerisinde bulunduğu iki veya daha fazla mikrosistem arasındaki etkileşimi içermektedir. Ekzosistem ise çocukla doğrudan ilişkisi olmayan fakat onun gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerin bütünüdür. Örneğin, anne babanın iş yaşamı (yoğun iş temposu ve stresi, işsizlik) çocukların gelişimini dolaylı olarak etkilemektedir. Makrosistem, bir topluma ait kültürü, toplumun inançlarını, gelenek ve göreneklerini, kişilerin tutumlarını, yaşam tarzlarını, sosyo-ekonomik durumlarını kapsamaktadır (Bronfenbrenner 1986). Şimdiye dek belirtilmiş tüm sistemleri kapsayan ve zaman içerisinde bağlantılar oluşturan, tüm ilişkilerin ve çevresel koşulların birey ve bireyin yaşantısını etkilemesiyle oluşan sistem kronosistemdir (Dockett ve Perry, 2007a).

Bronfenbrenner (1979), çocuğun yaşadığı ortam olan ailesi anne-baba-çocuk üçlüsünün dışında farklı kişilerden oluşabilmektedir. Bu modeller arasında büyük anne, büyük baba, teyze amca, dayı ve halanın bir ya da bir kaçının bulunabileceği farklı kişilerden oluşmuş aileler bulunmaktadır. Ailedeki kişilerin farklılaşmasının çocuk üzerinde farklı etkileri olması bekleneceği gibi aynı aile tarafından yetiştirilen

çocukların dahi birbirinden çok farklı olabileceği karşılaşılan durumlar arasındadır. Benzer bir örnek olarak ikinci sıra etkisini sınıf ortamında yansıtan bir araştırmada Seaver, aynı öğretmen tarafından okutulup başarılı olan ya da olamayan büyük ve küçük kardeşlerin akademik başarılarını incelemiştir. Farklı öğretmen tarafından okutulmuş ağabey ve ablaya sahip çocuklar ise, kontrol grubunu oluşturmuştur. Ancak öğretmen aynı olsa bile her iki kardeşe yönelik öğretmen beklentisi aynı olmamıştır. Öğretmenin beklentileri önceki kardeşlerin başarısına göre şekillenmiş midir? ya da büyük kardeşlerin etkisiyle küçük kardeşlerin beklentileri mi öğretmenin tutum ve davranışlarını etkilemiştir? yoksa anne babanın öğretmeni daha önceden tanıyor olması mı bu durumu şekillendirmiştir? İşte burada ortaya çıkan belirsizlik, alt sistemlerin ve yüksek sıra etkilerinin analiz sürecine dahil etmenin önemli olduğunu gösterir niteliktedir (Bronfenbrenner, 1977).

Türkiye’de Gürkaynak (1979) tarafından gerçekleştirilmiş sosyoekonomik düzey ve çocuk adlı çalışmada, ekolojik psikoloji yöntemi (Spesimen kaydı) kullanılarak, iki ayrı sosyoekonomik düzeyden 20 çocuğun günlük yaşantıları, doğal ortamlarındaki kişilerle ilişkileri ve davranışlarının yapısı ve içeriği ilgili bazı özellikler incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; her iki grupta kendiliğinden başlayan episodlar çoğunluktadır. Alt SED’deki çocuklar daha çok eyleme zorlanarak başlatılmıştır. Tamamlanmış episodlar her iki grupta çoğunluktadır. Episod bitişi açısından her iki grupta kendiliğinden biten episodlar ilk sırada gelmektedir. İlişkit karmaşıklığı açısından ortamda bir kaç kişinin bulunduğu ancak çocuğun tek bir ilişkiyle ilişki içerisinde olduğu durumlar her iki grupta da çoğunluktadır. Üst SED grubundaki çocukların bir kaç kişi tarafından oluşturulmuş karmaşık sosyal birimle ilişkide olduğu episodların sayısı fazladır. Eylem modelleri incelendiğinde ergen ve yetişkin ilişkitlerden Alt ve üst SED çocuklarına yönelik eylem modelleri birbirlerinden farklıdır. Ancak her iki SED’deki yetişkin ilişkitlerin en sık başatlık davranışını gösterdiği sonuçlar arasındadır. Üst SED de görülme sıklığına göre; başatlık, bakım, direnme, başvurma, uysallık, saldırganlık ve kaçınma şeklinde sıralanmaktadır. Bu durum Alt SED’de saldırganlık, başvurma, uysallık, kaçınma olarak farklılık göstermiştir. Çocuktan ergen ve yetişkin ilişkitlere yönelik eylem bulgularına göre üst SED’de en sık sırasıyla başvurma, direnme, uysallık, başatlık kaçınma saldırganlık son olarak bakım gelirken, bu durumun Alt SED’de en sık sırasıyla direnme, kaçınma, başvurma, uysallık, başvurma, saldırganlık ve bakım olduğu görülmektedir.

Öğülmüş (1985) tarafından ortaya konan, aile ve yurt ortamında bakım gören 5-6 yaşlarındaki çocukların, günlük yaşamlarındaki doğal davranışlarının yapısal özellik ve psikolojik içeriklerini belirlemeyi ve karşılaştırmayı amaçlayan araştırmada şu bulgulara ulaşılmıştır: Aile ve yurt ortamındaki çocukların iki saat süresince davranış akışı açısından önemli bir fark görülmemiştir. Aile çocukları daha fazla davranış kendiliğinden başlatırken, yurt çocuklarının daha fazla davranış başka kişilerin girişimi ile başlatılmıştır. Her iki gruptaki çocukların davranışları çoğunlukla tamamlanmış episod içermektedir. Aile ve yurt çocuklarının davranışları en çok sosyal, daha sonra sosyal gizil güçlü ve sosyal olmayan episod içermektedir. Aile ve yurt çocukları çevredeki kişilere karşı eylem modellerini farklı oranlarda göstermişlerdir. Çocuklardan ilişkilere ve ilişkitlerden de çocuklara yönelik eylem modelleri incelendiğinde en sık başatlık eyleminin sergilendiği görülmüştür.

Aslan Metin (2013) in anaokuluna devam eden çocukların oyun davranışlarını ve oyunları sırasında ortaya çıkan zorbalık davranışlarını incelediği araştırmasında veri toplama sürecinde araştırmacı tarafından geliştirilmiş "Erken çocukluk dönemi oyun ve saldırganlık gözlem yöntemi" kullanılmıştır. Bu yöntem çocukların günlük doğal davranışlarını sergiledikleri serbest oyun zamanında gözlenmesi yoluyla uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından oyun davranışlarını incelemek için zaman aralıklı gözlem yöntemi, zorbalık davranışlarının belirlenmesi için ise anektodal kayıt gözlem yöntemi kullanılmıştır. Serbest oyun saatinde gözlenen 55 çocuğa ait veriler, 'Okul öncesi sosyal davranış ölçeği öğretmen formu' sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmiş; çocukların oyunlarındaki zorbalık davranışları ve akran ilişkileri arasındaki ilişki ile beraber zorbalık davranışlarının yordayıcıları ilişkiisel tarama modelinde açıklanmaya çalışılmıştır.

Ekolojik bakış açısıyla yürütülen bir başka çalışma ise çocukların okul sürecinde aile katılımının eğitime olan katkısının incelenmesidir. Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler kuramına göre çocuğun mikro sistemindeki okul ve aile ilişkisinde ortak bakış açısı, çocuğun eğitimi sürecinde daha az sorun yaşamasını sağlayabilir. Öğretmenler ve ebeveynlerin işbirliği sonucu çocuğun hem sınıfta hem evde desteklenmesi bu etkileşime bir örnek olarak sunulabilir (Isabelo, 2006). Epstein (1996), tarafından yürütülen bir çalışmada; öğretmenlerin aileleri eğitim sürecine dahil etmeye çalıştıkları, onlarla ilgilendikleri ve iyi bir çalışma ortamı oluşturdukları örnek bir eğitim modelinde, ebeveynlerin öğretmen hakkında medeni durumu ya da eğitim seviyesi ile

ilgili önyargılardan uzak durdukları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı çalışmada Epstein; bunun tam tersi davranan öğretmenler (aileleri eğitim sürecinden uzak tutan, onlarla ilgilenmeyen, sürece dahil etmeyen) ile ilgili ebeveynlerin kendileri hakkında çeşitli önyargılara sahip olduğunu bulmuştur.

Ekolojik bakış açısıyla yürütülen çalışmalar sayıca azdır. Geçmişten günümüze bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar yukarıda özetlenmiştir.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek 2008). Bu çalışmada okul öncesi kurumuna devam eden ve etmeyen bir grup çocuk, doğal ortamlarında gözlemlenerek, doğal davranışlarının yapısal özellikleri ve psikolojik içeriği analiz edilmiştir.

Araştırma Grubu

Bu çalışmada veriler, İstanbul ilinde ikamet eden, aileleriyle birlikte yaşayan, daha önce hiç okul öncesi eğitim kurumuna gitmemiş 5-6 yaşlarındaki kız (n=2) ve erkek (n=1) çocukları ile İstanbul il sınırları içerisinde, aileleriyle birlikte yaşayan, herhangi bir okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaşlarındaki kız (n=2) ve erkek (n=2) çocuklarından elde edilmiştir. Dolayısıyla araştırma grubu toplam 7 çocuktan (N=7) oluşmaktadır.

Araştırmanın süresi ve olanaklar nedeniyle araştırma grubuna giren çocuk sayısı sınırlı tutulmuştur. Nitel çalışmalarda geçerliğin ve anlamlılığın önemi, örneklem büyüklüğünden ziyade seçilen konu ve olguların yeterli bilgi içermesi ve çalışmacının gözlemsel ve soyut düşünme, analiz etme becerilerine bağlıdır (Sandelowski, 1986). Nitel çalışmalarda örneklem büyüklüğünün belirlenmesi, çalışmacının çalışması ile ilgili genişlik ve derinlik arasında vereceği taviz ile ilgilidir. Aynı sabit kaynak ve kısıtlı zamanla, bir çalışmacı belli bir deneyimi çok sayıda katılımcı ile çalışabilirken (genişlik), farklı deneyimleri daha az sayıda katılımcıyla yürüterek de elde edebilir (derinlik) (Baltacı, 2017). İncelenen olguya ilişkin durumlar bilgi yüklüyse, küçük bir grup insandan edinilen derinlemesine bilgiler yeterli olabilir.

Araştırma grubu belirlenirken tabakalı amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı amaçlı örnekleme, tabakalara ayrılmış örneklem içinden amaçlı olarak seçilen yeni bir örneklem grubudur (Neuman & Robson, 2014). Bu süreçte önceden belirlenmiş bir tabakadan, araştırmanın amacı doğrultusunda yeni örneklem seçimi tabakalı amaçlı örneklemedir (Johnson & Christensen, 2008). Tabakalı amaçlı örneklemin amacı, ortak bir temel oluşturmaktan çok, ana değişiklikleri görünür kılmaktır. Ancak ortak bir temel oluşturma aşaması araştırmanın ilerleyen dönemlerinde ve genellikle analiz sürecinde ortaya çıkabilir (Bernard, 2011). Tabakalı amaçlı örneklemede her bir tabaka homojen bir örnek oluşturmaktadır. Bu yöntem, örnekleme ile ilgili genelleme yapabilmek veya istatistiksel açıdan temsil gücünün olması için çok küçük olmasından dolayı tabakalı rastgele örneklem yönteminden farklıdır (McNabb, 2015).

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veri toplamak için bir tür içerik analizi olan ve psikolojide ekolojik yaklaşıma özgü araştırma yöntemleri arasında yer alan “Spesimen Kaydı Yöntemi” kullanılmıştır.

İçerik analizi, sosyal bilimlerde farklı amaçlarla kullanılan bir yöntemdir (Öğülmüş, 1991). Nitel verilerin sayısallaştırılmasını içeren bu yöntem, davranışları doğrudan gözlemek yerine, bireylerin sembolik davranışlarını ya da iletişim materyallerini (kitapları, makaleleri, TV yayınları ya da filmlerin içeriğini, okuyucu ya da izleyicilerin bu iletişim materyallerine karşı tutumlarını, vb) çözümlenmeye dayanır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri çözümlenebilecek ve ifade edebilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada kullanılan Spesimen Kaydı Yöntemi bir tür içerik analizidir. Benzer içerik analizi araştırmalarından farkı, analize esas olan yazılı belgelerin de yine araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerle üretilmiş olmasıdır. Bu süreç şu şekildedir:

1. Gözlem sürecinde yapılanlar

Gözlem yapılacak çocukların aileleriyle öncesinde tanışılmış, araştırmanın amacı anlatılmış, veri toplama sürecinde kullanılacak araçlar tanıtılmış, video

kayıtlarının sadece araştırma için kullanılacağı, başka kişi ve ya kişilere bu görüntülerin paylaşılmayacağı anlatılmıştır. Bunu kabul eden ailelerden "Gözlem İzin Formu" doldurmaları istenmiştir.

Gözlemler hafta sonu cumartesi veya pazar günlerinden biri, 1 saat öğleden önce saat 10.00-11 arası bir saat, öğleden sonra 13.00-14.00 arası bir saat olmak üzere her çocuk için toplam iki saat süreyle, çocukların doğal ortamlarındaki günlük davranışları video kaydı alınarak gerçekleştirilmiştir. Kaydedilen videolar izlenerek spesimen kaydına özgü yöntemle yazılı döküman haline dönüştürülmüştür. Sonrasında bu yazılı dökümanlar spesimen kaydı yöntemiyle analiz edilmiştir. Yöntem bölümünde bu aşamalara detaylı şekilde yer verilecektir.

2. Gözlemci etkisini en aza indirmek için alınan önlemler

Öncelikle veri toplayacak araştırmacı spesimen kaydı yöntemi konusunda bilgi sahibi olmuştur. Araştırmaya katılan ailelerle öncesinde bir görüşme yapılmış, araştırmayla ilgili gerekli bilgiler ailelerle paylaşılmış, özellikle çocuğun doğal davranışlarını sergilemesine olanak vermek için her zaman nasıl davranıyorlarsa aynı şekilde davranmalarının önemi anlatılmış, Araştırmacıya misafir gibi davranmamaları, ikramda bulunmamaları, mümkün olduğunca araştırmacıyla iletişim kurmadan o ortamda yokmuşçasına davranmalarının yararlı olacağı anlatılmıştır.

Ek olarak gözlemci etkisini en aza indirmek için gözlemci, araştırmaya katılan çocuklarla tanışmış ve çocuklarla bir süre etkileşim içerisinde bulunmuştur. Burada amaç, çocuğun mümkün olduğunca doğal davranışlarını sergilemesine olanak vermek için gözlemciye karşı yabancılık çekmesinin önüne geçmektir. Gözlemin yapıldığı gün, çocuklara gözlemcinin dersini çalıştığı, onu rahatsız etmemek gerektiği anlatılmıştır. Gözlem sırasında çocuk eğer gözlemciyle iletişim kurmaya çalışırsa, gözlemci mümkün olan en kısa sürede iletişimi tamamlamıştır. Gözlemci ortamda yokmuş gibi davranmış hatta çocukla göz kontağından bile kaçınmıştır.

3. Veri Toplama Araçları

Geçmişte Spesimen kaydı yöntemiyle gerçekleştirilmiş araştırmalarda veriler ses kayıt cihazıyla kayda alınmış ve gözlemcinin olay anını ifade eden betimlemeleriyle zenginleştirilmiştir. Ancak günümüzde daha kullanışlı teknolojik cihazların varlığı işimizi kolaylaştırmış ve gözlemci etkisini de en aza indirgenmesine olanak sağlamıştır. Gözlem sırasında kullanılan sesli ve görüntülü (go pro) video kayıt cihazı oldukça küçük boyutta olması çocukların dikkatini çekmeden kayıt yapılmasına olanak sağlamıştır.

Spesimen Kaydı Yöntemi ¹

Spesimen kayıtları, yetiştirilmiş gözlemciler tarafından belli bir süre içerisinde sürekli olarak izlenen kişinin davranış akışının akış sırasına göre gündelik dille ve ayrıntılı biçimde betimlenmesinden oluşan raporlardır. Bu kayıtların temel amacı, çocuğun davranışı ve ortamı ile ilgili olarak gözlenen her şeyin eksiksiz ve seçmesiz olarak sözel bir rapora dönüştürülmesidir (Barker, 1967). Daha sonra bu sözel raporlar yazılı raporlara dönüştürülür ve analize hazır hale getirilir. Spesimen Kaydı Yöntemi işlem basamakları şunlardır (Gürkaynak 1979, Öğülmüş 1986):

1. Davranış Akışının Kaydedilmesi
  2. Davranış akışının episodlara (birimlere) ayrılması
  3. Her bir episodun yapısal özellikler ve psikolojik içerik açısından analiz edilmesi
- Aşağıda bu işlem basamakları kısaca açıklanmıştır.

1. Davranış Akışının Kaydedilmesi

Spesimen kayıtlarının yapılması, davranışın ortamı ile birlikte gözlenmesini ve kaydedilmesini² gerektirir. Kayıtlarda şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Dikkati deneğin davranışlarına ve ortamına toplamak,

¹ Spesimen Kaydı Yöntemi ile ilgili bilgiler, Gürkaynak (1979) ve Öğülmüş (1986)'dan özetlenmiştir.

² Bu araştırmada yazıyla kayıt işleminden daha verimli olduğu düşünülen sesi ve görüntüyü kaydeden video kayıt cihazlarından yararlanılmıştır. Bu bölümde, herhangi bir kayıt cihazına erişimin olmadığı durumlarda spesimen kaydı yöntemini başlatanlar (Wright, 1967; Barker ve Wright, 1971) tarafından önerilen işlemlerle betimlenmesine yer verilmiştir.

- Deneğin ortamını en eksiksiz biçimde gözleyip kaydetmek,
- Yalnızca betimlemek, yorum yapmamak,
- Deneğin yaptığı ya da söylediği her şeyin “nasıl” yapıldığını ya da söylendiğini belirtmek: Burada sıfatların ve belirleyici sözcüklerin kullanılması istenmektedir.
- Denekle ilişki kuran herhangi bir kişinin yaptığı ya da söylediği her şeyin “nasıl” yapıldığını ya da söylendiğini belirtmek,
- Gözlemleri hiçbir atlama yapmadan, sırasıyla kaydetmek.
- Betimlemeleri olumlu biçimde ifade etmek. Deneklerin ne yapmadıklarına değil, ne yaptıkları üzerinde odaklanmak,
- Yeni bir alana girildiğinde alanın o andaki görünümü ile ilgili bilgi vermek,
- Her cümleye bir molar davranış yazmak,
- Kayıtlar üzerinde birer dakikalık zaman aralıkları belirlemek.

2. Davranış Akışının Episodlara (Birimlere) Bölünmesi

Spesimen kaydı yönteminin ikinci işlemi, davranış akışının çözümlenebilir birimlere bölünmesi ve bunların belli kategoriler içerisinde betimlenmesidir. Bu birimlere episod denir. (Wright, 1967). Her episod, eylem ve ortam olmak üzere iki öge içermektedir. Eylem, kişi tarafından ortaya konan davranış, ortam ise eylemin olduğu sırada deneğin içinde bulunduğu psikolojik çevredir (habitat). Gürkaynak (1979), episodlama sırasında aşağıda belirtilen bazı pratik kurallar üzerinde durmakta yarar olduğunu belirtmektedir.

Spesimen kaydını okumak: Araştırmacının spesimen kaydını birimlere yani episodlara ayırmadan önce tüm kaydı bir kez okumasında yarar vardır. Bu bölümde araştırmacının kullanmış olduğu ve davranışların bölünmesini kolaylaştıran bir yöntemden bahsetmek yerinde olacaktır. Araştırmacı çocuğun doğal davranışlarını sesli video kayıt cihazı ile kaydederken, bir yandan çocuğun davranışlarını ve amaçlarını belirten episod ismi olabilecek nitelikte başlıkları ve sırasıyla alt alta yazmıştır. Ayrıca buradaki eylemler hakkında notlar ilave etmiştir. Böylece görüntünün metne aktarılması ve episodlama işlemleri sırasında bu notlar yol gösterici olmuş ve iş yükünü hafifletmiştir.

Tek seferde yaklaşık 30 dakikalık kaydın episodlanması: Episodların çoğunlukla birbirleriyle ilişkili olduğunu düşünürsek çocuğun eylemlerinin bütününe görebilmek adına tek seferde yaklaşık 30-40 sayfayı çözümlmek daha yerinde olacaktır.

Kapsamlılık kuralı: Bazı durumlarda çocuğun kısa bir eyleminin acaba öncesindeki uzun episodun kapsamına giren bir alt parça mı yoksa kendi başına binişik bir episod mu olduğuna karar verirken araştırmacı şüpheye dūřebilir. Kesin yargıya varma imkanı olmayan durumlarda kural o parçayı uzun episodun alt parçası olarak kabul etmektir. Böylece kaydın bütünlüğü ve tutarlılığı sağlanmış, gereksiz parçalara bölünmesi önlenmiş olur.

Episod başlıkları: Wright'a (1967) göre uygun ve kolayca ifade edilebilen bir başlığın bulunması, episodun gerçek bir episod olduğunun bir kanıtıdır. Eğer başlık bulmakta zorlanılıyorsa, o birimin gerçek episod olup olmadığını tekrar gözden geçirmek yararlı olacaktır.

Numaralama: Eklerdeki spesimen kaydı raporunda gösterildiği gibi her episod oluş sırasında göre bir sayı ile gösterilmiştir.

3. Episodların (Birimlerin) Yapısal özelliklerinin ve psikolojik içeriklerinin analiz edilmesi

Bu aşamada, çocuğun davranış akışının içerdiği episodlar hem yapısal özellikler (episod sayısı, türü, nasıl başladığı ve nasıl sonlandığı, episodun içerdiği davranışın tamamlanıp tamamlanmamış olması, episod sosyalliği) hem de her bir episodun içerdiği eylem türleri (engellenme, saldırganlık, başatlık, başvurma, direnme, vb) analiz edilir.

Verilerin Çözümlemesi

Bu araştırmada çocukların doğal ortamlarında gözlemlenmesiyle ve bu gözlemlerin yazılı raporlara dönüştürülmesiyle elde edilen belgelerin analizinde aşağıda açıklanan kategoriler kullanılmıştır.

1. Davranışın Yapısal Özellikleri İle İlgili Çözümleme Kategorileri

Bu başlık altında episodların sayısı, türü, nasıl başladığı, nasıl sona erdiği, tamamlanıp tamamlanmadığı ile ilgili özelliklerine yer verilecektir.

1.1. Episod Sayısı: Çocuğun belli bir süre içerisindeki davranış akışının içerdiği episod sayısını belirtir. Gözlemlenen her bir çocuğun davranış akışının toplam kaç episod içerdiği hesaplanır. Episod sayısı açısından çocuklar arasında farklılık olması araştırmacılar tarafından farklı şekillerde yorumlanabilir. Elbette Episod sayısı gözlem süresinden bağımsız değildir. Hatta her bir episodun süresi de çocuğun davranış akışının içerdiği toplam episod sayısını etkileyebilir. Örneğin episodların süresinin kısa olması belli bir zaman dilimindeki davranış akışının daha çok episod içermesi ile sonuçlanabilir ya da episod sürelerinin uzun olması davranış akışının daha az episod içermesi ile sonuçlanabilir.

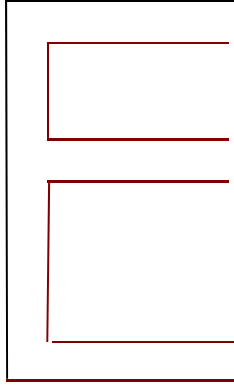
1.2. Episod Türü: Bir episod, tek başına olabileceği gibi, birden fazla episodun aynı zaman kesiti içerisinde de oluşması mümkündür. Çocuğun davranış akışı, bir birinden farklı beş episod türü içerebilir.

1.2.1. Yalın Episod: Gerçekleştiği süre içerisinde başka hiç bir episodla kesişmeyen, başka bir episod tarafından içerilmeyen yalın episodlar denir. Yalın episodlar raporlarda Şekil 1.'de olduğu gibi gösterilir. EK1 'deki 12, 16, 17, 28, 40, 44 nolu episodlar buna örnektir.

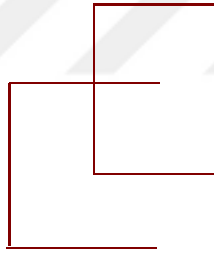

1.2.2. İçeren ve İçerilen Episodlar: İçeren episodun tamamında birden fazla episod oluşabilir. İçeren episodun içerisindeki episodlara içerilen episod denir. İçeren episodlar bazı durumlarda hem içeren hem içerilen episod durumunda olabilir. Bu gibi durumlarda ikisi için de işaret eklenir. Ek'deki 1, 13, 18, 23, 28,

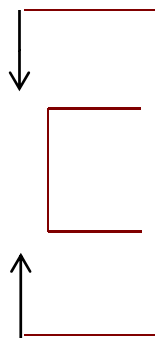
36 nolu episodlar içeren 2, 3, 8, 24, 33, 43 nolu episodlar da içeren epidolara örnek olarak verilmiştir.

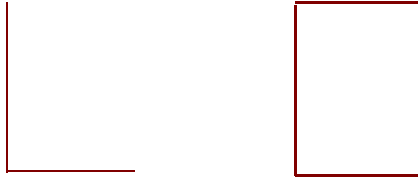
1.2.3. Bağlantılı Episodlar: Bağlantılı episodlar bir parçaları birbirine binişik iki episoddan oluşur. Şekilden de anlaşılacağı gibi A episodunu bitmeden B episodunu başlatmıştır. A episoduna sona erer ancak B episodunu devam ettirmektedir. EK1' deki 10, 11, 23, 27, 28, 41, 42 nolu episodlar bağlantılı episodlara örnek olarak gösterilmektedir.

1.2.4. Kesin Episod: Bazı durumlarda episodlar başka amaca yönelik bir episod tarafından kesintiye uğrar. Kesintiye uğrayan yani kesilen episod sonrasında tekrar devam edebilir. Ya da tamamlanmadan kalabilir. Bu durum şekildeki gibi gösterilir. Ek'deki 26, 30, 31, 38, nolu episodlar kesin episodlara örnek olarak gösterilebilir.

1.2.5. Eş zamansal Episod: Episodların her ikisinin tamamı aynı süre içerisinde oluşur. Örneğin yemek yerken televizyon izleyen bir kişi, yemek yemeye başladığı sırada televizyonu açmıştır, yemek yediği süre boyunca izlemiştir, yemek yemeyi bitirdiğinde televizyonu da kapatıp izlemeyi sonlandırmıştır. Eş zamansal episodlar şekildeki gibi gösterilir. EK1' deki 51 ve 52 nolu "Banyoya girmek için bekleme" ve "Annesiyle şakalaşma" episodları buna örnektir.

1.3. Episod Başlangıcı: Episod başlangıcı kategorisinde, episodun içerdiği davranışın nasıl başladığı yada kim/ne tarafından başlatıldığına bakılır. Dolayısı ile de, gündelik davranışın ne kadarının dışarıdan, ne kadarının kişinin özü tarafından düzenlendiğinin saptanmasına yarar. Bir episod, üç farklı şekilde (kendiliğinden, başlatılmış, zorlanmış) başlamış olabilir. Bazı durumlarda episodun nasıl başladığı konusunda yargıya varılamaz.

Kendiliğinden başlayan episodlar çocuğun ortamda bir değişiklik olmadan, sosyal davranış nesnelere etkinliğine değil yalnızca varlığına bir tepki olarak, aklına birden bire birşey gelmiş gibi davranarak eylemi kendi içinden geldiği gibi seçtiğinin gözlenmesi durumunda bu madde işaretlenir. EK1' deki spesimen kaydı örneğindeki 36 nolu "Balon uçurma" başlıklı episod buna örnektir

Başlatılmış episodlarda çocuk ortamdaki değişikliğe ya da bir olaya tepki göstermektedir. Burada bir zorlama söz konusu değildir. Burada kastedilen, çocuğun kendisinden başka bir kaynağa yüklenebilecek bir nedenden dolayı (örneğin; telefonun çalması, torba hışırtısı, gök gürültüsü, korna sesi, ortama birisinin girmesi, konuşması gibi) çocuğun eyleme başlamasıdır. Ek'de yer alan spesimen kaydı örneğinde 32 nolu " Pastayı götürmeyi reddetme" başlıklı episod buna örnek gösterilebilir.

Zorlayarak başlatılmış episodlar çocuğa yapılan herhangi bir tür baskı sonucunda başlayan episodlardır. Buradaki baskı ile kastedilen, çocuğun o andaki ihtiyacı ve amacıyla uyumsuz olan bir dış etkidir. Bazen bu etkiler sosyal

baskı olacağı gibi, fiziksel bir dış etken de zorlama görevi görebilir (örneğin yağmurun yağması dışarıda oynayan çocuğun oyununu bırakıp onu eve girmesi için zorlayabilir). Ek-1 'deki 13 nolu "Ellerini yıkama" başlıklı episod zorlanmış episoda bir örnektir.

1.4. Episod Bitişi: Bu kategori, bir episod bitişinin hangi psikolojik olguya bağlı olduğunu belirlemeye yöneliktir. Episod bitişi dört farklı şekilde (Kendiliğinden, bitirilmiş, zorlanmış ve çevresel bitime uğramış) gerçekleşebilir. Bazı durumlarda episod bitişi ile ilgili yargıya varılamaz. Episod bitiş kategorilerinden kendiliğinden, bitirilmiş, ve zorlanmış maddeleri episod başlangıcı kategorileri ile aynı olduğu için, tanımları ve örnekleri tekrar açıklanmayacaktır.

Çevresel bitime uğramış episod, davranış için gerekli olan nesnelere ortadan kalkmasıyla biter. Örneğin, tablette oyun oynayan bir çocuk oyununa devam edemez çünkü tabletin şarjı bitmiştir. Çevresel bitim bazı durumlarda bu kadar açık seçik olmayabilir. Bu kategori, episoddaki davranışın çocuk dışındaki güçler tarafından desteklendiği ve bu güçlerin birden bire ortadan kalkması sonucu davranışın bittiği durumlarda işaretlenir. Ek-1' deki Spesimen kaydı örneğinde çevresel bitime uğramış bir episod bulunmamaktadır.

1.5. Episod Anlamı: Bu kategori de öncelikli olarak episodun tamamlanıp tamamlanmadığı konusunda yargıya varılır. Çocuk amacına ulaşmış mıdır? Doyum sağlamış mıdır? Bu sorulara olumlu yanıt veriliyorsa tamamlanmış, olumsuz yanıt veriliyorsa o episod tamamlanmamış demektir. Bazı durumlarda yargıya varılamıyorsa yargıya varılmadı maddesi seçilir. Episod anlamı aşağıdaki kategoriler çerçevesinde belirlenir. Tamamlanmış episodlar; çıkış, elde etme, doygunluk, başarı, doyma ve diğer şeklinde kategorilenir. Tamamlanmamış episodlar ise; elde etmeme, engellenme, başarısızlık, doymama ve diğer kategorileri şeklinde incelenir. Her ne kadar araştırmamızda episod anlamı incelenirken episodların sadece tamamlanıp tamamlanmadığına bakılmışsa da gelecekteki araştırmalara yol göstermesi adına kategorilerin anlamları konusunda kısa bilgilendirme yapılacaktır. Bu kategoriler için ölçütler

geliştirilmiştir (Barker ve Wright, 1971). Her madde için belirlenen ölçütlerin tamamı geçerli olduğu zaman ancak bu madde seçilir.

Tamamlanmış episod kategorisi içerisinde yer alan "Çıkış" için eylem tek bir molar birimden oluşur. Eylem çok kısadır. Eyleme karşı direnç yoktur ve episod önemsizdir. "Elde Etme" kategorisi için episoddaki amaca çocuk ancak bir miktar zorlanma sonucunda ulaşmıştır. Burada çocuk amacına ulaşması ile ilgili kendine ya da başkasına bir yükleme yapmaz. Yani kendine yönelik bir övgü ya da başkasına yönelik şükran duymaz. "Doyunluk" kategorisinin seçilebilmesi şu koşullara bağlıdır; episoddaki amaca ulaşmak için çocuk kendi çabasına ek olarak yardıma ihtiyaç duyar ve o yardım neticesinde amacına ulaşır. Burada amaca ulaşma nedeni çocuğa değil dış koşula yüklenmiştir.

Tamamlanmış episodlardan olan "Başarı" kategorisi çocuğun amacına ancak bir miktar zorlanmanın üstesinden geldikten sonra ulaştığı durumlarda seçilir. Burada amaca ulaşabilme onurunu çocuk kendisine yüklemiştir. "Doyma" kategorisinin anlamı eyleme karşı bir direniş yoktur. Psikolojik çelişki yoktur. Amaca giden yol kısadır. Episodun bitme nedeni, çocuğun amacına yönelik etkinliğinde doyma derecesine gelmesidir. Tamamlanmış "Diğer" seçeneği için episodun tamamlanmış olduğu kanısına varıldığında ancak üstteki maddelerden hiç birinin ölçütlerine uygulanmadığı durumlarda seçilir.

Tamamlanmayan episodlar arasında yer alan "Elde Etmeme" kategorisi koşulları oluşabilmesi için görülür ki çocuk bir zorlanmanın üstesinden geldikten sonra vazgeçer. Burada çocuk amacına ulaşamamıştır ancak bunun için kimseyi suçlamaz bunu doğal kabul eder. Bir diğeri "Engellenme" kategorisinde çocuk bir zorlanmanın üstesinden geldikten sonra vazgeçer. Ancak burada çocuk amacına engel olmasından dolayı, kendinden başka kişiyi ya da bir dış nedeni suçlar. "Başarısızlık" kategorisinde ise yine çocuk yine bir zorlanmanın üstesinden geldikten sonra vazgeçer. Ancak burada çocuk amacına ulaşamamasının suçunu kendi özüne yükler. Çocuk bu doyumsuzluğundan utanç duyar.

Bir diğeri tamamlanmayan episod olan "Doymama" kategorisi için episoddaki eyleme karşı direniş olmadığı görülür. Amaca giden yol kısadır. Episod genellikle "doyma"dan başka bir olgu (örneğin, sosyal tepki, farklı çekici bir durum) nedeniyle sona erer. "Diğer" kategorisi episodun tamamlanmamış

olduğu yargısına ulaşıldığında ancak yukarıdaki maddelerden hiç birinin ltlerinin uygulanmadığı durumlarda seçilir.

2. Davranışın Psikolojik İçeriği İle İlgili zmleme Kategorileri

şimdiye kadar davranışların fiziksel özelliklerine ait özümleme işlemleri anlatılmıştır. Bu kısımda eylemlerin psikolojik açıdan özümlenmesi için alt başlıklar ve kategoriler detaylı biçimde anlatılacaktır.

2.1. Episod Sosyalliği: Çocuğun o anda içinde bulunduğu ortamda, başka insanların da bulunup bulunmadığını ve bu kişilerle –varsa- ilişkilerinin niteliğini belirlemeye yönelik bir kategoridir. Raporda yer alan her bir episod, “sosyal”, “sosyal değil”, “sosyal gizilgl” olmak üzere üç türden biri ile nitelenir.

Bundan sonra anlatılacak Psikolojik zmleme ile ilgili diğer kategoriler sadece sosyal episodlara uygulanır. Sosyal gizilgl ve sosyal olmayan episodlara uygulanamaz.

2.2. İlişkit Karmaşıklığı: İlişkit, ocuğun ya da yetişkinin o anda ilişki içinde olduğu sosyal bir davranış nesnesidir. Bir episod içerisinde ilişkit’in var olması; çocuğun, o ortamda bulunan her hangi bir kişi ya da kişilerle, yani sosyal davranış nesnesiyle, gözlenebilir bir ilişkiye girmesi demektir. Bu kategoride; gözlenen çocuğun, bir episodun oluşum süresince bir ilişkitle ortamda yalnız (basit yalın), ya da ortamda başka kişilerin olduğu ancak tek bir ilişkitle sosyal temasta bulunduğu (basit) ya da birden fazla kişiyle (bileşik) etkileşim içerisinde olma durumu belirlenir.

2.3. Eylem Modelleri: Yalnızca sosyal episodların değerlendirilmesi için başvurulan bu kategoriler: Gürkaynak 'ın (1979) da araştırmasında uyguladığı gibi, Murray'ın (1962) belirlediği gereksinimlerin bazılarından esinlenerek oluşturulmuştur.

Aşağıda özetle açıklanacak olan eylem modelleri, hem çocuk hem de ilişkit açısından her bir episod, tek tek ele alınıp değerlendirilir. Başka bir ifadeyle, bir episod hem çocuktan ilişkit'e yönelik eylem modeli hem de ilişkiten çocuğa yönelik eylem modeli olarak karşılıklı değerlendirilir. Anlatımda kolaylık sağlamak amacıyla, burada eylem modelleri açıklanırken, bu eylem modelleri yalnız çocuktan ilişkit'e yönelikmiş gibi tanımlanmıştır.

2.3.1. Başatlık: Çocuk ilişkit üzerinde sosyal baskı uygulayabilir. Amaç ilişkiti denetim altına almak, yönetmek yönlendirmektir. Ya da İlişkit çocuk üzerinde yaptırım ve sosyal baskı uygulayabilir. Başatlık genellikle 'şunu yap' 'bunu yapma' gibi buyruklarla ortaya konur. Başatlık göstermenin diğer bir yolu da belli bir kurala gönderme yapmaktır. Hiçbir açıklama yapmaksızın 'burada oturmak yasaktır' gibi.

2.3.2. Saldırganlık: Çocuk, ilişkit'e vurur, ilişkitin sahip olduğu nesneyi zorla alır, incitir, ilişkitin acı çekmesi için çaba gösterir. Aynı şekilde benzer davranışlar ilişkiten çocuğa yönelik de görülebilir. Saldırgan davranışlar fiziksel olabileceği gibi, küçültücü, aşağılayıcı, eleştirici biçimde sözel de olabilir. Saldırgan davranışlar kendiliğinden veya tepkisel olarak ortaya çıkabilir.

2.3.3. Bakım: Burada çocuk ilişkitin bir ihtiyacını fark eder ve bu ihtiyacını doyurmaya çalışır. Ya da ilişkiti mutlu etmek için özel çaba harcar. Onun yararına olacak bir şey yapar, yardım eder, onu korumaya çalışır. Bakım eylemi kendiliğinden ya da tepkisel olabilir. Bazı durumlarda kişinin yalvarma ya da baskı sonucu yenik düşerek, karşısındakinin isteklerini kabul etmesi, ona boyun eğmesi, karşısındakine yarar sağlasa dahi "bakım" olarak kabul edilmez. Bir eylemin bakım sayılabilmesi için kendiliğinden ya da tepkisel olsun, karşısındakini mutlu etme niyetiyle çaba gösterme içermesi gerekmektedir.

2.3.4. Direnme: Çocuk, ilişkinin kendisine uyguladığı saldırganlığı, başatlık, ısrar etme, yalvarma gibi sosyal davranışlarına karşı durur, onlara boyun eğmez. Yalnızca tepkisel olarak ortaya çıkar.

2.3.5. Uysallık: Çocuk, saldırganlık, başatlık, başvurma gibi ilişkinin sosyal baskı uyguladığı davranışlara boyun eğer. Direnç görülmez. Uysal davranış baskı sonucunda ilk gösterilen tepki olabileceği gibi belli bir süre direnme sonrasında da ortaya çıkabilir. Uysallıktaki amaç ilişkiyi memnun etmek değil, rahatsız edici etkileşimi ya baştan engellemek ya da sonradan yönünü değiştirmektir. Bu sebeple "bakım" eyleminden ayrılmaktadır. Uysallık yalnızca tepkisel olarak ortaya çıkar. Uysallığa yol açan ilişkinin başatlık, saldırganlık, başvurma, vb. olgular olabilir. Uysallığın ilişkiye yol açabileceği davranışlar çeşitlidir. Örneğin uysallık, ilişkinin daha çok başatlık göstermesine sebep olabilir. Ya da başatlık veya saldırganlık sonucu ortaya çıkan uysallık sonrasında ilişki pişmanlık duyarak bakım eylemine yönelebilir.

2.3.6. Başvurma: Çocuk ilişkinin kendisine yardım etmesini istediğini gösteren bir davranışta bulunur. Burada çocuğun bir gereksinimi vardır: başkası tarafından desteklenmek, yardım edilmesi, korunmak, yol gösterilmesi, nasihat edilmesi, affedilmesi gibi davranışlarla karşılaşmak için başvurabilir. Bu eylem kendiliğinden ya da tepkisel olabilir. Başvurma davranışına sebep, ilişkinin çocuğu yalnız bırakması, çocuğa yönelik saldırganlık, başatlık eylemleri olabilir. Bu gibi durumlarda çocuk başvurma eylemini üzgün ve keyifsiz olduğunu anlatmaya çalışmak için, şefkat ve ilgi görmek için sergileyebilir.

2.3.7. Kaçınma: Çocuk ilişkinin saldırganlık, başatlık gibi olumsuz davranışlarından ve bu davranışların rahatsız edici etkisinden uzak durmak için kaçınma eylemine başvurur. Kaçınma eylemi bazen hiç yerinden kımlıdamadan, fark edilmemek için ses çıkarmadan olduğu yerde donup kalarak ya da saklanarak ortaya konabilir. Kaçınma davranışı genellikle tepkiseldir. Bazı durumlarda çocukların korkak ya da çekingen davranması kendiliğinden

oluşmuş kaçınma eylemine örnektir. Tepkisel olduğu zamanlarda ilişkit çocuğun kaçınma eylemine karşılık pişmanlık duyabilir ve ardından bakım eylemi sergileyebilir.

Kısaca, videoya kaydedilen ve daha sonra yazılı rapora dönüştürülen spesimen kayıtları, belirlenen kategoriler kullanılarak sınıflandırılmıştır. Nitel verilerin nicel verilere dönüştürülmesinde temel betimsel istatistikler (frekans, yüzde, aritmetik ortalama) kullanılmış, veriler tablolar şeklinde sunulmuştur. Elde edilen verilerin doğası ve çok az sayıda çocuk üzerinden veri toplanmış olması nedeniyle ileri düzey istatistiksel analizler kullanılmamıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma verileri analiz edilerek elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilecektir. Elde edilen bulgular, yöntem bölümünde açıklanan çözümleme kategorileri kullanılarak ve aynı sıralama ile (davranışın yapısal özellikleri, davranışın psikolojik özellikleri, gruplar arası karşılaştırma bulguları) sunulmuştur.

Veriler analiz edilirken çoğunlukla yüzdelerle göre kıyaslamalar yapılmıştır. Bazı durumlarda yüzdeler dilimler arasında fark az gibi görünürken, ortalamalar arasındaki fark manidar çıkabilmektedir. Bu gibi durumlarda her ikisi de göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılmıştır.

Araştırmada ele alınan okula devam eden ve okula hiç gitmemiş çocukların davranışları kendi içinde ve gruplar arası karşılaştırılmış ve bazı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıkların bir kısmı istatistiksel olarak manidar değildir. Bu da grupların küçüklüğü ve gözlem süresinin sınırlılığıyla açıklanabilir. Ancak bu farklılıklar istatistiksel olarak manidar olmasa dahi, bazı yönelimlerin ve davranışların açıklanmasında yeri geldikçe üzerinde durulmuştur.

Davranışın Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular

Davranışların yapısal özellikleri arasında yer alan episod sayısı, episod türleri, episod başlangıcı, episod bitişi ve episod anlamı (davranışların tamamlanıp tamamlanmadığı) ile ilgili bulgulara bu bölümde detaylı şekilde yer verilmiştir.

1. Episod Sayısı ile İlgili Bulgular

Çocukların gözlem yapılan süre içerisindeki davranış akışının içerdiği episod sayısı, çocuğun ne kadar çok sayıda ve çeşitlilikte davranışlarda bulunduğu konusunda

önemli ipuçları içerir. Bu nedenle çocukların davranış akışları öncelikle episodlara bölünmüş ve toplamda kaç episod içerdiği tespit edilmiştir. Okul grubu ve Ev grubu çocuklarının davranış akışının içerdiği episod sayısına ilişkin veriler, çocukların cinsiyeti de dikkate alınarak Çizelge 1 'de verilmiştir.

Çizelge 1.

Episod Sayısının Cinsiyet ve Okula Devam Durumuna Göre Dağılımı

	Kız		Erkek		Toplam	$\bar{X}$
Okul Grubu	50 (K-1)	62 (K-2)	49 (E-1)	48 (E-2)	209	52.5
Ev Grubu	97 (K-1)	46 (K-2)	57 (E-1)		200	66.3

Çizelge 1. incelendiğinde okul grubu çocuklarının episod sayısı 48 ile 62 arasında değişmekte, ev grubu çocuklarının episod sayısı da 46 ile 97 arasında değişmektedir. Okul grubu çocuklarının episod sayıları arasındaki fark 14 iken, okul grubu çocuklarının toplam episod sayıları arasındaki fark 51 bulunmuştur.

İki grubun aritmetik ortalamaları kıyaslandığında, okul grubu çocuklarının ortalama episod sayısı 52.5 iken ev grubu çocuklarının ortalama episod sayısı 66.3 tür. İki grubun episod sayıları birinden farklıdır.

2. Episod Türleri ile İlgili Bulgular

Episod türleri; yalın, eşzamansal, bağlantılı, içeren, içerilen ve kesen şeklinde kategorize edilmiştir. Episod türleri ile ilgili detaylı bilgi yöntem bölümünde yer almaktadır. Okul grubu ve ev grubundaki çocuklara ait episodlar türlerine göre incelenmiş ve Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2.

Episod Türlerinin Dağılımı

Episod Türleri	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Yalın	51	17	25.5	52	13	24.9
Eşzamansal	8	3	4	13	3	6.3
Bağlantılı	16	5	8	18	4	8.6
İçeren	22	7	11	22	5	10.5
İçerilen	71	24	35.5	76	19	36.3
Kesen	31	10	15.5	28	7	13.4
Uygulanamaz	0	0	0	0	0	0
Toplam	200	66	100.00	209	52	100.00

Her iki grupta da içeren-içerilen episodlar en büyük yüzdelik dilime sahiptir. Ev grubu çocukların episod türleri içinde ilk sırayı % 35.5 ile içerilen episod % 25.5 ile yalın episod, %15.5 ile kesen episod, % 11 ile içeren episod, % 8 ile bağlantılı episod, % 4 ile eşzamansal episod izlemektedir. Okul grubunun episod türlerinin dağılımında da % 36.3 ile içerilen episod diğer grupta olduğu gibi ilk sıradadır. Bunu % 24.9 ile yalın episod, % 13.4 ile kesen episod, % 10.5 ile içeren episod, % 8.6 ile bağlantılı episod ve son olarak % 6.3 ile eşzamansal episod izlemektedir.

Episod türleri içerisinde en çok içerilen en az ise eşzamansal episod türünün yer aldığı görülmektedir. Kesen episodların oranı her iki grupta da üçüncü sırayı izlemektedir. Okul grubu çocuklarının davranışlarında kesen episod yüzdesi % 13.4 iken ev grubu çocuklarının davranışlarında kesen episod yüzdesi % 15.5 bulunmuştur. Ev grubundaki çocuğun eylemleri yetişkin ilişkitler tarafından daha sık kesilmiştir.

Geçmişte spesimen kaydı yöntemiyle yapılmış yurtda ve aile yanında kalan çocukların incelendiği bir araştırmada, en çok içerilen en az kesen episod türü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aile yanına kalan çocukların, kesen episod sayısı yurtda kalan çocuklarınkine kıyasla yaklaşık iki kat daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Öğülmüş, 1986). Yine de kesen episod oranları açısından iki araştırmanın sonuçları birbirinden farklılaşmaktadır.

Kesen episodların nedenleri üzerinde duracak olursak çocukların kesilen eylemleri çoğunlukla ailelerinin müdahalesi sonucunda meydana gelmiştir. Okul grubu ilişkitlerinden çocuklara yönelik şu eylemler sonucunda çocukların sürdürmekte oldukları davranışlar kesintiye uğramıştır; görev ve sorumluluklarını hatırlatma, günlük rutinlerine uymaları için onları yönlendirme ayrıca çocukların dijital araçları

kullanmalarına sınırlama getirmek için bu eylemlerini sonlandırma girişimleri kesen episodları meydana getirmiştir. Okul grubu çocuklarının günlük rutinleri arasında beslenme, ödev yapma, dijital araçlarla oyun oynama gibi eylemler yer almıştır. Ev grubunda bu durum daha farklıdır. Çocukların günlük rutinleri arasında beslenme, oyuncaklarla oynama, bahçede oynama, televizyonda çizgi film izleme gibi eylemler yer almıştır. Ev grubu çocukları tablet gibi ekrana sahip bir dijital araçla hiç vakit geçirmemiş sadece oyun oynadığı sırada ilişkit tarafından açılmış olan televizyonun arka planda çalışırken arada bir televizyondaki bir ses ya da görüntüye dikkat kesildiği görülmüştür. Ev grubundaki kesen episodların ilişkit kaynaklı olanlarının sebepleri arasında, çocuktan görev ve sorumluluklarını yerine getirmesini isteme (diğer grupta ödev yapması istenirken burada ev işlerine yardım için çağrıda bulunulmuştur), oyuncaklarını toplamasını hatırlatma, el yıkama, diş fırçalama gibi rutinleri yapmasını isteme gibi eylemler yer almıştır.

Her iki grupta da çocuklar yetiştikten gelen yönergelere çoğunlukla kayıtsız kalmamış, direnme ya da uysallıkla karşılık vermişlerdir. Barker ve Wright (1971), çocukların yalnız oldukları zaman etkinliklerini sırasıyla gerçekleştirdiklerini (birini bitirdikten sonra diğerine başladıklarını), sosyal davranış nesnelere ait olduğu durumlarda ise binişikliğin hem sıklık hem de karmaşıklık açısından arttığını bulmuşlardır. İleride detaylı şekilde açıklanacak olan episod sosyalliğine ait bulgular da bu yorumu destekler niteliktedir. Kesintiye uğramış episodlar incelendiğinde ilişkit tarafından başlatılmış ve çoğunlukla başvurma ve bakım eylemleri bazen de başatlık eylem modellerini içeren episodlar olduğu görülmektedir.

3. Episod Başlangıcı ile İlgili Bulgular

Birim davranışı ifade eden episodlar farklı şekillerde başlayabilir. Episodlar çocuğun gözlenebilir hiç bir dış uyarılma olmadan davranışa geçmesiyle (kendiliğinden), ortamdaki herhangi bir gözlenebilir uyarı ile çevredekiler tarafından başlatılmış olguya tepki göstermesiyle (başlatılmış), ya da çocuğa yapılan bir tür baskı sonucunda çocuğun davranışta bulunmasıyla (zorlanmış) başlayabilir.

Çizelge 3'te okul grubu ve ev grubundaki çocuklara ait davranış episodlarının nasıl başladığı sayı, ortalama ve yüzde olarak verilmiştir.

Çizelge 3.

Episodların Başlama Şeklinin Dağılımı

Episod	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Başlangıcı						
Kendiliğinden	118	39	59	139	35	66.5
Başlatılmış	76	25	38	67	16	32.1
Zorlanmış	6	2	3	3	1	1.4
Toplam	200	66	100.00	209	52	100.00

Ev grubu çocuklarına ait episodların %59'u kendiliğinden başlamıştır. Bunu sırayla %38 ile başlatılmış episod ve %3 ile zorlanmış episodlar izlemiştir.

Okul grubu çocuklarının episodları içerisinde ilk sırada % 66.5 ile kendiliğinden başlayan episodlar gelmektedir. Bunu sırayla % 32.1 ile başlatılmış episodlar, % 1.4 ile zorlanmış episodlar izlemiştir.

İki grupta da episodlar başlama şekline göre aynı sıralamayı izlemiştir ancak yüzdesel olarak iki grup birbirinden farklılaşmaktadır. Okul grubu çocukları ev grubuna kıyasla daha çok davranışı kendi yetkileri dahilinde başlatmıştır, Bu farklılaşmaya örnek gösterilecek bazı episodların günlük yaşam becerilerine ilişkin episodlar olduğu görülmüştür. Okul grubundaki çocuklar el yıkama, tuvaleti kullanma, yemek yeme, dijital araçlarla oyun oynama gibi bazı davranışları kendileri başlatmıştır.

Başlatılmış episodların ev grubunda okul grubuna kıyasla daha fazla görülmesi, ailelerin çocuklara yönelik algılarıyla ilişkilendirilebilir. Çocuğunun kendi başına yapabileceği bazı davranışları başlatması için ona fırsat veren grubun okul grubu ebeveynleri olduğu söylenebilir. Ev grubundaki ailelerin çocuklarına daha sık yönerge vererek günlük basit davranışları dahi destekledikleri görülmüştür. Bu bağlamda okul grubu ve ev grubundaki ebeveynlerin çocuklarının bağımsız yapabilecekleri davranışlara yönelik tutum, inanç ve algısal farklılıkları olduğu söylenebilir.

4. Episod Bitişi ile İlgili Bulgular

Çocuğun davranışları farklı şekillerde bitebilir. Episod bitişi ile ilgili detaylı bilgi yöntem bölümünde verilmiştir. Çocuk bir davranışı kendi kararıyla bitirebilir (kendiliğinden). Çevresel bir değişimin sonunda tepki olarak davranışına son verebilir. Burada zorlama yoktur (bitirilmiş). Herhangi bir baskı sonucu çocuk davranışı bitirmek

zorunda kalmıştır (zorlanmış). Ya da davranışı devam ettirmesine olanak sağlayacak durum ya da nesne ortadan kalkmış olabilir (çevresel bitime uğramış).

Çizelge 4 'te okul ve ev grubundaki çocuklara ait davranış episodlarına ait kategoriler sayı, ortalama ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Çizelge 4.

Episodların Bitiş Şeklinin Dağılımı

Episod Bitişi	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Kendiliğinden	152	50	76	171	43	81.8
Bitirilmiş	30	10	15	15	3.5	7.2
Zorlanmış	14	5	7	4	1	1.9
Çevresel Bitime	3	1	1.5	13	3	6.2
Yargıya Varılmadı	1	0	0.5	6	1.5	2.9
Toplam	200	66	100.00	209	52	100.00

Ev grubu çocuklarına ait episodların %76'sı kendiliğinden bitmiştir. Bunu sırayla %15 ile bitirilmiş episod, %7 ile zorlanmış, %1.5 ile çevresel bitime uğramış episod izlemektedir. % 0.5 episodun nasıl bittiğine dair yargıya varılamamıştır. Yargıya varılmayan episodlar genellikle gözlem süresinin sona ermesiyle eylemin devamına ilişkin bilgi olmadığı durumları ifade etmektedir.

Okul grubu çocuklarının episodları içerisinde ilk sırada % 81.8 ile kendiliğinden bitmiş episodlar gelmiştir. Bunu sırayla % 7.2 ile bitirilmiş episodlar, % 6.2 ile çevresel bitime uğramış episodlar ve %1.9 ile zorlanmış episodlar izlemiştir. % 2.9 episodun nasıl bittiğine dair yargıya varılamamıştır. Yine burada episodun sonu hakkında bilgiye sahip olunmadığı için yargıya varılamamıştır.

İki grupta episodların bitiş şekline göre yüzde sıralaması farklı bulunmuştur. Kendiliğinden ve bitirilmiş episodlar her iki grupta ilk iki sırada yer alırken; zorlanmış ve çevresel bitime uğramış episodların sıralaması iki grupta farklılaşmaktadır. Okul grubu çocukları ev grubuna kıyasla daha çok davranışı kendi yetkileri dahilinde sonlandırmış, daha az davranışı çevreye bir tepki olarak (bitirilmiş episod) sonlandırmıştır. Ev grubundaki çocukların davranış akışının içerdiği episodların % 15'i bitirilmiş episod iken, bu oran okul grubunda % 7.2 dir. Öte yandan çevresel bitime uğramış episodların oranın ev grubunda % 1.5 iken bu oran okul grubunda % 6.2' dir.

İki grup kıyaslandığında bitirilmiş episodlar ev grubunda diğer gruba oranla daha fazla görülmüştür. Yine zorlanmış episodlar ev grubunda daha fazla görülmektedir.

5. Episod Anlamına İlişkin Bulgular

Çocukların günlük hayattaki davranışları tamamlanmış ya da tamamlanmamış olabilir. Bazı davranışlar, amacına ulaşırken, bazıları amacına ulaşmayabilir. Episod anlamı çocuğun amacına ne oranda ulaşmış olduğunu ortaya koymaktadır.

Çizelge 5 'te okul ve ev grubu çocuklarına ait episodların anlamları verilmiştir. Çizelgede tamamlanmış ve tamamlanmamış episodların alt başlıkları ayrıntılı şekilde gösterilmiştir. Ancak değerlendirirken tamamlanmış ve tamamlanmamış episod olmak üzere iki ana başlık olarak ele alınacaktır.

Çizelge 5.

Episod Anlamlarının Dağılımı

Episod Anlamları	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Tamamlanmış						
Episodlar						
Çıkış	41	13.7	20.5	54	13.5	25.9
Elde Etme	22	7.3	11	17	4.2	8.2
Doğunluk	8	2.6	4	12	3	5.8
Başarı	3	1	1.5	6	1.5	2.9
Doyma	23	7.6	11.5	29	7.2	13.8
Diğer	67	22.3	33.5	62	15.5	29.7
Tamamlanmış						
Episod Toplamı	164	54.7	82	170	42.4	81.3
Tamamlanmamış						
Episodlar						
Elde Etmeme	5	1.6	2.5	12	3	5.7
Engellenme	12	4	6	7	1.8	3.4
Başarısızlık	5	1.6	2.5	4	1	1.9
Doymama	9	3	4.5	8	2	3.8
Diğer	4	1.3	2	6	1.5	2.9
Tamamlanmamış						
Episod Toplamı	35	11.7	17.5	37	9.2	17.7
Yargıya Varılmadı	1	0.3	0.5	2	0.5	0.9
Toplam	200	66	100.00	209	52	100.00

Her iki grupta da tamamlanmış episodlar çoğunluğu oluşturmaktadır. Ev grubu çocuklarına ait episodların %82'si tamamlanmış, %17.5'i tamamlanmamıştır. Okul grubu çocuklarına ait episodların ise % 81.3'ü tamamlanmış, %17.7'si tamamlanmamıştır. İki grup birbiriyle kıyaslandığında episod yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Ancak ortalamasına bakıldığında, ev grubundaki bir çocuk ortalama 54.7 eylemi tamamlarken, okul grubundaki bir çocuk ortalama 42.4 eylemi tamamlayabilmiştir. Tamamlanmamış eylemlerin ortalaması, ev grubunda 11.7 iken, okul grubunda 9.2 bulunmuştur. Ortalama değerlerine bakıldığında iki grubun tamamlanmış ve tamamlanmamış eylemlerin miktarları birbirinden farklıdır.

Ev grubundaki çocukların tamamlanmış episodları detaylı şekilde incelediğinde en sık rastlanan alt türün; % 33.5 ile genel kategori tanımlarına uymayan 'diğer' kategorisi olduğu görülmektedir. Bunu sırayla %20.5 ile çıkış , %11.5 ile doyma, %11 ile elde etme, % 4 ile doyunluk, % 1.5 ile başarı izlemektedir. Aynı gruptaki tamamlanmamış episodların nedenleri arasında en sık % 6 ile engellenme, % 4.5 ile elde doymama, % 2.5 ile doymama, % 2.5 ile başarısızlık ve % 2 ile diğer tamamlanmamış alt gruplarının yer aldığı görülmektedir. Bu grupta bir episod hakkında yargıya varılamamıştır. Bu da %0.5 yüzdeye sahiptir.

Okul grubundaki çocukların tamamlanmış episodları detaylı şekilde incelediğinde en sık rastlanan alt türün; % 29.7 ile diğer kategorisi olduğu görülmektedir. Bunu sırayla % 25.7 ile çıkış, %13.8 ile doyma, %8.2 ile elde etme, % 5.8 ile doyunluk, % 2.9 ile başarı izlemektedir. Aynı gruptaki tamamlanmamış episodların nedenleri arasında en sık %5.7 ile elde etmeme olduğu görülmektedir. Bunu sırayla % 3.8 ile doymama, % 3.4 ile engellenme % 2.9 ile diğer, % 1.9 ile başarısızlık alt gruplarının izlediği bulunmuştur. Bu grupta %0.9'luk alana sahip episodlar hakkında yargıya varılamamıştır.

İki grubun tamamlanmamış episodlarının nedenleri birbiriyle kıyaslandığında, okul grubundaki çocuklar en sık elde etmeme sebebiyle davranışlarını tamamlayamazken, ev grubundaki çocuklar en sık engellenme sebebiyle davranışlarını tamamlayamamışlardır. Tamamlanmayan episodlara ait alt kategoriler kendi içerisinde incelendiğinde, okul grubu çocuklarının tamamlanmayan episodlarının % 5.7 si elde etmeme sebebiyle gerçekleşirken; ev grubu çocukları % 2.5 oranında elde etmemişlerdir. Ortalama değeri de bu durumu destekler niteliktedir. Engellenme maddesine ait verileri incelediğimizde, ev grubundaki çocukların okul grubundaki çocuklara kıyasla daha fazla engellenmeye maruz kaldıkları için eylemlerini

tamamlayamadıkları görülmüştür. Tamamlanmayan episodların bir diğer alt maddesi olan "doymama" her iki grupta da ikinci en sık rastlanan sebep olarak görülmüştür. Her iki grubun da başarısızlık yüzdeleri birbirine yakın ve düşük orandadır.

Şimdiye kadar olan kısımda davranışın yapısıyla ilgili bulgular ve bunların yorumuna yer verilmiştir. Davranışın yapısı; episod sayısı, türü başlangıcı, bitişi ve anlamı açısından çözümlenmiştir.

Özet olarak ev grubunda yer alan çocukların ortalama episod sayısı 66.3 iken okul grubundaki çocukların episod sayısı ortalaması 52.5'tur. İki grubun episod sayıları arasında anlamlı düzeyde farklılık görülmektedir. Episod türleri incelenmiş ve her iki grupta içerilen episodlar diğer episodlardan fazla çıkmıştır. Her iki grupta episod başlangıçları en çok kendiliğinden gerçekleşmiş, episod bitiş şekli ise en çok kendiliğinden sonlanmıştır. Episod anlamları kıyaslandığında her iki gruptaki çocukların davranışlarının büyük bir çoğunluğu tamamlanmıştır ve iki grubun tamamlanmış ve tamamlanmamış episod yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Bu bağlamda da iki grup arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Bundan sonraki kısımda davranışın psikolojik açıdan çözümlenmesi için; davranışın sosyalliği ve davranışlarda yer alan eylem modelleri ile ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilecektir.

Davranışın Psikolojik İçeriğine İlişkin Bulgular

Davranışların psikolojik analizi sonucunda; episod sosyalliği, ilişkit karmaşıklığı ve eylem modelleri (başatlık, saldırganlık, bakım, direnme, uysallık, başvurma, kaçınma) ile ilgili bulgulara bu bölümde detaylı şekilde yer verilmiştir.

1. Episod Sosyalliğine İlişkin Bulgular

Episod sosyalliği çocuğun davranışlarının ne kadarının sosyal ve sosyal gizil güçlü olduğu, ne kadarının sosyal olmadığını gösterir. Sosyal episodlarda çocuğun çevresinde en az bir kişi vardır ve o kişi (ilişkit) veya kişilerle sosyal ilişki içerisindedir. Sosyal gizil güçlü episodlarda ise çocuğun olduğu çevrede en az bir kişi vardır ancak çocuk kişi ya da kişilerle sosyal ilişki içerisindedir. Sosyal olmayan episodlarda

ise çocuk yalnızdır. Burada söz konusu olan, çocukların günlük yaşamlarında diğer kişilerin ne kadar yer aldığının saptanmasıdır.

Okul ve ev grubundaki çocuklara ait episodlar sosyal açıdan incelenmiş ve Çizelge 6' da sayı, ortalama ve yüzde değerleriyle ifade edilmiştir.

Çizelge 6.

Episod Sosyalliğinin Dağılımı

Episod Sosyalliği	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Sosyal	181	60.3	90.5	163	40.5	78
Sosyal Gizil Güçlü	12	4	6	30	7.5	14.3
Sosyal Değil	7	2.3	3.5	16	4	7.7
Toplam	200	66	100.00	209	52	100.00

Her iki grupta da çocukların günlük yaşamlarının büyük bir kısmı başka insanların arasında ya da bu kişilerle ilişki halinde geçmektedir. Ev grubundaki çocuklara ait episodların %90.5 'ini sosyal, % 6' sını sosyal gizil güçlü, %3.5'ini ise sosyal olmayan episodlar oluşturmaktadır.

Okul grubunda ise oranlar sırasıyla % 78 sosyal episodlar, % 14.3 sosyal gizil güçlü episodlar ve % 7.7 ile sosyal olmayan episod şeklindedir. Sosyal episodların her iki grupta ilk sırada yer aldığı ve bunu sosyal gizil güçlü episodların izlediği görülmektedir. Yine iki grupta da sosyal olmayan episodlar üçüncü sırada gelmektedir

İki gruba ait sosyal episod yüzdeleri birbiriyle kıyaslandığında ev grubunda yer alan çocukların sosyal içerikli episod yüzdesinin diğer gruba kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu farklılığın, çocukların çevresindeki kişi sayısı, evin fiziki şartlarıyla, çocuğun ya da ailenin daha sık sosyal temasta bulunma girişimiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Okul grubu çocuklarının daha az sosyal episodunun bulunması, bu çocukların hafta içi okulda çok sayıda kişiyle temas etmesinin bir sonucu olarak hafta sonu aile üyeleriyle daha az ilişki kurmak istemesi şeklinde yorumlanabilir. Ev grubu çocukları hafta içi daha çok anneyle vakit geçirirken hafta sonu baba ya da anneanne, hala gibi aile büyükleriyle bir araya gelmiştir. Ve bu kişilerle ilişki halinde olmak için oldukça istekli oldukları, onlarla oyunlar oynadıkları gözlenmiştir.

Okul grubunda sosyal gizil güçlü episodlar diğer gruba kıyasla daha fazla yüzdelik dilime sahiptir. Hatırlanacağı gibi sosyal gizil güçlü episodlarda çocuğun çevresinde bir ya da birkaç kişi vardır ama çocuk onlarla ilişki içinde değildir. Okul grubundaki çocuklarda bu durumun daha sık görülmesi bir kaç farklı şekilde yorumlanabilir. Okul grubu çocukları dijital araçları yetkin bir şekilde tek başına kullanabilmektedir. Hatta özellikle tablette oyun oynarken ya da televizyonda çizgi film izlerken bu eylemleri sürdürmek için oldukça istekli oldukları gözlenmiştir. Çocuklar bu uğraşları gerçekleştirirken ilişkitler genellikle aynı ortamda bulunmaktadır. Bir diğer neden olarak okul grubundaki çocukların, daha fazla bağımsız davranış sergilemesi; yaşam becerileri arasında sayılabilecek bazı işleri (el yıkama, masayı kurmaya yardım etme, yemeğini kendi başına yeme...vb) kendi başına yapabilmesi gösterilebilir. Çocuk bu tür eylemleri gerçekleştirirken ilişkit ortama gelerek çocuğu gözler ve genellikle temas kurmadan ortamdaki ayrılır. Çocuk da bu eylemleri ilişkitten destek beklemeden kendi başına tamamlar. Ögülmüş (1986) tarafından yapılan araştırmada sosyal gizil güçlü episodların yurt çocuklarında daha fazla görüldüğü bulgular arasında paylaşılmıştır. Gürkaynak'ın (1979) araştırmasında alt sosyo-ekonomik düzeydeki kalabalık aile çocuklarında da benzer durum gözlenmiştir. Her iki araştırma sonuçları yorumlanırken kalabalık ortamda bulunan çocukların yalnız kalmak istemelerine karşın fiziksel olarak ortamın yalnız kalmaya uygun olmayışı neden olarak gösterilmiştir. Bu araştırmanın ilerleyen bölümündeki ilişkit karmaşıklığı bulguları incelendiğinde okul grubu çocuklarının basit ve bileşik ilişkitli episod sayılarının daha fazla olması bu grubun daha kalabalık bir çevrede olduğunu göstermektedir ve önceki iki araştırmanın bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir.

Her iki grupta son sırada gelen sosyal olmayan episodlar, okul grubunda ev grubuna kıyasla daha fazla görülmüştür. Sosyal olmayan episodların genellikle, çocukların tuvaleti kullandığı ya da evin bir yerinde bir eşya aradığı zamanlar olduğu görülmüştür. Yine okul grubu çocuğunun daha az sosyal episodunun bulunması ev içerisinde daha bağımsız hareket etmesine ek olarak, okulda yeterince sosyal olduğu için evde daha az sosyalleşmeyi istemesi şeklinde yorumlanabilir.

2. İlişkit Karmaşıklığı ile İlgili Bulgular

Sosyal episodlarda görülen, çocuğun ilişkide bulunduğu sosyal davranış nesnesine ilişkit denir. İlişkit karmaşıklığına ilişkin veriler sadece sosyal episodlar içerisinde elde edilmiştir. Çocuk, ilişkitle yalnız olabilir (basit yalın), başka insanların bulunduğu bir ortamda sadece ilişkitle ilişki içinde olabilir (basit), ya da birden fazla kişiden meydana gelen bir grupta ilişkide olabilir (bileşik).

Okul ve ev grubuna ait sosyal episodlar, ilişkit karmaşıklığı açısından çözümlenmiş ve Çizelge 7 'de bu veriler sayı, ortalama ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Çizelge 7.

Sosyal Episodlardaki İlişkit karmaşıklığının Okula Devam Durumuna Göre Dağılımı

İlişkit Karmaşıklığı	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Basit Yalın	94	31.3	51.9	67	16.5	41.1
Basit	58	19.3	32	64	16	39.3
Bileşik	29	9.7	16.1	32	8	19.6
Toplam	181	60.3	100.00	163	40.5	100.00

Çizelge 7. incelendiğinde ev grubu çocuklarının sosyal episodlarının % 51.9'u basit yalın, % 32'si basit, % 16.1'i bileşik ilişkit episodlarından oluşmaktadır. Okul grubunda ise % 41.1'i basit yalın, % 39.3'ü basit, % 19.6'sı bileşik ilişkit episod olarak bulunmuştur.

İlişkit karmaşıklığı açısından her iki grupta basit yalın episod türü ilk sırada, basit episod ikinci ve bileşik episod üçüncü sırada gelmektedir. İki grubun basit yalın ilişkitli episod yüzdeleri arasında fark vardır. Ayrıca bu alandaki verilerin ortalamalarına baktığımızda ev grubunda basit yalın ilişkitli episod ortalaması 31.3 iken okul grubunun ortalaması 16.5 bulunmuştur. Ev grubunun basit yalın ilişkitli episodları okul grubundan daha fazladır.

Basit ilişkitli ve bileşik ilişkitli episodların okul grubunda daha fazla görülmesi, bu gruptaki çocukların daha kalabalık ortamlarda bulunduğunu ve daha fazla sayıda kişiyle ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Okul grubundaki çocukların gözlemler sırasında evde anne ve babalarıyla birlikte olduğu bilinmektedir. Ev grubundaki babaların çoğunlukla haftada yalnızca bir gün, okul grubundakilerin ise iki gün izinlerinin olduğu bilgisi edinilmiştir. Ev grubundaki çocukların basit yalın ilişkitli

episodları genellikle anne ya da hala, annearne gibi aile büyükleriyle oyun oynadıkları zamanlar olduğu gözlenmiştir. Okul grubu çocuklarının anneleriyle vakit geçirmeyi istedikleri kadar babalarıyla da vakit geçirmeyi tercih etmişlerdir. Anne-baba-çocuk üçlünün birlikte olduğu episodların yemek masasını hazırlama, yemek yeme, kutu oyunu oynama gibi eylemleri içerdiği görülmüştür. Diğer taraftan ev grubundaki çocukların birleşik ilişkitli episodları çoğunlukla yalnızca yemek yenen episodlar olduğu görülmüştür. Okul grubundaki babaların diğer gruptaki babalara kıyasla çocuklarıyla daha uzun zaman geçirdiği ve çocuğun bakım ve sorumluluğuna daha fazla katılım gösterdiği gözlenmiştir.

3. Eylem Modelleri ile İlgili Bulgular

Bu bölümde, bazı eylem modellerinin çocuğun günlük davranışlarında ne oranda yer aldığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Çocuk çevresindeki kişilerle kurduğu iletişimde belirli davranışları ne sıklıkta sergilemiştir? Çevresindekiler çocuğa nasıl davranmışlardır? Buradan da anlaşılacağı üzere eylem türlerinin inceleneceği episodlar yalnızca sosyal episodlardır. Bu yüzden sadece sosyal episodlar incelenmiş toplam sosyal episod sayısı üzerinden hesaplamalar yapılmıştır.

Eylem modelleri incelenirken hem çocuktan yetişkine yönelik eylemler hem de ilişkitten çocuğa yönelik eylemler olmak üzere iki yönlü değerlendirilmiştir. Daha önce yöntem bölümüne detaylı bir şekilde açıklanmış olan eylem modelleri her iki grupta da başatlık, saldırganlık, bakım, direnme, uysallık, başvurma ve kaçınma olmak üzere toplam yedi eylem modelinin görülme sıklığı incelenmiştir.

Çizelge 8' de iki gruba ait episodlarda görülen eylem modelleri sayısı, ortalama ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Tablo incelenirken dikkat edilmesi gereken bir nokta: Toplam sosyal episod sayısı, eylem modellerinin toplamı anlamına gelmemektedir. Çünkü bu davranışlar her sosyal episotta yer almayabilir. Bu sebeple iki ayrı yüzde hesaplaması tabloda gösterilmiştir. Birinci yüzde sosyal episod sayısı üzerinden her bir eylem modelinin oranını, parantez içinde verilen ikincisi ise her bir eylem modelinin görülen eylem modelleri içerisindeki oranını ifade etmektedir.

Çizelge 8.

Sosyal Episodlarda Görülen, Çocuklardan İlişkilere Yönelik Eylem Modellerini İçeren Episodların Gruplar Arasındaki Dağılımı

Eylem Türleri	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Başatlık	30	10	16.6 , (3.4)	24	6	14.7, (17.9)
Saldırganlık	4	3.3	2.2 , (3.1)	1	0.3	0.6, (0.7)
Bakım	9	3	5, (7)	9	2.3	5.5, (6.7)
Direnme	21	7	11.6,(16.4)	22	5.5	13.5, (13.4)
Uysallık	24	8	13.3, (18.8)	16	4	9.8, (11.9)
Başvurma	36	12	19.9, (28.1)	56	14	34.4, (41.8)
Kaçınma	4	1.3	2.2, (3.1)	6	1.5	3.7, (4.5)
Eylem İçeren Episod Sayısı	128	46	59.8. (100.00)	134	33.5	82.2,(100.00)
Eylem İçermeyen Episod Sayısı	53	7.7	40.2	29	7.3	17.8
Toplam Sosyal Episod Sayısı	181	60.3	100.00	163	40.5	100.00

Çizelge 8'de çocuktan ilişkiye yönelik eylem türleri incelenmiş ve şu sonuçlar ortaya konmuştur. Ev grubundaki çocukların sergiledikleri eylemler arasında ilk sırada %19.9 ile başvurma davranışı gelmektedir. Bunu sırasıyla %16.6 ile başatlık, %13.3 ile uysallık, 11.6 ile direnme, % 5 ile bakım, % 2.2. ile kaçınma, % 2.2 ile saldırganlık eylem türleri izlemiştir. Okul grubundaki çocuklar en sık % 34.4 ile başvurma eylemini sergilemişlerdir. Bunu % 14.7 ile başatlık, % 13.5 ile direnme, %9.8 ile uysallık, % 5.5 ile bakım, % 3.7 ile kaçınma ve %0.6 ile saldırganlık davranışları izlemiştir.

İki grupta da başvurma eylemi görülme sıklığı açısından ilk sırada gelmektedir. Bir başka deyişle çocuklar gereksinimlerinin doyurulması için ilişkilere yönelmişlerdir. Her iki grupta en sık görülen ikinci eylem modeli başatlık olmuştur. Ev grubundaki çocuklar hem yüzde olarak hem de sayıca okul grubundakilere kıyasla başatlık eylemini daha çok sergilemişlerdir. Bu durum ileride verilecek olan ilişkitten çocuğa yönelik eylem modelleri arasında başatlığın görülme sıklığı sonuçlarıyla birlikte değerlendirilecektir.

Üçüncü ve dördüncü en sık görülen eylem modelinde iki grup birbirinden ayrılmaktadır. Ev grubunda üçüncü en sık görülen eylem modeli uysallık ve dördüncüsü direnme iken, okul grubunda üçüncü sırada direnme dördüncü sırada uysallık eylemi gelmektedir. Yetişkinin çocuk üzerindeki baskıcı tutumu çocuğun bu baskıya karşılık ya direnç göstermesine ya da boyun eğmesine yol açacaktır.

Çalışmamızdaki eylem modellerine göre yetişkin başatlığına karşılık çocuğun ya direnç ya da uysallık eylemi göstermesi beklenmektedir. Bazı durumlarda bu iki eylem arka arkaya da görülebilmektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak ev grubundaki çocukların ilişkinin başatlık eylemine cevap olarak daha sık uyma davranışı sergilediğini söylemek mümkündür. Okul grubundaki çocuklar ise ilişkilerin başatlık eylemine karşılık daha fazla direnerek karşılık vermiştir. Okul grubundaki çocukların daha sık direnme eylemi sergilemelerinin, bu gruptaki çocukların bağımsız düşünme, karar verme ve uygulama gibi konularda daha fazla deneyime sahip olmalarının bir neticesi olabileceği şeklinde yorumlanabilir. İleride detaylı incelenecek olan ilişkitten çocuğa yönelik eylem modellerine göre başvurma, başatlık ve direnme davranışlarının okul grubu yetişkinlerince daha sık tekrarlandığı görülmüştür. Bu durumun okul grubu çocuğunun direnme davranışını daha sık göstermesine sebep olabileceği düşünülmektedir. Daha önceki yorumlarda, okul grubundaki çocukların günlük yaşam becerileri gerektiren işlerde bağımsız hareket ettiklerine değinilmişti. Bağımsızlaşan ve kendi düşüncelerini ortaya koyarak yardımsız bunları deneyimleyen bir çocuğun, baskıcı bir tutum karşısında kendi düşüncesini ortaya koyması, savunması ve kabul ettirmek için çabalaması olası karşılanabilmektedir. Episod başlangıcı, bitişi ve sosyal gizil güçlü episodlara ilişkin bulgular (okul grubu çocuğunun bireysel olarak daha fazla zaman geçirmesi, daha fazla eylemi kendi başlatarak, kendi sonlandırması) bu yorumu destekler niteliktedir.

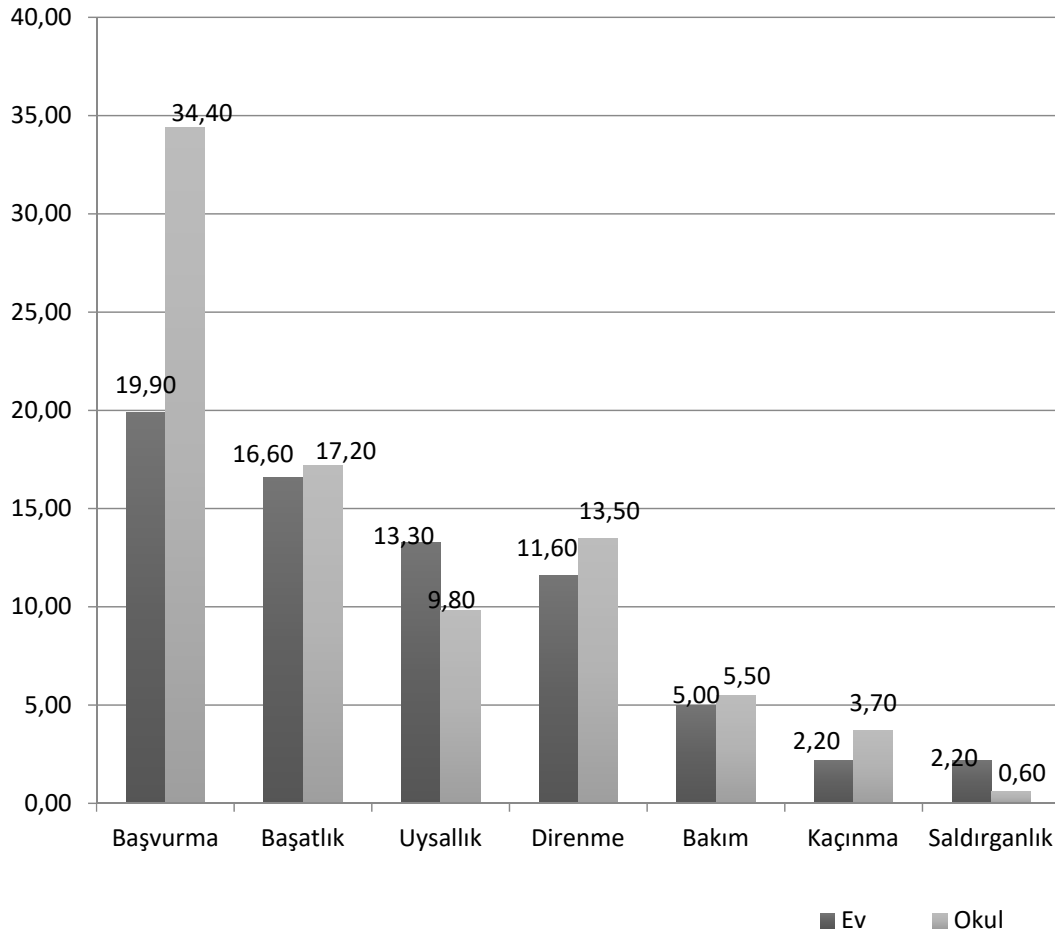
Bir diğer eylem modeli olan bakım eylemi her iki grupta da benzer oranlarla ve beşinci sırada gelmektedir. Bakım eylemi özellikle kız çocuklarında daha fazla görülmüştür. Altıncı sırada kaçınma eylemi gelirken her iki grupta son sırada saldırganlık eylemi görülmüştür. Saldırganlık eyleminin oranları her iki grupta birbirinden farklıdır.

Saldırganlık eyleminin son sırada gelmesi sevindirici bir durumdur. Ev grubundaki çocuklar bu eylemi okul grubundakilere kıyasla daha yüksek bir oranda sergilemişlerdir.

Çizelge 9 'da bu eylem modelleri görülme sıklığına göre çoktan aza doğru derecelendirilerek grafik şeklinde gösterilmiştir.

Çizelge 9.

Sosyal Episodlarda Görülen, Çocuklardan İlişkilere Yönelik Eylem Modelleri Derecelendirme Grafiği

Şimdiye kadar çocuktan ilişkiye yönelik davranışların içerisindeki eylem modellerinin görülme sıklıkları verileri paylaşılmış ve yorumlanmıştır. Daha önce de bahsedildiği gibi çocuğa çevresindekilerden gelen eylemlerin varlığı söz konusudur. Hatta bu eylemler çocuğun sergilediği eylemleri açıklarken bir bütün olarak değerlendirilecektir.

Aşağıda ilişkitten çocuğa yönelik eylem modelleri de benzer şekilde incelenmiş Çizelge 10 'da ev grubu ve okul grubuna ait sosyal episodlarda görülen eylem modelleri sayısı, ortalama ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Çizelge 10.

Sosyal Episodlarda Görülen, İlişkilerden Çocuklara Yönelik Eylem Modellerini İçeren Episodların Gruplar Arasındaki Dağılımı

Eylem Türleri	Ev			Okul		
	Sayı	X	%	Sayı	X	%
Başatlık	34	11.3	18.8, (23.3)	28	7	17.2, (23.1)
Saldırganlık	1	0.3	0.6, (0.7)	0	0	0
Bakım	40	13.3	22.1, (25.6)	40	10.0	24.7, (33.1)
Direnme	5	1.7	2.8, (3.2)	2	0.5	1.2, (1.7)
Uysallık	23	7.8	12.7, (14.7)	7	1.8	4.3, (5.8)
Başvurma	37	12.3	20.5, (25.3)	42	10.5	25.5, (34.6)
Kaçınma	6	2	3.3, (4.1)	2	0.5	1.8, (1.7)
<u>Eylem İçeren</u>						
Episod Sayısı	146	48.7	80.7, (100.00)	121	30.3	74.3, (100.00)
<u>Eylem İçermeyen</u>						
Episod Sayısı	35	11.7	19.3	42	10.5	35.7
Toplam Sosyal Episod Sayısı	181	60.3	100.00	163	40.5	100.00

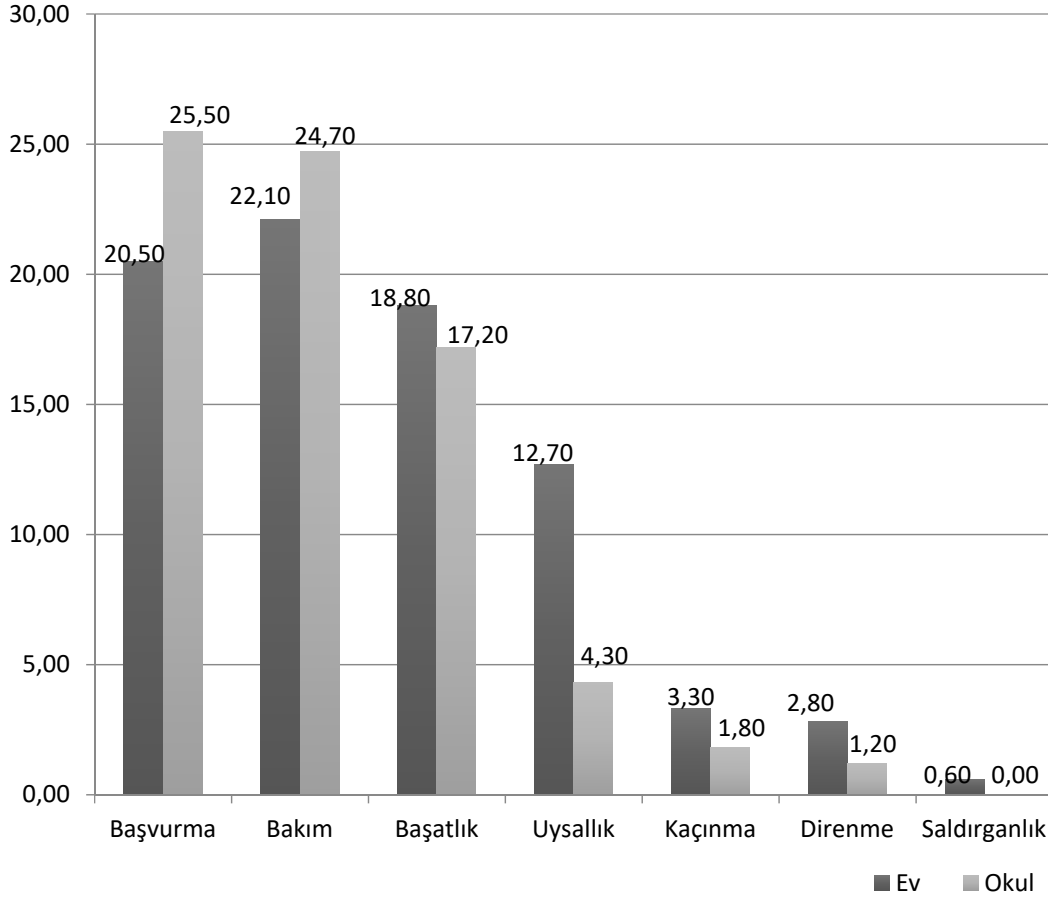
İlişkitten çocuğa yönelik eylem modelleri ile ilgili elde edilen veriler şunlardır; Ev grubunda yer alan ilişkilerin sergiledikleri eylemler arasında ilk sırada %22.1 ile bakım davranışı gelmektedir. Bunu sırasıyla %20.5 ile başvurma, %18.8 ile başatlık, 12.7 ile uysallık, % 3.3 kaçınma, % 2.8. ile direnme % 2.2 ile saldırganlık eylem türleri izlemiştir. Okul grubunda yer alan ilişkilerin en sık % 25.5 ile başvurma eylemini sergiledikleri görülmüştür. Bunu % 24.7 ile bakım, % 17.2 ile başatlık, %4.3 ile uysallık, % 1.8 ile kaçınma, % 1.2 ile direnme izlemiştir. Saldırganlık eylemi bu grup ilişkilerinin davranışlarında hiç gözlenmemiştir.

Ev ve okul grupları birbiriyle kıyaslandığında ev grubundaki ilişkiler en sık bakım eylemi, sonrasında da başvurma eylemi sergilerken, okul grubunun ilişkileri en sık başvurma ikinci olarak bakım eylemi sergilemişlerdir.

Çizelge 11' de eylem modelleri görülme sıklığına göre çoktan aza doğru derecelendirilerek grafik şeklinde verilmiştir.

Çizelge 11.

Sosyal Episodlarda Görülen İlişitlerden Çocuklara Yönelik Eylem Modelleri Derecelendirme Grafiği

İki grubun birbiriyle kıyaslamasına devam edersek, başatlık eylemi ev grubundaki ilişitler tarafından % 18.8 oranında sergilenmişken, okul grubundaki ilişitler başatlık eylemini % 17.20 oranında sergilemişlerdir. İki grup arasında başatlık eylemi oranları açısından farklılık bulunmaktadır. Okul grubundaki ilişitler çocuklara yönelik daha az başatlık eylemi sergilemişlerdir.

Uysallık davranışı iki grup arasında oldukça farklı oranlarda sergilenmiştir. Ev grubundaki ilişitler okul grubundakilere kıyasla daha sık uysallık davranışı sergilemişlerdir. Kaçınma ve direnme eylemlerini incelediğimizde, ev grubundaki ilişitlerin kaçınma ve direnme eylemlerini okul grubuna göre daha fazla uyguladığı görülmektedir.

Son olarak saldırganlık eylemine baktığımızda, okul grubu ilişitleri saldırganlık içeren hiç bir eylem sergilemezken, ev grubundaki bir ilişit bir kez saldırganlık eylemi

sergilemiştir. Saldırganlık eyleminin ilişkinin başlattığı bir bakım eylemine karşı çocuğun direnmesi ve ilişkinin başatlıkla devam ettikten sonra çocuğu zorlayarak (giyinmesi için zorlama) sonlandırması şeklinde gerçekleşmiştir. Bu olumsuz eylem modeli için oranın % 1 den daha az olması sevindirici bir sonuçtur.

BÖLÜM 4

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik sunulan önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırma sürecinde çocukların gündelik yaşantılarına kısmen de olsa tanıklık ederek bilgi edinme şansını yakalamış bulunmaktayız. Görülen odur ki çocuklar günlerini birbirlerinden farklı uğraşı ve etkinliklerle geçirmektedir. Doğal ortamlarında; evlerinde, aileleriyle birlikte oldukları sürede her biri farklı eylemler sergilemişlerdir. Bu çocuklardan bazıları bahçede sokakta bisiklete binmiş, bazıları evde anne ve babasıyla evcilik oynamış ya da okul ödevlerini tamamlamış, bir diğeri tablet-bilgisayarda çokça oyunlar oynamış ya da televizyonda çizgi film izlemiştir. Görüldüğü üzere farklı çevreler, sahip oldukları aileler, okula gitme durumları çocukların günlük yaşamlarında sergiledikleri davranışları da etkilemiştir.

1. (5-6)Yaşlarındaki Çocukların Doğal Ortamlarında Gözlemlenen Günlük Davranışlarının; Yapısal Özelliklerine İlişkin Sonuçlar-Okula Devam Durumuna Göre Benzerlikler ve Farklılıklar

Araştırmada kullanılan spesimen kaydı yöntemi bizlere bu eylemlerin içeriğini analiz etme fırsatı vermiştir. Hatırlamak gerekirse davranış akışının anlamlı en küçük birimine"episod" denmektedir. Araştırmaya katılan çocukların sergiledikleri eylemler farklı olduğu gibi; episod sayılarının ve sürelerinin de birbirinden farklı olduğu, ev grubundaki çocukların ortalama episod sayısının daha fazla olduğu saptanmıştır. Episod türleri açısından içerilen episodların en sık, eşzamansal episodların ise en az görülen episod türü olduğu sonucuna varılmıştır. Kesen episodlar her iki grupta da üçüncü sırayı izlemiş, okula devam etmeyen gruptaki çocukların episodlarının diğer gruba kıyasla

daha fazla kesintiye uğradığı belirlenmiştir. Geçmişte spesimen kaydı yöntemiyle yapılmış yurtda ve aile yanında kalan çocukların incelendiği bir araştırmada, en çok içerilen en az kesen episod türü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aile yanına kalan çocukların, kesen episod sayısı yurtda kalan çocuklarınkine kıyasla yaklaşık iki kat daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Öğülmüş, 1986). Yine de kesen episod oranları açısından iki araştırmanın sonuçları birbirinden farklılaşmaktadır.

Episod başlangıcı sonuçlarına göre çocukların davranışları en çok kendiliğinden en az zorlanarak başlamıştır. Okul grubu çocukları sayıca daha fazla davranışı kendinden başlatırken, ev grubu çocuklarının daha fazla sayıda davranışı ilişkitler tarafından başlatılmış hatta zorlanarak başlatılmıştır. Görülmüş ki okul grubundaki çocuklar kendi yapmak istedikleri davranışı seçme özgürlüğüne diğer gruba kıyasla daha çok sahipler. Ve yine bu çocuklar daha az sayıda davranışı yapmak için zorlanmışlar. Bir diğer bulgu olarak okula giden çocukların tablet bilgisayar ve televizyon gibi dijital araçlarla daha fazla vakit geçirmeleri ve bu araçları kendi başlarına kullanmaya yetkin olmaları yine kendiliğinden başlatılmış episod yüzdesinin fazla olmasını açıklamaya yardımcı olabilir. Başlatılmış ve zorlanmış episod başlangıcının ev grubundaki çocuklarda daha fazla görülmesi; bu gruptaki ailelerin, çocuklarına yönelik davranışlarında daha fazla yönlendirici etkilerinin oldukları anlamına gelmektedir.

Episod bitişi sonuçlarına göre kendiliğinden ve bitirilmiş episodlar her iki grupta ilk iki sırada yer alırken; zorlanmış ve çevresel bitime uğramış episodların sıralaması iki grupta farklılaşmaktadır. Okul grubu çocukları diğer gruba kıyasla daha çok davranışını kendi yetkileri dahilinde sonlandırmış, daha az davranışını çevreye bir tepki olarak (bitirilmiş episod) sonlandırmıştır. Ev grubu çocuklarının bitirilmiş ve zorlanarak sonlandırılmış eylemleri diğer gruba kıyasla daha fazladır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre okul grubu çocukları günlük yaşam becerilerini yerine getirirken ailelerinden daha az yönerge ve yardım almışlardır. Örneğin el yıkama, tuvaleti kullanma eylemlerini kendiliğinden başlatıp sonlandırdıkları görülmüştür. Okul grubunda çevresel bitime uğramış veya zorlanarak bitirilmiş eylemlerin genellikle tablet kullanımı veya televizyon seyretme sırasında yaşandığını göstermiştir. Çocukların tablet ve televizyonla daha uzun süre vakit geçirmek istemesi üzerine ailelerin bu eylemi sınırlandırmak veya sonlandırmak için baskı uygulamalarına sebep olmuştur. Ülkemizde 0-6 yaş dönem dijital araçların kullanımına yönelik bir araştırma, çocukların büyük bir kısmının bu dönemde dijital araçlarla tanıştığını ortaya

koymuştur. Yine aynı araştırmada ailelerin büyük bir kısmı, çocukların dijital aletleri kullanmalarına yönelik sınırlama getirdiklerini belirtmişlerdir (Aral & Doğan-Keskin, 2018).

Episod anlamı sonuçlarına göre her iki grupta tamamlanmış episodlar çoğunluktur. Tamamlanmış ve tamamlanmamış episodların oranı iki grupta da birbirine oldukça yakındır. Tamamlanmamış episodların sebepleri gruplar arasında farklılaşmaktadır. İki grubun tamamlanmamış episodlarının nedenleri birbiriyle kıyaslandığında, okul grubu çocukları en sık elde etmeme sebebiyle davranışlarını tamamlayamazken, ev grubu çocukları en sık engellenme sebebiyle davranışlarını tamamlayamamışlardır.

2. (5-6) Yaşlarındaki ocukların Doğal Ortamlarında Gözlemlenen Günlük Davranışlarındaki Sosyal Episodların Dağılımı ve Sosyal Episodlardaki İlişkit karmaşıklığına İlişkin Sonuçlar Okula Devam Durumuna Göre Benzerlikler ve Farklılıklar

Çocukların günlük yaşamlarının büyük bir kısmı başka insanların arasında ya da bu kişilerle ilişki halinde geçmektedir. Sosyal episodlar büyük farkla en sık rastlanan episodlardır. Gruplara bakıldığında ev grubu çocuklarının sosyal episodları okul grubundan daha fazladır. Okul grubu çocuklarının sosyal gizil güçlü ve sosyal olmayan episodları diğer gruba kıyasla daha fazladır. Okul grubu çocukları yalnız (sosyal değil) veya çevresinde ilişkit varken ancak ilişkitle etkileşimde bulunmadan (sosyal gizil güçlü) daha uzun süre geçirmişlerdir. Detaylandırmak gerekirse bu sosyal gizil güçlü episodların çoğunlukla çocukların dijital araç kullandıkları zaman diliminde çevreyle iletişim kurmadıkları anları içermesi bu durumu açıklamaya yardımcı olabilir. Ev grubundaki çocukların ise çoğunlukla TV izledikleri episodların sosyal gizil güçlü olduğu bilinmektedir. Her iki grupta da sosyal gizil güçlü episodların çoğunluğu aynı zamanda çocukların kendi başlattıkları eylemi sürdürdükleri episodlardır. Bu demektir ki aileler çocukların tabletle oyun oynama ya da TV izlemek için herhangi teşvik edici bir davranışta bulunmamış, aksine çocuğun sürdürmek için direndiği bu eylemleri sonlandırmak için zaman zaman başatlık eylem modeliyle davranmışlardır.

Her iki grupta son sırada gelen sosyal olmayan episodlar, okul grubu çocuklarında diğer gruba kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Okul grubundaki çocukların

evde bazı günlük işlerini yardım almadan yapabildikleri görülmüştür. Örneğin ellerini yıkarken, tuvaleti kullanırken ya da bir eşyasını odasında ararken çoğunlukla yalnız olarak eylemini tamamlamıştır. Daha önce paylaşılmış episod başlangıcı ve bitişi ile ilgili sonuçlar da bu yorumu destekler niteliktedir.

İlişkit karmaşıklığı ile ilgili sonuçlar bize gösterir ki her iki grupta basit yalın episod türü ilk sırada, basit episod ikinci ve bileşik episod üçüncü sırada gelmektedir. Ev grubundaki çocukların basit yalın ilişkitli episod sayısının yüksek oluşu, bu çocukların çevresinde çoğunlukla ailelerinden bir kişi bulunduğunun ve bu kişiyle sosyal iletişim içinde olduklarının göstergesidir. Öğülmüş (1986), araştırmasında aile yanında kalan çocukların günlük davranış akışının içerdiği episodların büyük bir kısmının basit, sonra bileşik en az olarak da basit yalın ilişkitli episodlar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu iki araştırmanın ilişkit karmaşıklığına ait sonuçları birbiriyle çelişmektedir. Bu iki araştırmanın bulgularına dayanarak, geçmişteki çocukların günümüzdeki çocuklara kıyasla daha kalabalık aileler içerisinde büyüdüğünü söylemek mümkündür.

3. Davranışın Psikolojik İçeriğine İlişkin Sonuçlar (Çocuktan İlişkite ve İlişkitten Çocuğa Yönelik Eylem Modelleri) Okula Devam Durumuna Göre Benzerlikler ve Farklılıklar

Eylem modelleri ile ilgili sonuçlar arasında çocuklardan ilişkitlere yönelik davranışlarda başvurma eyleminin her iki grupta da en sık kullanılan eylem modeli olduğu görülmüştür. Ev grubundaki çocukların okul grubuna kıyasla daha fazla sergiledikleri başatlık eylemi her iki grupta da ikinci en sık kullanılan eylem modeli olmuştur. Ev grubundaki çocuklar, üçüncü sırada uysallık, dördüncü sırada direnme eylemini sergilerken; okul grubunda bu sıralama tam tersi olmuştur. Okul grubundaki çocuklar daha fazla direnme eylemini sergilemiş daha az uysallık göstermişlerdir. Başatlık eylemini ev grubu çocukları daha sık kullanırken, direnme eylemini daha seyrek kullanmaları dikkat çekici bir olgudur. Demek ki, üzerlerinde bir baskı olmadığı zamanlarda daha fazla yaptırım içeren hareketler gösterirken yani başatlık sergilerlerken, yetişkin tarafından yöneltilen bir baskı sonucunda direnme yerine uyma eylemini daha fazla göstermişlerdir. Bakım ve kaçınma eylemlerinin görülme sıklığı her iki grupta birbirine yakın sonuçlardadır. Saldırganlık eyleminin son sırada gelmesi ve

oranlarının her iki grupta da oldukça düşük olması sevindirici bir olgudur. Okul grubundaki çocukların ev grubundaki çocuklara kıyasla daha az saldırganlık eylemi göstermeleri okul öncesi eğitiminin sosyal becerilerin geliştirilmesine olumlu katkılarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

İlişkitlerden çocuklara yönelik eylem modelleri sonuçlarına göre: okul grubu ilişkitleri en sık başvurma sonra bakım eylemini sergilerken, ev grubu ilişkitleri en sık bakım sona başvurma eylemini sergilemişlerdir. Bu sonuçlar Gürkaynak (1979) 'ın araştırmasındaki sonuçlarla çocukların lehine farklılaşmaktadır. O yıllarda ilişkitler çocuklara yönelik daha sık başatlık eylemi ve daha seyrek başvurma eylemi sergilerken, şimdi bu durumun tam tersi yönde değiştiği görülmüştür. Ev grubundaki ilişkitlerin okul grubuna kıyasla başatlık eylemini daha sık sergilemişlerdir. Diğer eylem modelleri sırasıyla; uysallık, kaçınma, direnme ve saldırganlık eylemleri her iki grupta aynı sırayı izlemiştir. Uysallık eylemi ev grubundaki ilişkitler tarafından diğer gruba göre daha fazla tercih edilmiştir. Benzer şekilde kaçınma ve direnme eylemleri de ev grubundaki ilişkitler tarafından daha sık uygulanmıştır. Saldırganlık eyleminin oldukça küçük bir yüzdeye sahip olması yine sevindirici bir olgudur. Okula grubundaki ilişkitler saldırganlık eylemini hiç sergilenmezken, ev grubundaki ilişkitlerden biri yalnızca bir kez saldırganlık eylemini sergilemiştir.

Öneriler

1. Yaş ve olgunlaşma düzeyinin episod süresiyle olumlu yönde bir korelasyon olduğu bilgisi Barker ve Wright (1971) tarafından 2-10 yaş arası çocuklarla specimen kaydı yöntemiyle gerçekleştirdikleri araştırmasında ortaya konan sonuçlar arasındaydı. Araştırmamızda iki grup arasındaki değişken yaş değil okula devam durumu olsa da olgunlaşma düzeyini etkileyecek bir faktör olabileceği hipotezi ileride yapılacak araştırmalarda sınanabilir.

2. Episod türleri arasındaki kesen episodların varlığının geçmişten bugüne artmış olmasıyla birlikte; o günden bugüne değişen çevresel koşulların, çocuğa etki eden ilişkitlerin yani bakım verenlerin, aile üyelerinin tutum ve davranışlarının ekolojik yöntemlerle araştırılması önerilir.

3. Eylemlerin başlama ve bitiş şekli ile ilgili sonuçlar; çocukların eylemleri üzerindeki yetkinliklerinin beceri ve deneyim farklılıklarıyla açıklanacağı gibi ailelerin

çocuğun yapabileceklerine yönelik algı ve düşüncelerindeki farklılıklarla da ilişkilendirilebileceğini gösterebilir. Okul öncesi eğitimi, çocukların bireyselleşmesi ve yetkinliklerinin artması konusunda etkili midir? Okula giden ve gitmeyen çocukların aileleri arasında çocuklarının beceri ve kapasitelerine yönelik algı, düşünce ve davranışları arasında farklılık var mıdır? soruları gelecekteki araştırmalarda sınanabilecek hipotezlere örnek olabilir.

4. Dijital araçların kullanımı özellikle okula devam eden çocuklar arasında oldukça yaygındır. Ancak bu araçların kullanılması okula devam durumunun uzantısı değil sadece bu araçlara erişimin sağlandığı ve eğlenceli oldukları için tercih edilmesi nedenleriyle açıklanabilir. Şüphesiz dijital araçların okul öncesi dönem çocuklarının günlük yaşamlarında kullanılması bazı avantaj ve dezavantajları beraberinde getirecektir. Bu araçların okul öncesi dönem çocuklarının gelişimini destekleyecek nitelikte kullanım şekli, sıklığı ve çeşitleriyle ilgili yapılacak daha fazla sayıdaki araştırma aileler ve okullar için yol gösterici olacaktır.

5. Okula gitmeyen çocukların ailelerine yönelik bilgilendirme ve çocuk gelişimi ile ilgili eğitim desteği ilgili kurumlar tarafından sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Andrade, S. A., Santos, D. N., Bastos, A.C., Pedromonico, M. R. M., Almeida-Filho, N. ve Barreto, M. L. (2005). Fam- ily environment and child's cognitive development: An epidemiological approach. *Rev Saude Publica*, 39, 1-6.
- Arı, M., Üstün, E., Akman, B.. (1994). 4-6 Yaş anaokuluna giden ve gitmeyen çocukların kavram gelişimlerinin karşılaştırılması, 10. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Seminer Kitabı, YA-Pa Yayınları, 197-214.
- Arslan E.; Aktan E.; Kamaraj I., 1997) M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl: 1997, Sayı: 9 Sayfa: 37-48.
- Avcıoğlu, H. (2007). “Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (4-6 yaş)”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7/2, s.: 87-101.
- Badinter, E. (2011). *Kadınlık mı? Annelik mi?*. Çev.: Ayşen Ekmekci. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Balat Uyanık, G., Şimşek, Z., Akman.B. (2008). “Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların Davranış Problemlerinin Anne ve Öğretmen Değerlendirmeleri Açısından Karşılaştırılması”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, s.:263- 275.
- Baltacı, A. (2017). Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED), 3(1), 1-15.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *BEÜ SBE Derg.*,7(1), 231-274.
- Bağlı, M. T., & Sevim, S. A. (2007). “Popüler Anababalık: Aile Dergileri Üzerine Bir Araştırma”. Yay. Haz.: Nihal Ahioğlu, & Neslihan Güney. *Popüler Kültür ve Çocuk*, 127-158. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Baydar, N., Cemalcılar, Z., Gökşen, F., Küntay, A., Yağmurlu, B. (2010). Türkiye’de Erken Çocukluk Gelişim Ekolojileri Araştırması, TÜBİTAK Proje No: 106K347
- Bernard, H. R. (2011). *Research Methods in Anthropology: Qualitative And Quantitative Approaches*. New York: Rowman Altamira.
- Bora, A., & Üstün, İ. (2008). *Sıcak Aile Ortamı*. İstanbul: TESEV Yayınları.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development, Experiments by Nature and Design*. Harvard Collage, 4-7, 70-73.
- Büyüköztürk Ş, Çakmak, K. E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma Yöntemleri* Pegem Yayınları, Ankara

- Çabuklu, Y. (2007). *Toplumsal Kurgular ve Cinsiyetçilik*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Çağdaş, A. (2003). *Anne-Baba-Çocuk İletişimi*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Davis-Kean, P. E. (2005). The influence of parent education and family income on child achievement: The indirect role of parental expectations and the home environment. *Journal of Family Psychology, 19*, 294-304.
- Dockett, S., & Perry, B. (2007a). *Transition to school: Perceptions, expectations, experiences*. Sydney: University of New South Wales Press.
- Elkind, D. (1999). *Çocuk ve Toplum: Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler*. (D. Öngen, Çev.) Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 3.
- Elkind, D. (2001) *Değişen Dünyada Çocuk Yetiştirme ve Eğitim*. (E. G. Kapçı, Çev.) *Dünyada ve Türkiye’de Değişen Çocukluk*. (s.15-25). B. Onur (Yay. Haz.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Onur B. (2019). *Değişen Çağ Değişen Çocukluk*. İmge Kitabevi
- Epstein, J. L. (1996). Perspective and previews on research and policy for school, family and community partnerships. In A. Booth & J. F. Dunn (Eds.), *Family-school links: How do they affect educational outcomes?* Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Gershoff, E. T., Aber, J. L., Raver, C. C. ve Lennon, M. C. (2007). Income is not enough: Incorporating material hardship into models of income associations with parent- ing and child development. *Child Development, 78*, 70- 95.
- Gottman, J.M., Putallaz ,M. (1981). “An İnteractional Model Of Children’s Entry İnto Peer Groups”.*Child Development, 52*, sayfa 986-994.
- Güngörmüş, O. (1998). *Ana-Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güngörmüş-Özkardeş, O. (2010). *Baba Olmak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Günindi Y. (2011). *Bağımsız Anaokullarına ve Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Sosyal Becerilerinin Değerlendirilmesi*. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, Nisan 2011, Sayfa 133-144*
- Gürkaynak, İ. (1988) ‘Çevresel Psikoloji: Doğası, Tarihçesi, Yöntemleri. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 1-2, sayfa 7. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Hehherington, M. E. & Parke, R.D. (1986). *Child psychology: A contemporary viewpoint*. New York: Mc Graw Hill Book Company.
- Hops, H. (1983), *Children’s social competence and skill: Current research practices and future directions*. *Behavior Therapy, 14*, 3 –18.

- Hong, Y. (2004). Culturel Meaning of Group Discussions on Problematic Moral Situations in Korean Kindergarten Classrooms. *Journal of Research in Childhood Education*, 18(3), 149.
- Isabelo, E. V. (2016). Parents and partners: a workshop for promoting positive parent-teacher relationships in the early education classroom. *Unpublished Masters Thesis*. San Diego State Univeristy.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2008). Educational Research: Quantitative, Qualitative, And Mixed Approaches. New York: Sage.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1989). Okul Öncesi Eğitimi ve Bir Erken Destek Modeli olarak Anne Eğitimi. Ya-Pa 6.
- Kandır, A. (2001). Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul. Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, [Online]: <http://meb.gov.tr> adresinden 12 Mart 2014 tarihinde indirilmiştir.
- Karacan, E. & Kazak-Berument, S. (2012). Yetişkin gelişiminin anababalık rolleri açısından niteliksel olarak incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (3), 137-152.
- McNabb, D. E. (2015). Research Methods For Political Science: Quantitative And Qualitative Methods. London: Routledge.
- Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim: *Milli Eğitim Bakanlığı Srtateji Geliştirme Başkanlığı*
https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/06123056_meb_istatistikleri_organ_egitim_2017_2018.pdf adresinden 20.09.2019 tarihinde alınmıştır.
- Neuman, W. L. & Robson, K. (2014). Basics Of Social Research. Toronto: Pearson Canada.
- Öğülmüş, S. (1986). Aile ve Yurt Ortamında Bakım gören 5-6 Yaş Çocuklarının Doğal Ortamlarında Gözlenen Günlük Davranışları. Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. ANKARA
- Öner, N. (2012). Türkiye’de kullanılan psikolojik testlerden örnekler, Boğaziçi Üniversitesi yayınevi.
- Özabacı, N. (2006). “Çocukların Sosyal Becerileri İle Ebeveynlerin Sosyal Becerileri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (Fırat University Journal of Social Science), 16/1, s.: 163–179.
- Özüçücu, A. I. “Yuva Çocuklarının Güncelik Yaşamdaki Davranışları” Çocuk KültürüUlusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri
- Postman, N. (1995). Çocukluğun Yokoluşu. (K. İnal. Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.

Sarıkaya, H. E., Ogelman, H. G. (2013). Okul Öncesi Eğitimi Almış Çocukların Akran İlişkileri Değişkenlerinin 5-6 Yaşta İncelenmesi, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Cilt 8/8 Yaz 2013, Sayfa 1859-1871.

Sandelowski, M. (1986). The Problem Of Rigor in Qualitative Research. Advances in Nursing Science, 8(3), 27-37.

Şen S.; Yıldız Çiçekler C.; Yılmaz R.,(2010) ‘‘Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen 5- 6 Yaş Çocukların Üstdil Becerilerinin İncelenmesi Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2010, 29 (2), 37-54

UNICEF. Türkiye’de Çocuk ve Genç Nüfusun Durumunun Analizi 2012, <http://panel.unicef.org.tr/vera/app/var/files/s/i/sitan-tur-final-2012.pdf>

TÜİK. ‘‘İstatistiklerle Çocuk 2012’’

Odom, S.L.(2000). ‘‘Preschool Inclusion: What We Know and Where We Go from Here’’. *Topics in Early Childhood Special Education*, 20/1 p.:20-27.

Özcan Ö. (Orta Çağdan Erken Döneme Çocukluğun Tarihsel Gelişimi

Weiss, E. M., Maciolek, L. C. and Reio, T. G. (2001). The Prevalance of Anxiety and Prosocial Behaviors in Child-Centered and Basic Skills Classrooms, Overhead Project, John Hopkins University

Vygotsky, L.S. (1986). Thought and language, MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

Yeung, W. J., Linver, M. R. ve Brooks-Gunn, J. (2002). How money matters for young children’s development: Paren- tal investment and family processes. *Child Development*, 73, 1861-1879.

Yıldırım A. ve Şimşek Ş., (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık s: 38

EKLER

EK.1 Spesimen Kaydı Örneği

Okula gitmeyen grupta yer alan Aylin isimli kız çocuğuna ait 10.00-11.00 saatleri arası bir saat görüntü kaydının dökümü aşağıda verilmiştir.

Mutfak geniş ve aydınlık. Aylin, anne ve babası ile mutfak masasında kahvaltı yapıyor. Aylin masada duvara dönük, anne ve babasının ortasında taburede oturuyor. Annesi masadan kalktı ve başka odaya gitti.

Aylin ağzı dolu bir şekilde “hı” dedi neşeli bir ses tonuyla.

Babası da ağzı dolu bir şekilde “ne var?” diye sordu. Aylin, babasına ağzını göstererek “hıhıhıhı” diyerek güldü. Babası sütü Aylin’e doğru uzatarak “sütünden de iç” dedi. Aylin “hıhıhı” diye güldü, “konuşamıyorum” diye ekledi. Ağzındakileri çiğnemeye devam etti. Aylin “woaaaa” diye ses çıkardı ardından “anne, babba” diye seslendi. Ardından “babaa” diye babasına seslendi. Babası “hı” diyerek Aylin’e baktı.

Babası konuşmak için hevesli görünmüyor.

Annesi mutfağa geldi ve masaya tekrar oturdu.

Aylin ağzındakileri çiğneyerek annesini izliyor. Annesi, Aylin’e bakarak ona gülümsedi ve kahvaltısına devam etti.

Aylin ayaklarını sallayarak birbirine vuruyor. “ııııı” diye ses çıkartıyor bir yandan annesini izliyor.

10.01

1. Kahvaltı etme

2. Saç okşama

Aylin ve annesi birbirine sevgi dolu gözlerle bakıp annesi Aylin’in saçlarını ve çenesini okşadı kısa bir süre boyunca. Annesi “saçlarını” dedi. Sözüünü tamamlamadan “salatalıklarımız bitti mi?” diye sordu annesi.

3. Yiyeceklerle ilgili konuşma

Aylin evet der gibi başını salladı ve parmağı ile ağzını gösterdi. Annesi, “hımm, aferin kuzum” dedi. Aylin “ağzıma tıkadım hepsini” dedi. Annesi ”domates ister misin” diye sordu. Aylin “I ıı” diyerek domates istemedi. Annesi “son bir tane kalmış, o da bitsin” dedi. Babası, Aylin’e “salam yersin ama dimi, hee” dedi. Aylin “salam yerim” dedi. Annesi, Aylin’in tabağını göstererek “yumurtamızı yicez biz beyazını çok seviyoruz çünkü” dedi.

Annesi konuşurken Aylin “vuu” diyerek sallandı. Tabağındaki yiyecektek çatalıyla ağzına attı.

Annesi “ bakalım kes istersen, kesmek ister misin” diye sordu ve ardından “offf nasıl güçleniceksin” diye ekledi.

Aylinin ağzına attığı yiyecek için sevinmiş bir ifadeyle söyledi annesi.

Babası parmağı ile Aylinin burnuna dokundu ve ona gülümsedi.

Aylin “ııı” dedi başını çekerek. Babasının burnuna dokunmasından rahatsız olmuşa benziyordu. Ardından Aylin babasının burnuna dokunmak istedi ve babası ona doğru yaklaştı. Aylin babasının burnuna dokunarak “biiiiip” diye ses çıkardı neşeli bir tonla.

Babası tekrar Aylinin burnuyla oynadı. Ardından Aylin de babasının burnuna dokundu ve “biip” dedi dedi tekrar neşeli bir ses tonuyla.

Aylin “ baba, anne bana salam verir misin salam” dedi.

Annesi “tabağımızdakiler bitsin ondan sonra” dedi.

Annesi konuşurken babası salam tabağına uzandı. Babası bir tane salam alarak kızının tabağına bir salam koydu.

Babası “yanında dursun” dedi.

Annesi babasına bakarak “yerse” dedi.

10.02

Babası Ayline bakarak “ yersen alırım hemen” dedi ve Ayline, tabağını göstererek “tamam yicen bunları da ye, hepsini beraber ye” dedi.

Aylin tabağı işaret ederek “bunları yiyim, hep bunların hepsini yersen” dedi.

Babası Aylinin tabağındaki yiyecekleri kesmeye başladı.

Aylin babasının kolunu tutarak “ya yapıyosun” dedi kızgın bir ses tonuyla.

Babası “dur bi dakika, dur sana dört parçaya bölecem bunu” dedi ve Aylinin tabağındaki salamı parçalara ayırdı.

Aylin babasının tabağındakileri keşişini izledi.

Aylin melodik ses tonuyla birşeyler söyledi fakat anlaşılmadı.

Babası “sırayla hepsinden yicek” dedi.

Aylin “bir,iki,üç,dört,beş” diyerek tabağındaki yiyecekleri parmağıyla saydı.

“beş tane” dedi başarmış bir ifadeyle ardından annesine dönerek kolundan tuttu ve annesinin kucağına uzandı.

6. Saçlarını toplatmaya karşı çıkma

7. Annesinin taklidini yapma

Annesi saçlarını tutarak “saçlarımızı toplayalım mı” diye sordu. Aylin annesinin sorusunu yanıtsız bıraktı.

Aylin annesinin bacaklarını elleri ile tuttu ve “annem annem” dedi sevgi içeren bir ses tonuyla.

Annesi “canım canım güzelim” dedi.

Aylin annesinin kucağından kalkarak oturdu.

Annesi Aylinin saçlarını tutarak “saçlarını toplamamı ister misin” diye sordu tekrar.

Aylin “istemem” dedi kararlı bir ifadeyle ve ardından annesine “saçlarımı toplamak ister misin” dedi.

Annesinin taklidini yaparcasına söyledi.

Annesi Aylinin saçlarını oynayarak “isterim” diye yanıt verdi.

Aylin “isterim” diyerek başını salladı.

Annesi Aylinin saçlarını okşayarak “ister misin” diye sordu.

Aylin “isterim” diye cevap verdi.

Annesi “peki” diyerek masadan kalktı, toka aldı ve masaya geri oturduktan sonra “yemekten sonra açabilirsin” dedi.

Annesi toka ile Aylinin saçlarını toplamak istedi.

Aylin “yok yok istemem istemem” diyerek saçlarını toplatmak istediğinden vazgeçti.

Annesi, yumuşak bir ifadeyle üstelerek “ama tabağına giriyor bak sürekli, şöyle yandan toplayalım” dedi.

Aylin annesinin toka bulunan elini tutarak engel olmak istedi. O sırada toka yere düştü.

10.03 Aylin “haaahaa” diye gülerek parmağıyla yerdeki tokayı işaret etti. Annesi yerden tokayı aldı.

Babası parmaklarını havada Ayline doğru salladı. Sanki sihir yapıyormuş gibi ellerini salladı.

Aylin babasının bu hareketine güldü.

Aylin annesini izliyor. Annesi Aylinin çenesine dokunarak gülümsedi. Aylin rahatsız olmuş gibi bedenini geriye doğru çekti. Annesi Aylin’i öptü. Aylin elini alnına götürerek, annesinin kendisini öperken çıkardığı öpme sesini taklit etti. Annesi Aylinin saçlarını okşadı ve ardından Ayline “ee annecim” dedi.

Aylin, “ee annecim” dedi.

Annesi, Aylin’e “şimdi ne yapıyoruz” diye sordu.

Annesine "ne yapıcaz" diye sordu.

Annesi kafasını sallayarak, Aylin'e bakarak "bilmiyorum sen söyle" dedi.

Aylin, "bilmiyorum sen söyle" dedi.

Annesi, Aylin'in çenesine dokunarak gülümsedi

Babası, annesine "benim çayım bitti" dedi.

Annesi, çay bardağını alarak yeni çay döktü.

Aylin, masadaki bardağı alıyormuş gibi yaparak "çayı alayım" diyerek annesine doğru baktı ve daha sonra

kahvaltısına devam etti. Aylin, çatalı ile tabağındaki salımı almaya çalışırken "ouyşş kaçma benden salam" diyerek salamını almaya çalıştı. Aylin salımı eliyle alıp çatala koymaya çalıştı ve bir şeyler söyledi fakat anlaşılmadı.

10.04 Babası, "hıı" diyerek anlamadığını belirtti.

Aylin dikkatlice tekrar çatalına salamını koymaya çalışırken "kaçıyor" dedi babasına.

Babası, gözlerini açarak Aylin'e "ama bak hepsine salam koydun" diyerek müdahale etti.

Aylin, "ivit" dedi bıkkın bir ifadeyle

Aylin, babasının bu sözüne kızmış gibiydi.

Babası, "hepsine salam koydun, peynir koy çatalına" dedi.

Annesi, babasının çayını doldurduktan sonra masaya geldi. Babası annesinden çayı aldı.

Aylin annesine bakarak " domdomdomdomdom" diye melodik bir şey söyledi. Bu sırada masa örtüsünü rahatsız olmuş gibi dizlerinden uzaklaştırmaya çalıştı.

Annesi, Aylin'in saçlarını ve sırtını okşayarak "sana özel alındı o, biliyosun diğmi annecim" dedi.

Aylin, "bee" dedi afacan bir ifadeyle

Annesi, Aylin'in saçlarını okşayarak "sen çok sevdiğin için, sen istediğin o zaman sen bence yersin" dedi.

Aylin tabağındakilere çatalı batırarak almaya çalıştı. Annesi Aylini izliyordu ve zorlandığını farketmiş olacak

Annesi, "bölelim onu da. Bölelim, gel bi saniye" diyerek Aylinin tabağındakileri bölmeye başladı.

1. Kahvaltı etme devam

11. Yumurta yeme 10. Masadan kalkma girişimi

Babası da onun omzunu silkeleme taklidini yaparak “be ee” diye ses çıkardı.

Aylin ellerini dizlerine koydu. Sıkılmış bir ifadeyle.

Annese, “ama sen iki dilim yemedin mi” dedi.

Babası, annesine bakarak “iki mi?, kaç iki?” diyerek güldü.

Annese şaşkın bir ifadeyle Aylin’e bakarak “kaç dilim yedin?” diye sordu.

Aylin, “üüç” diye cevap verdi.

Hemen ardından babası, “üç” dedi.

Annese, “o zaman yeter” dedi.

Babası, “bir kucacağında yedi, iki tane de burada yedi” dedi.

Annese, “senin için yeterli. Hiç yememen gerekiyor normalde” dedi.

Annese konuşurken babası annesinin sözlerini onaylar şekilde başını salladı.

Aylin elleri ile eteğini oynayarak masadan kalkmaya çalıştı. Annese Aylin’i tuttu ve “o zaman şöyle yapalım, şu yumurtanı da bitir, bu yumurtamızda bitsin” dedi.

Aylin masadan kalkmak istedi ve annese ona engel olunca “ben sarı istemem içini” dedi kızgın bir ses tonuyla.

Aylin tabureden inmeye yeltenirken Annese, Aylin’in inmesine engel olmak için tuttu ve “sarıyı, tamam ben sarıyı ayırırım, gel” dedi.

Annese sözünden sonra Aylin Masaya yaklaştı, tabureye ellerini dayadı. Annese çatal ile Aylinin ağzına yumurtayı uzattı ve Aylin de ağzını ona yaklaştırdı.

Annese Aylin’e yumurtayı yedirdi ve ardından “tamam git ellerini yıka annecim, tamam mı” dedi.

Annese konuşurken Aylin seri adımlarla sıkılmış bir ifadeyle mutfaktan çıktı.

12. Ellerini yıkamaya direnme

10.06 Annese Aylinin arkasından giderek “Aylincim ellerimizi yıkadık mı?” diye sorarken Aylin’in odasına doğru ilerledi.

Koridor geniş ve kısa. Mutfaktan çıkınca koridorun karşısında Aylinin odası var.

Aylin “yıkadım” dedi.

Annese, “yıkamadık hadi” diyerek Aylin’in yanına gitti.

Aylin “yıkadık” dedi. Annese Aylinin yanına ilerlerken Aylin “anne yıkadık” diye çıktı.

geç oyununa devam ederiz hadi bakalım” dedi ve Aylinin elinden tutup, banyoya doğru yöneldi.

Aylin odasında oyuna başlamak için hevesli gözüküyordu. Bu sebeple ellerini yıkamak istememiş olabilir.

Aylinin odası orta büyüklükte ve aydınlık bir oda. Odasında gardirop, şifoniyer, kanepe, yatak, ufak alçak bir masa ve çocuk sandalyesi var.

13. Ellerini yıkama

Aylin annesinin elini bırakarak, sallana sallana lavaboya doğru yöneldi.

Annesi, Aylin’e “ağızındakileri bitir, ondan sonra gir tamam mı? Ben devam ediyorum kahvaltıma” dedi.

Aylin lavabonun kapısını araladı ve lambayı yakmak için parmak ucunda yükselerek uzandı. Bu sırada annesine

Annesi mutfağa gitti.

Aylin birşeyler söyleyerek lavaboya girdi.

Annesi Aylin’e “tabureni alacak mısın” diye seslendi.

Aylin, “hı hı” diye cevap verdi.

Annesi tabureyi getirmeye gittiğinde, Aylin lavaboya elleri ile tutundu ve lavabonu altındaki dolaba ayağını dayadı.

Annesi tabureyi getirirken “al” diye Aylin’e seslendi.

Aylin yerinden kıpırdamadan annesinin tabureyi getirmesini bekledi ve elini uzattı. Annesi tabureyi yanına kadar götürdü.

Aylin annesine “kapıyı kapat” dedi.

Annesi, “kapıyı kapatayım, peki” diye karşılık verdi ve lavabodan çıkarken kapıyı kapattı ve mutfağa doğru geçti.

Kapının tam kapanmadığını fark eden Aylin, kapıyı kapatmak için kapıyı hızlıca çarptı.

Kapının çarpma sesini duyan annesi, “annecim yavaş, bende gelip sana yardım edeyim mi sana” diye sordu.

10.07 Annesinin seslenmesinden sonra kapıyı yarı açık konuma getirerek mutfağa doğru baktı.

Babası, “dur bi dakika, ben kapatırım” diyerek mutfaktan banyoya doğru geldi.

14. Kapıyı kapatmalarını isteme

ve kapıyı kapattı. Aylin, içeriden babasına seslendi. Kapı kapalı olduğu için babası bir şey anlamadı ve “nasıl” diye sordu.

Aylin, biraz yüksek sesle “iyice iyice” diye ekledi.

Babası ve annesi, Aylin’in bu söylemine güldü ve babası mutfağa geri döndü. Sonrasında annesi mutfaktan lavaboya doğru geldi ve kapıyı çaldı ve “girebilir miyim” diye sordu.

Aylin, “girebilirsin” diye cevap verdi.

Annesi, “girebilirim, teşekkür ederim” diyerek kapıyı açtı

ve lavaboya girdi.

Aylin taburenin üzerine çıkmış ve dolabı açmıştı.

Annesi yardımcı olmak istedi fakat Aylinin kendisi almak için istekli olduğunu görünce bir süre bekledi ve sonra almasına yardım etti.

Annesi, “al bakalım” dedi.

Aylin, “yapışıyo mu bu buraya” diye sordu diş fırçasını göstererek.

Annesi diş macununu elinde “gel bakalım” diyerek diş fırçasına diş macunu sıktı.

Aylin, “saa, ne geri çekiyosun” dedi kaşlarını çatarak.

Daha çok diş macunu koymasını istiyordu.

Annesi, “annecim çok fazla sıkıyoruz biliyosun” dedi.

Aylin, diş fırçasını açmak için musluğu açtı. Diş fırçasını ıslattıktan sonra diş fırçasından suyun gitmesi için salladı, bir eliyle musluğu tutarken diğer eliyle dişlerini fırçalamaya başladı ve aynı zamanda aynaya bakıyordu.

Annesi bu sırada yanında durmuş Aylin'i izliyordu.

Aylin, annesine diş fırçasını tuttuğu eliyle işaret ederek “anne, kapıyı kapat” dedi.

10.08 Annesi, “tamam kapatıyorum, hadi sen dişlerini fırçala ben buradayım” dedi kapının önünden Aylin'i izliyordu.

Aylin bir eliyle musluktan destek alarak, taburenin üzerinde dişlerini fırçaladı.

Annesi, “çok güzel tadı dimi” diye sordu.

Aylin, “he hee” dedi.

Aylin, dişlerini fırçalamayı bıraktı ve eğilerek musluğu açtı kapattı. Fırçayı tekrar ağzına götürdü ve annesine “hem de yiyorum anne” dedi. Annesi, “ama yutma, ne kadar doğal olsa da” dedi.

16. Dişlerini fırçalama devam

fırçalamaya devam etti. Musluğu açıp, suyla ağzını yıkadı. Diş fırçasını yıkadı ve kaldırdı. Annesi, Aylin düşmesin diye arkasından destek oluyordu.

Annesi “hadi çalkala ağzını” dedi Aylina.

Aylin “çalkaladım” diye cevap verdi ve o sırada ellerini silkeledi.

Annesi, “çalkaladın mı bakiyim” dedi.

Aylin, “çalkaladım” derken başını salladı ve lavabodan tutunarak tabureden indi.

Annesi, kapıyı açarak “peki hadi bakalım, geç” dedi.

Aylin, saçlarını düzelterek “ odama gidiyom ben sen de gel odama” dedi ve lavabodan çıktı.

Annesi, “tamam ben kahvaltıyı tamamlayayım, çayım bitsin geliyorum” dedikten sonra tabureyi alarak mutfığa geçti.

10.09 Aylin, lavabodan çıktıktan sonra odasına girip kapıyı kapattı.

Annesi mutfaktan Aylin’in odasına doğru geldi ve “odana girebilir miyim?” diye sordu.

Aylin, “hı” dedi.

Annesi tekrar “odana girebilir miyim” diye sordu.

Aylin “evet” diye cevap verdi.

Annesi odasına girdi ve Aylinin yanına doğru gitti. Aylin masasında oturuyordu.

Aylin, “anne ne” dedi.

Annesi, “sütümüz var” dedi.

Aylin, “evet, koy” dedi.

Aylin masasında oturmuş oyun hamurları ile oynuyordu ve annesi sütü masasına koydu.

Annesi, “dondurma birlikte, bak dondurma yaparsan bunu da içebilirsin belki” dedi.

Aylin sandalyesinde ayaklarını sallayarak oturuyordu.

Aylin, “içerim” dedi.

Annesi, “tamam” dedi.

Annesi, Aylin’in yanına eğilerek “peki ben çayımı içip geliyorum hemen, tamam mı?” dedi.

Aylin, oyuncakları ile oynarken “peki” dedi yumuşak bir ses tonuyla.

Annesi, “tamam, sen o arada bana dondurma hazırlar mısın?” diye sordu.

Aylin oyuncakları ile oynarken “hazırlarım” diye cevap

18. Annesiyle yiyecek hazırlama oyunu

17. Süt içmeyi kabul etme

20. Annesine yemek yedirme

T0.11

ardından “ben sana kaşık alacam” diye ekledi. Bir eliyle masanın ucundan destek alarak masanın yanındaki oyuncaklara doğru eğildi ve oyuncaklarını karıştırdı tek eliyle. Bir tane kaşık bularak doğruldu. Doğrulurken dengesini kaybederek yalpaladı ve sonra topladı. Saçını düzelterek annesinin yanına gitti ve “ ben yedireyim mi” diye sordu.

Annesi “tamam” diyerek onayladı.

Aylin annesine getirdiği oyuncak kaşık ile oyuncak tabaktan yaptığı oyuncak dondurmayı yedirdi.

Annesi “ay ne kadar güzel olmuş” dedi başını sallayarak ve ardından “neli bu? Sanki çilekli ve reçelli mi ? üzerine sos yapmışsın sanırım” dedi el hareketleriyle.

Aylin “üzerine sos yapmadım, altında muz var da üstüne yeniden çilek koydum” sol elini havada sallayarak.

Annesi “çok güzel olmuş ellerine sağlık teşekkür ederim” dedi mutlu bir ses tonuyla ve gülümseyerek.

Aylin annesinin elinden oyuncak tabağı alarak annesinden iki adım geriye doğru gitti.

Aylin “ başka bir tane istiyosan başka da hazırlarım” dedi elindeki oyuncak tabakla uğraşarak.

Annesi “tamam böyle karışık da olabilir. Çeşitleriniz neler” diye sordu Ayline.

Aylin annesini dinlerken sol elini parmakları açık şekilde havada silkeledi.

Aylin “hımmm başka çeşitlerimiz yersen bi bu var bi bu var” dedi masanın üzerindeki kutuları göstererek.

Annesi “neli onlar peki” diye sordu.

Aylin eline bir kutuyu alarak “buu elmalı” dedi.

Annesi “elmalı eveet” dedi Aylin'e bakarak.

Aylin kutuyu masasının üzerine bıraktı ve başka kutuyu alıp tekrar bırakırken “bu da elmalı” dedi hızlı bir şekilde ve ardından diğer kutuyu havaya kaldırdı, bir süre düşündükten sonra “bu daa vişneli” dedi ve kutuyu masaya geri koydu.

Başka bir kutu alarak onuda inceledikten sonra “karpuz” dedi hızlı bir şekilde kutuyu masaya bıraktı.

Aylin kutuları masaya iki tanesi yan yana gelecek şekilde dizmişti.

Annesi “tamam o zaman elmalı ve karpuzlu rica ediyorum olur mu ?” diye sordu.

21. Dondurma çeşitleri hakkında konuşma

18. Annesiyle yiyecek hazırlama oyunu

22. Kutu kapaklarını açmaya çalışma

10.12

Annesi konuşurken dikkatlice kutulara bakıyordu. Annesinin konuşması bittikten sonra çok az bekledi ve “tamam” dedi bir kutuyu eliyle tutarak. Annesi “sos da istiyorum ama mutlaka” dedi. Aylin “amaaa sosumuz budur efendim budur” dedi oyuncak bir cezveyi kaldırarak gösterdi. Annesi “tamam. Siz hazırlarken bende çayımı bitiriyorum olur mu” dedi kanepeden kalkarak. Aylin annesine dönerek “tamam” dedi ve elindeki oyuncak kutuyu ağzına götürdü. Annesi “ağzımızla açmayalım ama hayır” dedi ve kutuyu Aylin'in elinde aldı ve kendisi açtı. Aylin de dikkatlice annesini izledi.

Annesi kutuyu açtıktan sonra odadan ayrıldı. Aylin oturduğu sandalyeyi masaya yaklaştırmak için sandalyenin kollarından tutarak oturduğu yerde zıplayarak masaya yaklaştırdı. Masadan bir kutuyu alarak “karpuuuzz” dedi ve ağzıyla açmaya çalıştı. Ağzıyla açamadı ve eliyle açmaya uğraştı. Annesi bütün kutuları açmadığı için Aylin ağzıyla akutulardan birini açmaya çalışıyordu. İçeriden gelen öksürme sesini duyunca kapıya şöylece bir baktı. Tekrar masasına doğru dönerek kutuyu ağzıyla açmaya çalıştı. Kutuyu ağzıyla açamayınca kutuyu incelemeye başladı ve eliyle açmaya çalıştı. Bir süre inceledikten sonra eliyle açtı. Kutuyu açarken kutunun içindeki malzemeden Aylinin üzerine düştü. Aylin kutuyu bıraktıktan sonra düşen malzemeye bakarak kısık bir sesle “offff” dedi.

23. Boya dökülen yerleri temizleme

10.13

Eteğiyle düşen malzemeyi temizlemeye çalıştı. Temizlemek için eteğini bacağına sürdü ve ardından eteğini elleriyle tutarak göz hizasına getirdi ve incelemeye başladı. Eteğindeki döklen malzemeyi parmağına aldı. Avucuna sürterek temizlemeye çalıştı.

Tekrar eteği ile uğraştı eline bulaşan boyayı inceledi. Sandalyesini geriye elleriyle geriye iterek ayağa kalktı ve yere bakarak “anne” diye seslendi. Kollarını yana açarak

Annesi “efendim annecim” dedi.
Aylin “ben bi ellerimi yıkayabilir miyim” diye sordu.
Annesi “yıkayabilirsin annecim” dedi.
Aylin odadan çıktı ve lbanyoya gitti.

Aylin annesini “anne üstümü değiştireyim” dedi lavaboda.
Annesi “üzerini bence de değiştirmelisin. Daha rahat edeğin bişeyler giyersin” dedi.

Annesi mutfaktan tabureyi getirdi ve “gel” dedi.
Aylin tabureye dizinden destek alarak çıktı.

Aylin tabureye çıkarken melodik sesle mırıldanıyordu.
Musluğa tutunarak suyu açtı.
Annesi “ ben sana kıyafet seçeyim mi ister misin” dedi.
Aylin “oluurr” dedi ve sıvı sabuna uzandı.
Annesi “yoksa birlikte mi seçelim” dedi.
Aylin “yok yok kıyafet” dedi sıvı sabunla uğraşırken.
Annesi “peki ne giymek istersin şort tayt?” diye sordu.
Aylin “anne şeyy karpuzlu şortumu seç” dedi gözlerini kırparak.
Annesi “tamam” diyerek banyodan ayrıldı.

Ellerini sabunladıktan sonra, ellerini birbirine sürterek suyun attında ellerini yıkayarak boyları çıkarmaya çalıştı.
Musluğu kapadı ve ellerini silkeledi. Lavabodan destek alarak tabureden indi banyodan çıktı.

Annesi “çıkardım annecim, gel” dedi ve ardından “geç bakalım” diyerek ekledi. Annesi tabureyi alıp dışarı çıkardı.

Annesi Aylinin üzerindeki elbiseyi çıkarmaya çalıştı.
Aylin “oo annee, anne acıyor canım” dedi sinirli bir ses tonuyla.
Annesi “he tamam tamam” diyerek Aylinin üzerindeki elbiseyi çıkarmaya devam etti.
Aylin “anne canım acıyor” dedi ellerini sallayarak.
Annesi “annecim bacaklarında boya onları da silelim tamam mı” dedi gülerek.

25. Kıyafet değiştirme devam

25. Kıyafet değiştirme devam

26. Boyaları tekrar temizleme

10.15

Annesi “açtım ama bu biliyosun üstten yavaşça çıkıyor” dedi Aylinin elbisesinden tutarak.

Aylin aniden “ama önce kollar” diyerek annesinden bir adım uzaklaştı.

Annesi “tamam önce kollar” diyerek Ayline yaklaştı ve ardından “gel bakalım” diye ekledi ve elbiseyi çıkarmaya başladı.

Aylin “sen unuttun mu anne önce kollar çıkıyordu” dedi ince bir ses tonuyla.

Annesi “evet annecim ya unutmuşum ben” diyerek elbisesini kollarından çıkardı.

Aylin “acımaz” demi dedi annesine bakarak.

Annesi “acımaz” diyerek elbiseyi tamamen çıkardı.

Aylin elbisesi çıkınca mutlu oldu ve “hoppa” diye sevindi.

Annesi “şu ıııı bütün vücudun boya annecim” dedi ve ayağa kalktı “biraz bekle” dedi ve odadan çıktı.

Aylin kanepeye oturdu ve bacaklarındaki boyalara bakıyordu ve boyaları çıkarmaya çalıştı.

Annesi odaya ıslak mendille geri döndü.

Annesi Ayline yaklaştı ve dizlerinin üzerine çöktü.

Aylin “ anne ver sen bana” dedi ve annesinin elinden ıslak mendili aldı. Islak mendille bacaklarını silmeye başladı ve “çıkıyo demi” diye annesine sordu.

Annesi “evet şu bak, göğsünün şurasında var” diye işaret ederek gösterdi ve ardından “ver bakalım burada da var” dedi.

Bu sırada babası odaya geldi ve “yaptın mı bana reçelli pasta” diye sordu.

Aylin “yok şimdi yapıyorum hepsi hazır bi tane hazır” diye cevap verdi eliyle masayı işaret ederek.

Annesi Aylinin üzerindeki boyaları temizlemek için ıslak mendille silmeye devam etti.

Aylin “hepsini hazır yapacam şimdi” dedi.

Annesi tişörtünü giydirmek için Ayline yaklaştı.

Aylin giymek istemeyerek “anne bunu giydirme dur” diye annesinden uzaklaştı.

Annesi “ama bu şortunun üzerine” dedi.

Aylin annesinin lafını keserek “atletle durayım” dedi.

Annesi “gel” diyerek Ayline şortunu giydirdi. Şortunu giydirirken “ayy ayak parmaklarına kadar” dedi ve daha sonra tişörtünü giydirdi. Aylin “evet”diyerek güldü ve babasına ayak parmaklarını göstererek “ayak parmaklarıma kadar bak baba” diyerek güldü.

10.16

Annesi ayak parmaklarını silmeye başlarken Aylin “ben silerim” diyerek ıslak mendili annesinden aldı ve silmeye başladı.

Annesi “peki hadi bakalım” diyerek ayağa kalktı ve odadan çıktı.

Aylin ayak parmaklarını silerken “babam yanımda kalsın” dedi ve “baba yanımda kalıp oyna” diye ekledi ve parmaklarını silmeye devam etti.

Babası “tamam” diyerek kanepeye oturdu ve “çayımınla beraber pastandan yicem hadi bekliyorum” dedi.

Aylin saçları ile oynayarak “tamam” dedi babasına bakarak.

Babası kanepeden kalktı, yere oturdu ve “hadi kızım” dedi.

Aylin masasına döndü ve sandalyesine oturdu.

Sandalyesini masaya yaklaştırmak için oturduğu yerde zıpladı. Masasına yaklaştı ve saçını eliyle geriye doğru attı ve “efendim” dedi oyuncuğuyla oynamaya başlarken.

Babası da “efendim” dedi.

Aylin oyuncak kaşığı alarak “pastamız oll olmadı ama yeniden bişey yapacam” diyerek oyuncak tabağı yere bıraktı.

Babası tabağı bıraktığı yere bakarak “e sen yaptın mı oralara hep, yapmışsın hep pastaları” dedi.

Aylin “hep yaptım ama tek bi boş” dedi elindeki boş tabağı göstererek.

Babası “tamam” dedi ona bakarak ve ardından “neli yapacaksın” diye sordu.

Aylin oyuncak kaşığı masanın yanında yerde duran oyuncakların içine attı ve “neli istersen neli” diye babasına sordu oyuncak tabağını elinde sallayarak.

Babası “nutellalı” diye cevap verdi.

Aylin masaya bakarak “nutellamız yok ama” dedi.

Babası ona bakarak “neyimiz var” diye sordu.

Aylin “bi çilekli va bi bu va bu va” dedi kutuları işaret ederek.

Aylin kutuları parmağı ile iterek “başka bi bu var bi bu var”dedi.

Babası “o zaman dondurmali” dedi.

Aylin “dondurmali” diyerek oyuncak tabağı masada ileri geri hareket ettirdi.

Babası “beyaz dondurmali” dedi.

Aylin sandalyesini masaya yaklaştırmak için oturarak zıpladı ve “beyazz ne sütlü” dedi.

Babası “evet” dedi.

Aylin ayağa kalktı ve sandalyesine bağdaş kurarak oturdu.

Aylin “ama beyazdan satmıyorlar efendim” dedi narin bir ses tonuyla.

Babası “hangisinden satıyorsunuz efendim ? Kaça satıyorsunuz efendim?” diye sordu.

Aylin “yirmidokuza satıyoruz” dedi babasına dönerek.

Babası ile konuşurken Aylin ayak parmaklarını ovuşturuyordu.

Babası “yirmi dokuz lira başka yok mu” dedi ellerini havaya kaldırarak.

Aylin biraz düşünerek “bideeee üçe satıyoruz” dedi gülümseyerek.

Babası da ona gülümsüyerek “hımm” dedi ve ardından “ben o zaman kaç para var iki liram var iki liralık olur mu dedi para sayar gibi yaparak.

Aylin babasına baktıktan sonra masaya dönerek” iki liralık” diye düşündü. Parmaklarını masada piyano çalar gibi oynattı.

Babası “ya da ben annenden para alıp geleyim hı” dedi.

Aylin biraz bekledikten sonra “yok yok efendim para yetiyor” diye gülümsedi babasına.

10.18 Babası “yetiyo mu” dedi başını sallayarak.

Aylin “evet” dedi yumuşak bir ses tonuyla.

Babası “tamam peki” dedi ve ardından “buyur iki liranız” diyerek Ayline uzattı.

Aylin babasının uzattığı görünmez parayı aldı ve iki elini birleştirdi sonrasında ise “bu şimdi vermiceksin” diyerek babasına geri verdi.

Babası da alıyormuş gibi yaptı.

yapayım” diyerek kutularla uğraşmaya başladı.

Aylin bir anda sandalyesinden kalkarak “bu arada benim aklıma bi fikir geldi” diyerek masanın altında duran oyuncaklara göz atmaya başladı. Oyuncaklarının arasından yeşil oyuncak kaşığı olarak “ben bunu bi alayim beyazla karıştırıcam” diyerek masaya doğru yöneldi.

Sandalyesine bir ayağını koyarak “dökücem dökücem” diyerek kaşıkla dökme hareketi yaptı. Daha sonra bir ayağı ile outran Aylin yeşil kaşığı beyaz kutunun içine bıraktı ve “bu burda kalsın çünkü ben dökücem dökücem yaaa” diyerek sandalyesini masasına yaklaştırdı. Oyun hamuru kutularını eline alıp alıp geri bırakıyordu. Sanki bir rengi arar gibiydi.

Oyun hamuru kutusundan yeşil renkte oyun hamurunu aldı ve bir eliyle sıkmaya başladı. Diğer eliyle oyun hamuru kutusunu masaya bıraktı. Daha sonra oyun hamurunu masaya koyarak iki eliyle sıkıştırdı ve iki elini üst üste koyalar bir avcuyla hamura güç uyguladı.

10.19

Oyun hamuruna güç uygularken zorlanmış görünüyordu.

Hamurla uğraşırken “annemgil beni arıyor” dedi.

Beyaz kutudan kaşıkla kıvamlı bir katı alarak oyun hamurunun üzerine sürdü ve dikkatlice dairesel hareketlerle yaymaya devam etti. Oyun hamurunun kenarlarına doğru dağıttı. Koluna yine boya geldi ve onu temizlemeye çalışırken “ben burda oyun hamurlarıyla” derken babası lafını kesti.

Babası “nasıl” diyerek Ayline baktı.

Aylin kaşıkla oynamaya devam ederken “rahat rahat konuşsun” dedi ve oynamaya devam etti.

Kaşığı beyaz kutuya daldıran Aylin kaşığı çıkarmaya çalışırken kutu masaya devrildi..

Babası “yavaş” dedi Ayline bakarak.

Aylin beyaz kutudan aldığı kıvamlı katıyı oyun hamurunun üzerine dairesel hareketlerle yaymaya devam etti.

Aylin babasına oyun hamurdan yaptığı pastayı uzatarak “sen şimdi al bunuu parayı verin bana iki lira” diyerek elini uzattı babasına doğru.

10.20 Aylinin verdiği oyuncak pastadan eli kirlenen babası çevresine bakındı. Bunu gören Aylin sandalyesinden fırladı ve ıslak mendil aradı.

28. Hamurdan pastacılık ovunu devam

31. Kamerayla ilgilenme

30. Boyaları temizleme

10.21

Babası “şurda var şurda var” dedi eliyle işaret ederek.

Aylin ıslak mendili almaya çalıştı.

Babası “ bir tane yeter” dedi.

Aylin iki tane ıslak mendil almıştı ve birini babasına uzattı.

Babası “dikkat et çaya” diyerek çayı gösterdi.

Aylinde çaya baktı.

Aylin ve babası ıslak mendille ellerini temizliyorlardı. Aylin parmaklarını tek tek sildi.

Aylin “elim hep boya” diyerek ellerine baktı ve avuçlarında sürterek sildi.

Babası “ayy bak hep halı hep boya oluyo Aylin” diyerek oyuncak tabağı ve halıyı sildi.

Aylin de babasını izledi ve “tamam babacım dur ben bişey yapayım” diyerek yerden bir örtü aldı.

Babası “fazla yayma” dedi örtüyü tutarak.

Aylin “tamam” dedikten sonra “duur” dedi kızgın bir ifadeyle ve daha sonra örtüyü halının üzerine attı.

Babası oyuncak tabağı örtünün üzerine koydu.

Aylin saçını düzelterek masaya doğru ilerledi. Tek ayağını sandalyeye koydu ve sandalyeyi kendine doğru çekti. Daha sonra bağdaş kurarak sandalyeye oturdu bir eliyle masadan destek alarak. Aylin babasına bakıyor “bir tane daha istiyorsanız verebiliriz” dedi ve elini dizinin üzerine koydu.

Babası “bu yeter” diye cevap verdi.

Aylin sol elini çevirerek “amaa çok güzel hepsi” dedi masadakileri işaret ederek.

Babası “ama hepsini biranda yiyemem” dedi gülümseyerek.

Aylin ayaklarına sandalyeden sallandırdı ve iki eliyle sandalyenin sağından tuttu. Babasına bakarak gözlerini açtı

ve merakla “tamam da bu ne baba baksana” dedi kamerayı işaret etti.

Babası Aylene bakarak “kamera” dedi gülümseyerek.

Aylin sandalyesinden tutunarak geriye doğru yaslandı ve “kamera” dedi kısık sesle ve gülümsedi.

Aylin utanmış gibi baktı babasına.

Babası “evet canım” dedi gülerek.

Aylin şaşırarak baktı ve “beni demin çekmişti” dedi.

Babası gülümseyerek “boşver sen onu” dedi

Babası “ellenmez” diyerek engel oldu.

Aylin sandalyeden kalkmak istedi sonra vazgeçerek sandalyeyi masaya yanaştırdı.

Babası elini Ayline doğru uzatarak “yanıma gelsene” dedi.

Aylin “baba şimdi gelemem çünkü iş yapıyorum görmüyö musun” dedi eliyle kutulara uzanarak.

Babası kanepede oturuyor.

Babası “çok sıcak Aylin” dedi.

Aylin babasının dediğini umursamadan oyununa devam etti.

Aylin “tabak var hemen onu aliyim ben” diyerek sandalyeden kalktı “bi bida istemez” diyerek yere doğru uzandı. Tabağı aldı ve sandalyesine bağdaş kurarak oturdu “bu kadar” dedi. Oyun hamuru kutusunu aldı ve içine elini soktu ve bir tane kırmızı oyun hamuru aldı.

10.22

Oyun hamurunu alırken kafasını sallayarak birşeyler söylendi kısık sesle kendi kendine.

Oyun hamurunu iki elinin arasında sıkıkmaya başladı. Masaya oyun hamurunu koydu ve elleriyle bastırmaya başladı. Tekrar eline aldı sıkıştırdı ve masaya geri koyarak bastırmaya devam etti.

Oyun hamurunu düzleştirirken zorlanmış görünüyordu. Yerden aldığı boş tabağa düzleştirdiği oyun hamurunu yerleştirdi.

Babası ağzıyla melodik ses çıkardı ve “yap bakayım” dedi ve ardından “yapsana” diyerek Ayline baktı.

Aylin babasının yaptığı melodik sesi “çıkıdısss” diye yineledi, gülümsüyordu.

Babası gülerken, Aylinin kolundan tutmak istedi ve “bi kere sarılsana bana” dedi.

Aylin babasının tutmasından rahatsız olmuş bir ifadeyle kolunu çekti ve “şimdi değil babacım burda dondurma yapıyorum yaa” diye çıkıştı. Oyununa devam ediyordu. Kaşıkla birşeyler aldı ve oyun hamurunun üzerine koydu.

Babası “ama dondurmayı kimlere yapıyorsun hepsini” diyerek Aylinin oynamasını izledi.

Aylin “sanaaa” dedi.

Babası “başka” diye sordu.

10.23

Aylin “abime ve banaa ve anneme” diyerek dikkatlice oyun hamuruna kaşıkla beyaz kutudan aldığı parmak boyasını yaymaya devam etti.

Babası “abin kalkınca mı yicek, tamam peki onları götürcen anneye sunucan o zaman” dedi ve ardından “gel götürelim anneye yesin” dedi.

Aylin çok kısık sesle “sen ver” dedi babasına oyun oynarken.

Babası “ben niye veriyim” dedi.

Aylin “babam” dedi.

Babası “sen yaptın” dedi.

Aylin elini havaya kaldırarak “ben yaptımda ne var ya” dedi sinirli bir ses tonuyla ve ardından “ben iş yapıyorum görmüyor musun” dedi oyuncak pastasını yapmaya devam ederken.

Babası “beraber götürelim” dedi Ayline bakarak.

Aylin kafasını kaldırıp balkon kapısına bakarak “baba iş yapıyorum iş iş” dedi sinirli ses tonuyla.

Babası Aylinin taklidini yaparak “iş yapıyorum iş” dedi suratını somurtarak. Aylin oyuncak pastasına yapmaya devam ederken “şimdi ben sana bir tane tatlı verecem öyle git” diyerek oyununa devam etti.

Babası “tamam” diye cevapladı:

Aylin kaşıkla oyun hamurunu üzerini yaydı ve kaşığı beyaz kutunun üzerine koyarak “bekle şimdi veriyorum” dedi saçlarını düzelterek.

Babası yan yatan kutuyu göstererek “ama dökülcek o boya bak bak akıcak hep kaldır onu” dedi panik bir ses tonuyla.

Aylin babasının dediği boya kutusuna yöneldi ve kaldırdı.

Masasının üzerinde hazırladığı pastayı oyuncak kaşıkla kaldırarak diğer elinin yardımı ile oyuncak tabağa koydu.

Babası “ver. Götüreyim mi” diye sordu.

Aylin kendi kendine kısık sesle birşeyler söyledi ve kaşığı masaya attı biraz ses çıktı. Hazırladığı tabağı iki eliyle havaya kaldırdı ve “babasına doğru dönerek “şunun bi altını siliyimm” diyerek sandalyeden kalkmaya çalıştı.

Babası elini uzatarak “ver sileyim” dedi.

Aylin “dur ben silerim” dedi.

Babası korkulu gözlerle “dur dö düşecek ” diyerek tabağa uzandı.

34. Babasına pasta teklif etme

33. Pastayı götürmeyi reddetme

10.24

Babası “düşecek ama” dedi gözlerini açarak.
Aylin sandalyesinden kalkmaktan vazgeçerek tabağı iki eliyle tuttu daha sonra tabaktaki yaptığı oyuncak pastayı düzeltmeye çalıştı.

Babası “düşecek” dedi hafif yüksek sesle.
Aylin oyuncak pastasını düzeltti ve sandalyeden kalktı.
Babası “hıh” dedi ve ardından “getir” dedi.

Aylin babasına götürmeyerek başka ıslak mendille kendi sildi.

Babası “hadi götür sen ver” dedi.
Tabağı sildikten sonra Aylin babasına uzattı ve “al” dedi sert bir ses tonuyla
Babası “beraber götürelim mi” diye sordu tabağı alarak.
Aylin ellerini de ıslak mendille silerek “baba sen git” dedi sinirli ses tonuyla. Oyuncak fırının üzerinden oyuncak çaydanlığını alarak “bi de üzerine su dökeyim” dedi.
Çaydanlığı yerine koyduktan sonra “hadi sen götür” dedi eliyle git dercesine.

Babası oyuncak pastayı alarak odadan çıktı.
Aylin sandalyesine tek ayağını koyarak destek aldı ve sandalyesine oturdu. kendi kendine birşeyler söyledi ve kulaklarını parmaklarıyla kapattı. Daha sonra kulaklarını açarak içeride geçen konuşmaları dinlemeye çalıştı ve konuşmalara odaklandı. Kapıya bakarak beklemeye devam etti.

Babası içeri girdi.
Aylin masayı işaret ederek babasına “şimdi sen ister misin” diye sordu.
Babası “ben yiyorum ya kızım” diyerek kanepeye oturdu.
Aylin sağa sola bakarak “başka da tabak kalmadı tü” diyerek elini dizine vurdu ve çevresine bakmaya devam etti.
Babası çayından bir yudum alıp “off” dedi.
Aylin elleriyle sandalyenin kollarına vurdu birkaç kere ritmik bir şekilde. Daha sonra boya kutusunu iki parmağıyla tutup baktı. Yere doğru bir şeyler dedi neşeli bir sesle.
Babası “hı” dedi Ayline bakarak.
Aylin “veriyim isterseniz” dedi.
Babası “iyi böyle” dedi.
Aylin sağa sola bakıyordu ve parmağıyla diziyi oynarken

28. Hamurdan pastacılık oyunu devam

35. Kiminle oynayacağına karar verme

Aylinin canı sıkılmışa benziyordu.

Babası “öf çok sıcak Aylin sen yap ben bi hava alıp geleyim tamam mı” dedi.

Aylin parmağını dizinde gezdiriyordu “tamam olur yanıma başka biri gelsin” dedi babasına bakmayarak.

Babası ayağa kalktı ve “yanına başka biri gelsin” diye gülerек içeriye yöneldi.

10.25

Babasının mutfaktan sesi geldi “sen git hava al gel yanıma başka biri gelsin diyor” dedi.

Aylin mutfaktan gelen sesleri dinlerken oyuncak kaşığı masasının üzerinde gezdiriyordu.

Annesinin gülme sesi geldi mutfaktan.

Babası “kim gelsin Aylin” diye sordu.

Aylin oyuncak kaşığı bırakıp ellerini dizlerine vurdu, elini göğsüne koyup “başka biri dedim” dedi hiddetle.

Babası “başka biri, hımm” diye cevapladı.

Annesi odaya geldi ve “Aylincim” diye seslendi.

Aylin “insanlar” dedi babasına.

Babası “ne insanları” diye sordu.

Aylin elleri ile tişörtünü tuttu ve tişörtünü silkelerken “insanlar yani” dedi.

Babası “insanlar” dedi.

Annesi “insanlar hangi insanlar mesela kim” diyerek Aylin'e yaklaştı.

Babası da “kim” dedi.

Aylin oyun oynamaya devam ederek “annem annem” diye cevap verdi.

Annesi halının üzerinden birşeyler toplayarak “hımm pekii” dedi.

Babası “emin misin” diye sordu.

Aylin “eminim” dedi net bir şekilde ve oyuncak kaşığı ile oynamaya devam etti.

Annesi “hadi bakalım ne yapıyoruz” diyerek Aylinin yanına yaklaştı ve Ayline doğru eğildi.

Aylin oyun oynarken “annecim” dedi.

Annesi “efendim annecim” diyerek ona baktı.

Aylin kaşığı masaya vurarak “bak benim canım sıkıldı balonu salalım mı” dedi balona bakarak gülümsedi.

Annesi “balonu salalım özgürlüğüne mi bırakalım hadi

Annesi “balonu salalım özgürlüğüne mi bırakalım hadi bırakalım” dedi gülererek.

Babası “gel bırakalım” dedi.

Aylin mutlu bir şekilde sandalyesinden kalkmaya çalışırken sandalye geriye doğru kayd ve kendini toparlayarak kalktı.

Annesi “yavaş” dedi sandalyeden tutarak.

Aylin hopluya zıplaya balona doğru koşmaya başladı.

Babası “dur bi dakika bi dakika acele etme” dedi.

Annesi kalkarak “balonun ucundakini çıkaracağız” dedi.

Aylin “nasıl çıkaracağız” sordu.

Babası “keseriz onu” dedi.

Annesi “gel” dedi.

Aylin “ben keseyim onu” dedi.

Annesi “gel hadi biz böyle uçan balon alıp özgürlüğüne bırakıyoruz sonra” dedi.

10.26

Aylin balonun ucundaki manyetik ağırlığı kesmeye çalıştı ve sonra koşarak salona gitti kesici alet almak için. Annesi çekmecedan makası aldı.

Aylin annesi ve babası ile mutfağa geldi. Aylin “kes kes kes” diyerek sevinçten zıplıyordu ve “ben salıcam ben salıcam” dedi neşeli bir ses tonuyla.

Annesi balondaki ağırlığı makasla kesti ve balonu Aylin'e doğru uzattı. Babası balonu ipinden tuttu ve “gel vericem” dedi.

Aylin bu sırada balonu babasından almaya çalışıyordu.

Aylin ince bir ses tonuyla sevinç çığlıkları attı ve “salıcam salıcam balonu” diyerek sevinçle balkona çıktı.

Aylin “ver babacım bir iki diye sal babacım” dedi sevinçli bir ses tonuyla.

Babası ile Aylin “bir iki üç” diye saydılar.

Babası “bırak” dedi.

Aylin balonu bırakarak “bıraktım” dedi ve balonun arkasından baktı.

Babası “gitmiyo” dedi.

Annesi “gider gider” dedi.

Aylin balona bakarak alkışlıyordu.

Babası balonun arkasından bakarak “bunun havası bitti zaten” dedi.

Aylin balonun arkasından bakarak gülüyordu.

Annesi “Aylin gitti özgürlüğüneee” diyerek gülümsedi.

36. Balon uçuşu devam

Babası da havalanan balona bakarak “baksana” diye gülümsedi.

Aylin dizlerinin üzerine çöktü ve “kih kih” diye güldü.

Babası “dur çıkacak bak bak görüyor musun yukarda bak” diyerek Aylini ayağa kaldırdı.

Annesi de “bak” diyerek gülümsedi.

Aylin sol eliyle sol gözünü kapatıp havaya baktı ve “göremiyorum ki güneş” dedi annesine doğru dönerek.

Babası “gel kucağıma gel” diyerek kucakladı ve eliyle uçan balonu işaret ederek “bak bak bak bak” diyerek gülümsedi.

Aylin eliyle işaret ederek “gidiyo” diyerek gülümsedi ve “gitti bile” diyerek saçları ile oynadı.

10.27

Babasının omzuna yatarak “hadi gidelim” dedi.

Babası da “nereye gidicem” diye sordu.

Annesi de “hadi bakalım” dedi.

Babası indirmek istedi ve “geç yürüyerek” dedi.

Aylin “ıııı” diyerek babasının kucağında kalmak istedi, inmedi. Aylin kucakta içeri geçtiler. Koridorda giderken

Aylin “hadi odama gidelim” dedi babasına.

Babası “Aylin” dedi. ve odaya girdiler.

Aylin “kapatayım şu kapıyı” dedi eliyle kapı koluna uzanarak.

Babası “bu kapı kapanmayacak” dedi.

Aylin “ya baba kapanacak” dedi yüksek sesle ve sinirli bir şekilde babasının kucağından indi.

Babası “çok sıcak çok sıcak kızım” dedi.

Aylin “bööö” diyerek zıplayarak hızlıca masasına doğru gitti.

Annesi mutfaktan “Aylincim normalde biz bu kapıyı kapatıyor muyuz” diye seslendi.

Aylin annesini net olarak duymamış olabilir ses uzaktan geliyordu.

Babası “çok sıcak” dedi.

Aylin sandalyesinin yanında yerde duran kendi hazırladığı pasta tabaklarından birine uzandı ve aldı. Babasına doğru uzattı ve “baba buda senin” dedi.

Babası Aylinin uzattığı tabağı alarak “tama mama ben çok yedim” dedi.

Aylin “bu senin” diyerek atıldı. Tekrar yere eğilerek tabaklardan birini aldı ve kapıya yöneldi.

28. Hamurdan pastacılık oyunu devam

38. Kapının kapalı durmasını isteme

Aylin “bunu anneme götüreyim” diyerek hızlıca odadan çıktı.

Babası “yavaş” dedi.

Koridorda koşarken “annee” diye seslendi.

Annesi “canım” diyerek cevap verdi.

Aylin “anne al şunu tatlı yaptım” dedi.

Annesi almadan “sen oyna ben geliyorum” dedi.

10.28

Aylin mutfaktan çıkarak kendi odasına geri döndü. Seri adımlarla odasında ilerledi ve sandalyesine oturdu. Sandalyeyi yaklaştırmak için zıpladı.

Babası elindeki oyuncak tabağı Aylinin masasına bıraktı.

Babası kısık sesle “Aylin noldu” dedi gülümseyerek.

Aylin ellerini yumruk yapmış sinirliymiş gibi öne doğru savurdu. Gülüyordu bir yandan.

Babası Ayline doğru eğilerek “anneye pasta yaptın mı” diye sordu kısık sesle.

Aylin babasının kulağına fısıldadı. Oyuncak kaşık ile oynamaya devam ediyordu.

Babası ile kısık sesle konuştular fakat aralarındaki konuşma anlaşılmadı.

Babası Aylin'in yanına gidip O'nu öptü. Aylin oyununu sürdürdü.

Babası “off” diyerek odada ilerledi ve öksürdü.

Aylin “baba” diye seslendi ve “şu peçeteyi” diyerek sandalyeden kalktı ve oyuncak ocağın üzerinde duran ıslak mendile doğru gitti. Islak mendili alarak elini sildi.

Başta babasından isteyecekti sonra kendi almaya karar vermiş olmalı.

10.29

Babası “kumanda bile boya olmuş ya Aylin” dedi kumandaya bakarak ve ardından “şaka gibi ya” diye ekledi.

Aylin ıslak mendil ile parmaklarını teker teker silmeye devam etti ve avucunuda sildikten sonra ıslak mendili oyuncak ocağın üzerine geri koydu. Sandalyesine geri döndü ve otururken “baba sen burda dur yanımda” diyerek oyun oynamaya devam etti.

Babası “tamam” diye karşılık verdi. Babası tv izliyor sesi kısık denebilir.

40. Annesiyle birlikte oynamayı isteme

çıkarmaya çalıştı. Çıkardıktan sonra pasta yapmaya devam ediyor.

Aylin kısa bir süre sonra sandalyeden doğrulup “balkona çıkcam annem gelsin” dedi.

Babası “annenin işi var” diye karşılık verdi.

Aylin “kim gelecek o zaman başkaa” diyerek babasına baktı.

Babası Ayline bakarak “abi gelsin uyanınca” diye cevap verdi.

Aylin bir yandan göz ucuyla tv ye bakıyor. Başını öne eğerek, elini sandalyenin yanına vurdu ve “annemi istiyorum” dedi üzgün bir ses tonuyla.

Babası “tamam annenin işi var ben burdayım gene” dedi.

Aylin “ıı ıı ben annemi istiyorum” dedi yüzü buruşuk şekilde ve ardından “annemi istiyorum” diye yineledi.

Babası “ama annenin işi var mutfakta kızım” diyerek Aylini ikna etmeye çalıştı.

Aylin başı öne eğik “başka birisi yok” dedi kısık ve üzgün bir sesle.

Babası “abi var uyanınca o gelir” dedi.

Aylin “ıı annemi istiyorumm” dedi.

Babası “tamam annen de gelecek yanına” dedi ve televizyona bakmaya devam etti.

Aylin sandalyenin yanına uzattığı ayağını kendine doğru

çekerek ayak parmaklarına bakarken “öf ya öf ya öf ya” diye mızızlandı. Ayağının ile oynadı altına bakarak ayak parmakları.

Babası spor program izliyordu ve tamamen televizyona odaklanmıştı. İçeriden annesinin sesi geldi.

Babası “efendim” diye cevap verdi.

10.30

Annesi babasına “nasılsın” diye sordu.

Babası “ne gibi” diyerek kanepeden kalktı ve odadan çıktı.

Aylin sandalyesinden kalktı ve saçını düzelterek, sekerek ve hızlı bir şekilde odadan çıktı ve babasının yanına gitti.

Babası “terledim terledim” dedi.

Aylin “yaaa” dedi üzgün ses tonuyla.

Babası ve Aylin odaya geri döndü. Babası kanepeye oturdu ve “gel Aylin, bak bak bak” diyerek televizyonu gösterdi.

Aylin sandalyesine doğru yürürken döndü ve televizyona baktı.

41. Babasının oyun oynamayışına tepki gösterme

Babası “bak kimin maçı var” diye işaret etti ve ardından “bak” dedi ve televizyona izlemeye döndü.

Aylin orali olmadı canı sıkılmış bir şekilde masasına bakıyordu.

Aylin masasındaki boya kutusunda duran kaşığı kutudan çıkardı.

Aylin kaşığı yaptığı oyuncak pastanın üzerinde ileri geri hareket ettirdi.

Babası “bu ne ya” dedi televizyon izlerken.

Televizyon Aylinin ilgisini çekmemiştii izlemiyordu.

Aylin oyuncak kaşıkla oyuncak pastaya yavaş yavaş vurmaya devam ediyordu.

Babası Ayline dönüp ve ellerini göstererek “Aylin ellerim ıslandı ya” dedi.

Aylin oyuncak kaşıkla oyuncak pastaya yavaş yavaş vurmaya devam ediyordu ve aralarda dairesel şekilde kaşığı hareket ettiriyordu.

10.31

Aylinden gelen sese babası bakarak “ne yaptın sen” dedi ve ardından “pilavlı yoğurt mu hı” diye ekledi. Babası “pilavlı yoğurt mu yaptın” dedi tekrar.

Aylin başı aşağıda babasına bakmadan yavaşça yürüdü.

Babası “gel bakayım bana bi gel” diyerek onu tutmaya çalıştı.

Aylin “ıııı ııı” diyerek istemediğini belirtti ve üzgün şekilde babasından uzaklaştı.

Babası “neden noldu söyle bakayım ne oldu” dedi yumuşak bir ses tonuyla.

Aylin peluş oyuncağın yanına oturdu.

Babası “ne neden” dedi yüksek sesle Aylinin söylediği sesler televizyon nedeniyle anlaşılmıyordu.

Aylin “çünkü sen benimle oynamıyosun” dedi babasına.

Babası “kimm yiyoruz ya hadi gel gell” diyerek gelmesini işaret etti.

Aylin “baba benim canım sıkılıyo” dedi üzgün bir sesle.

Babası kanepeden inerek Ayline yaklaştı “gel gel” dedi ellerini açarak.

Aylin “gelmicem” dedi istemediğini belirtti.

Babası Aylinin oyuncaklarının arasına bakarak “senin

Aylin babasına şaşkın ifadeyle baktı.

Babası “bak nasıl canının sıkıntısı geçti hemen” diyerek gülümsedi ve ardından “gördün mü hee” diye ekledi.

Babası topaçı kurdu.

Aylin babasına “halıda” dedi.

Babası “hayır halıda şey yapmaz burda” dedi ve topaçı parkenin üzerine koydu “bir iki” diye sayarken Aylin de ona katıldı ve babası topaçı bıraktı.

Topaç yeşil renkte. Dönerken çevresinde kırmızı renkte bir daire oluşturuyor ve müzik çalıyor. Topaç dönmeye başladı.

Aylin biraz baktıktan sonra eliyle topaçı müdahale etti ve topaç durdu. Sonra babasına baktı ve topaçı aldı. Topaçı sallamaya başladı.

10.32

Babası elini uzatarak “ver” dedi.

Aylin topaçı babasına verdi ve saçlarını düzeltti daha sonra kollarını başının üzerinde birleştirerek gerindi.

Babası tekrar topaçı kurmaya başladı ve aynı anda televizyona bakıyordu. Babası topaçı kurduktan sonra parkeye bıraktı ve “basıyorum” dedi.

Aylin “bas” dedi kısık sesle.

Babası bir diye saymaya başladığı anda Aylin “dur” dedi.

Aylin hızlı bir şekilde “bir iki üççç” diye saydı parmakları ile.

Babası topaçı bıraktı ve topaç dönmeye başladı.

Aylin topaçı izliyordu ve “çok dönüyor” dedi ellerini birbirine kenetleyerek.

Aylin ayağını uzatarak topaçı itti ve topaç durmaya başladı o anda Aylin gülüyordu elleri ile ağzını kapatırak.

Babası topaçı geri aldı.

Aylin “ayağımla vurdum vurdum vurdum” dedi hızlıca.

Babası “evet” dedi.

Aylin eliyle burnunu kapatarak “hııımm” diye ses çıkardı.

10.33

Babası topaçı kuruyor bir yandan tv izliyordu. Babası “çevireyim mi” diye sordu. “Bir, iki, üç” diye sayıyor.

Aylin “dur ben” dedi gülümseyerek ve ardından parmakları ile “bir iki biıııı” diye saydı.

Babası topaçı çevirmedi.

Aylin “bire berr” dedi.

42. Topaçla oynama devam

Aylin “bir iki üççç” dedi sesini artırarak.
Babası topaçı bıraktı ve topaç dönmeye başladı.
Aylin “bire birr” dedi ve ayağı ile topaçı vurdu ve güldü.
Babası topaç durmaya yakın hemen eline aldı ve
“hahahahhhah” diye güldü.
Aylin “yine dönsün tam bole yapcam” dedi ellerine
birbirine vurarak.
Babası topaçı kurmaya başladı. Kurduktan sonra babası
“bir” dedi.

Aylin “iki üçç” dedi.
Babası topaçı parkeye bıraktı.
Aylin dönmekte olan topaçı iki eliyle aldı ve babasına
bakarak “yaptım” diyerek gülümsedi.
Babası “aferim” diyerek güldü.

Aylin topaçı parkede döndürmeye çalışarak “hadi dön dön
dön dön dön” dedi

Babası topaçı aldı “böyle dönmez ki” diye çıkıştı.

Aylin yerden kalktı zıplaya zıplaya hızlıca odadan çıktı.

Babası “nereye” diye sordu arkasından.

Koridorda giderken “anneee” dedi mutlu bir ses tonuyla.

Annesi “canımm” dedi.

10.34

Aylin “anne nerede kaldın” dedi ve koşarak odasına geri
geldi. Bir yandan saçlarını düzeltiyor. Babasına gülümsedi.
Babası ona bakarak kahkaha attı ve kızını sarıladı. Babası
Aylinin kulağına birşeyler fısıldadı. Aylin buna güldü sonra
kanepeye oturdu.

Babası topaçı kurdu. Aylin babasını izledi. Babası topaçı
parkeye koydu ama bırakmadı ve bekledi.

Aylin “bir iki üç” dedi.

Babası topaçı bıraktı. Aylin topaçı doğru atlayarak topaçı
iki eliyle tuttu ve babasına baktı.

Topaçı havaya atarak tuttu. İkinci seferde yakalayamadı ve
topaç halıya düştü. Topaçı alıp halıya vurdu.

43. Annesini çağırma

44. Yiyecek arama

Aniden kalkarak mutfağa doğru koşmaya başladı.

Aylin “annee annee” dedi annesinin yanına giderek.

Annesi “annecim” diye karşılık verdi.

Aylin buzdolabını açtı.

Annesi “ne istedi canın” dedi.

Aylin “hı” dedi annesinin dediğini anlamamışcasına.

Aylin buzdolabının içine bakarak “hiç abur cubur” dedi. Annesi “abur cubur ne gibi abur cubur mesela” diye sordu. Aylin buzdolabı kapağını ileri geri iterek “dolapta abur cubur” dedi elini karnının üstüne koyarak. Annesi “yani dolapta ne gibi abur cubur aranır meyve gibi mi” diye sordu. Aylin “yok” dedi buzdolabının kapağını yavaşta iterek. Annesi “nasıl” diye sordu. Aylin “hiçbişey gibi” yavaşça sallana sallana yürüdü. Annesi “aradığını bulamadı anladığım kadarıyla o zaman içeri geçelim oynamaya devam edebiliriz” dedi işine devam ederken.

10.35

Aylin annesi konuşurken mutfaktaki sebzeğin çekmecesine bakındı. Aylin sebzeliği karıştırmaya devam ederken “anne canım sıkıldı” dedi. Annesi “canın sıkıldı” dedi ve ardından “ne yapabiliriz can sıkıntısını geçirmek için” dedi. Aylin sebzeliği karıştırmaya devam ederek “abur cubur da yok” dedi. Annesi Aylinin yanına giderek “evet abur cuburumuz yok bisküvimiz var” dedi. Aylin çekemeyi kapatırken “istemem” dedi. Annesi “hadi” dedi ve ardından “hadi geç bakalım” diyerek Aylinin başının arkasına eliyle tuttu.

Aylin de “hadi” dedi annesine.

Aylin annesi ile birlikte mutfaktan çıktı. Aylin zıplayarak odasına doğru koştu.

Annesi koridorda duran oyuncak bebek arabasını “ben şu arabayı kullanayım” dedi ve sürmeye başladı.

Aylin “ayyy” diyerek güldü ve koşmaya başladı.

Annesi araba sesi çıkardı ve sürmeye devam ederken “ne

kadar güzel bir araba” diyerek Aylinin odasına girdi.

Aylin zıplayarak oyuncak arabanın önüne geldi ve “bırak benim” diyerek arabayı tuttu.

Aylin “bırakın bırak” sinirli ses tonuyla dedi, arabayı tuttu ve arkasına bıraktı. Daha sonra oyuncak bebek arabasına oturdu. ayakları ile parkeden destek alarak araba ile ileri geri gitti geldi.

Annesi televizyonu kapattı ve etrafı toplamaya koyuldu. Annesi topağın bir parçasını yerden alarak “bu fırırının mı Aylin” diye gösterdi.

Oyuncak bebek arabasında oturan Aylin “nee” dedi ince bir sesle ve annesine baktı.

Annesi tekrar göstererek “bu fırırının mı” diye sordu.

Aylin “evvet” diye cevap verdi.

Annesi de oyuncakları toplamaya devam ederken Aylinin söyleme biçimi ile “evvet” dedi ve ardından “devamı nerde bunun diğer parçası” diye ekledi.

Aylin oyuncak bebek arabasının üzerinde geriye gelerek çevresine baktı. Koltuğu işaret ederek “diğer parçası koltukta” dedi.

Annesi “bişey sorabilir miyim” dedi oyuncakları toplarken ve ardından “bunlar ne böyle kaç çeşit dondurma yaptın sen” dedi oyuncak tabağı göstererek.

10.36

Aylin annesine bakarak “dondurma değil tatlı annecim” diyerek gülümsedi.

Annesi masanın üzerini toplayarak “ahh tatlı ben bilemedimm peki” dedi ve ardından “hadi ne yapmak istiyorsun ne oynayalım” diye sordu Aylin'e.

Aylin oyuncak bebek arabasında otururken ayağıyla geri ittirdi ve korkmuş bir ifadeyle “hih o oo” diye irkildi arkasına bakarak.

Bebek arabasının bir tekerleği şifonyere vurduğu için bu tepkiyi verdi.

Annesi aradığı topağın diğer parçasını buldu ve “buldum parçasını Aylin” dedi masanın üzerine koyarak.

Annesi ayline sorarken Aylin ayakları ile bebek arabasını hareket ettiriyordu ve ayaklarına bakıyordu.

Annesi kanepeye oturup “ne oynayalım” diye sordu Ayline bakarak.

Aylin bebek arabası ile geriye doğru ittirdi kendisini ve annesine baktı.

Annesi “ayyy bebeğin arabasıyla mi geziyorsun” diyerek güldü.

Annesi “gezdireyim mi seni” diye sordu ve yerdeki oyuncak pastayı masaya kaldırdı.

Aylin “olur” dedi annesine bakarak ve ardından “ben bakacağım gelme” dedi.

Annesi anlamadığını ifade ederek “efendim” dedi.

Aylin “ben bile zor itiyorum” dedi kendini geriye doğru iterek ve ardından kollarını göğsünde birleştirerek “a aa” diye biraz yüksek sesle çığlık attı.

Annesi topaı kurdu ve “nasıl Aylin bu” diyerek topaı halınınzerine bıraktı.

Aylin annesine baktı ve “yle değil anne bak ver onu sen bana” diyerek bebek arabasından kalktı ve annesinin elinden topaı alarak “ver” dedi.

Annesi “al bakalım” dedi ve topaı Ayline verdi.

Aylin “topaın iki parçasını aldı ve “ben gösteririm” diyerek kanepeye oturdu.

Topaın iki parçasını birleştirmeye çalıştı ve “iyice dndryosun” dedi.

Annesi yanına gelerek “evet” dedi Ayline bakarak.

Aylin topaın iki parçasını birleştirerek çevirmeye başladı ve “dndrcen dndrcen” dedi. Topaınst parçasını döndürdükten sonra kanepeden kalkarak halı olmayan parkenin yanına yaklaştı. Aylin çömeldi ve topaın alt kısmını parkeye değdirdi ve topaı bıraktı. Topaın müziği almaya başladı fakat istediği gibi dönmediği için Aylin eliyle topaı aldı.

10.37

Annesi “tam oturmadı sanırım” dedi.

Aylin topaınst parçasını takarak tekrar çevirmeye başladı ve topaa bakarak “bunu tek babam yapabiliyo” dedi. Aylin topaı tekrar bıraktı yine dönmedi.

Annesi “ben deneyeyim mi” diye Ayline yaklaştı. Annesi elini uzatarak topaı almak istedi.

Aylin annesine topaı vermek istemedi ve topaı iki elinin arasına alarak arkasına sakladı ve “babaa” diğe kızgın bir ses tonuyla bağırdı.

Annesi ellerini açtı ve Ayline baktı. Annesi “ben denemek istiyorum” dedi.

Aylin “olmaz olmaz” dedi annesine. Topaı iki koluyla sardı ve gardırobuna doğru gitti.

somurttu.

Annesi “şimdi evde oyun vakti” dedi.

Aylin “ı ı ıı” diye somurtmaya devam etti.

Annesi “resim yapalım mı parmak boyası yapalım mı birlikte ister misin” dedi heyecanlı bir ifadeyle.

Aylin gözlerini açarak gülümsedi. Ellerini havaya kaldırdı ve “ellerimi vıcık vıcık yaparsam” dedi.

Annesi “tamam hadi gel” dedi.

Aylin yatma pozisyonundan kaldırarak ellerini kanepeye bastırdı ve “bastıralım bole” dedi heyecanlı bir ses tonuyla.

Annesi halıya bir örtü serdi ve “hadi gel bakalım” dedi.

Aylin kanepeden indi ve “başka biri oynamak istiyomu” diye sordu.

Annesi “başka biri” dedi Ayline bakarak ve ardından “ablan mı” diye sordu.

Aylin saçlarını düzelterek “hıhı” dedi.

Annesi “ablan şimdi ödevini yapıyo ödevi bittikten sonra bize eşlik edebilir belki” dedi. Aylin annesi örtüyü sererken onu izliyordu. Annesi resim defterini oyuncakların arasından alarak örtünün üzerine koydu ve ardından “hadi getir bakalım boyalarını” dedi.

Aylin masanın üzerinden boyaları alarak “boyalarım geliyor” dedi neşeli bir sesle.

Mavi renkteki boya kutularının örtünün üzerine bıraktı ve “bu renk mavi mi bu renk” dedi melodik bir sesle.

Annesi “bakalım boyalar, bütün renkleri getirebilirsin” dedi resim defterine açarak.

Aylin masanın üzerinden iki tane beyaz kutu daha aldı ve “hı” dedi. Daha sonra boya kutularını yere koydu.

Annesi tekrardan “bütün renkleri getirebilirsin” dedi.

Aylin “bir adet beyaz bi renk” dedi.

Aylin masadan başka kutuları alarak “bir adet sımsarı kapak” dedi veyere bıraktı.

Masadan başka kutuları alarak “bi adettt” dedi.

Annesi “o kutunun içinde annecim var var” dedi işaret ederek.

Aylin masanın üzerindeki kutulara bakıyordu.

10.39

Annesi “sütümüzden de içelim mi biraz” diye sordu.

Aylin kutunun içindeki kaşığı aldı ve kaşığı temizlemek için kutuya birkaç kere vurdu.

Annesi masadaki süte uzanarak “hadi bakalım gel” ve

ardından çek bakalım diyerek sütü Ayline doğru uzattı.

Aylin sütü içti.

Annesi “oohh” diyerek sütü yere koydu.

Aylin “heeh” diye ses çıkardı ve elindeki kırmızı kutuyu yere bıraktı.

Annesi “biraz süt biraz boya” dedi ve ardından “bunların kapaklarını açayım” diyerek boya kutusunun kapağını açtı.

Aylin ilk masaya baktı ve sonra ellerine bakarken “başka bişey yok” dedi. Tekrar masaya baktı ve “ahh sen gel” diyerek kutuyu tuttu. Aylin “unutmuşum” diyerek kutuyu yere bıraktı ve annesine baktı.

Aylin yere oturdu. Bir yandan kendi kendine birşeyler mırıldandı. Ellerindeki boyayı resim defterine bakı yaparak aktardı.

Annesi kutuların kapaklarını açıyor “eveett” dedi hazır olduğunu belirtircesine.

Aylin “ben ellerimi batırayım mı” dedi sevinçli bir sesle.

Annesi “batır ben yüzüklerimi de çıkartayım” dedi ve yüzüklerini çıkardı. Annesi yüzüklerini yatağın üzerine koydu. “şimdi bak ben bişey yapacağım bak” dedi boyalara uzanarak.

Aylin sabırsız bir şekilde “şimdi anne ellerimi batırayım şimdi” dedi.

Annesi boyalarla oynamaya başladı. Aylin annesinin yaptığını izliyordu.

Aylin “aslında banalım” diyerek ellerini boya kutusuna götürdü. Elini boya kutusuna götürdü ve elleri boya oldu. Ellerini ve avuçlarını boyayla birbirine sürttü ve “bana bak vıcık vıcık ellerim” diye gülümsedi.

Annesi “bak kalp yaptım” dedi resim defterine bakarak.

Aylin resim defterine bakmadı ve ellerini iyice boya yaptı ve ardından “kalp değil bana bak” dedi annesi baktı ve gülümsedi.

Annesi “ayyyiyy” dedi ve ardından “gel” diyerek avuçlarını Ayline doğru uzattı.

Aylin ellerini birbirine sürtmeye devam ederken “ihihih” diye güldü.

10.40

Annesi “dur bende başka renk süreyim karıştıralım renklerimiz olur mu” diyerek ellerini boyamaya başladı.

Aylin parmaklarını açıp kapatarak ellerini tamamen boya yaptı. Aylin ellerini resim defterine yaklaştırarak “anne

basıyım bunları” dedi.

Annesi “gel” dedi boyalı elini Ayline uzatarak.

Aylin ellerini annesinin eliyle birleştirdi.

Annesi “bastır” dedi ve elini resim defterine bastı.

Aylin de annesinin elini bastığı saydanın yanına iki eliyle bastı.

Annesi “ne güzel oldu” diyerek güldü.

Aylin diğer boş sayfayada el baskısı yaptı. Bu çok hoşuna gitmişti. Kahkahalarca güldüler annesiyle.

Aylin resim defterindeki sayfanın boş olan kısmına ellerini sertçe bastı.

Annesi “mesela bununla çiçek yapabiliriz” dedi resim defterine birşeyler yaparak.

Aylin annesini izledi ve “olmaz bence” diyerek ellerini boya kutusuna uzattı. Biraz boya aldıktan sonra ellerini birbirine sürttü ve ardından “baksana ellerim mavi” dedi gülümseyerek.

Annesi “ayyyiyyy Ayyliinn” dedi Ayline bakarak.

Aylin “ihihih” kakhaha attı.

Aylin annesinin bu durumdan pek hoşlanmamasına sempatikçe yaklaşıyordu.

Aylin gülerek ellerini birbirine sürtmeye devam ediyordu.

Annesi “ o zaman bas şuraya” diyerek boş bir sayfa açtı.

Aylin annesinin açtığı boş sayfalara ellerini vurarak bastı.

Annesi “ayyyiyyiy” diye tepki verdi.

Annesi ellerini açarak Ayline uzatarak “gel banada sür” dedi.

Aylin ellerini annesinin ellerine sürerek “aeaaaiyyiy” diyerek kahakaha attı ince bir sesle Aylin çok mutlu görünüyordu.

10.41

Annesi Aylinin sürdürdüğü boyalı ellerini deftere bastı ve “annede elini bassın anne kız el ele olalım böle” dedi ve bastıktan sonra güldü.

Aylin boyalı elini yine boya kutusuna soktu. Sonra defterde boş bulduğu alana baskı yaptı ve “hadi yeniden” diyerek elini boyalara götürdü.

Annesi “çok eğlenceli bu baskı dimi” dedi Ayline.

Aylin “ben siyahh” diyerek boyayı avuçladı.

Annesi “ama öyle avuçlanmaz ki annecim” dedi şaşkın bir sesle ve gülmeye başladı.

Aylin avuçladığı boyayı iki elinin arasında havaya kaldırdı ve kakhaha attı.

Annesi Aylinin ellerinin altına elini koydu ve oda gülmeye devam etti.

Aylin “kömür oldu ellerim” diyerek ellerini ovuşturdu.

Annesi gülerек ellerini Ayline uzattı.

Aylin “üvehehh” gibi anlamsız ses çıkarttı.

Annesi ellerine bakarak “ayyiyiyyy” dedi.

Aylin annesine “sayfayı değiştir” dedi.

Annesi sayfayı değiştirdi ve açtığı boş sayfaya ellerini bastı.

Aylin ellerindedki boya ile oynuyordu.

Annesi “değiştirebilir misin annecim?” diye sordu.

Aylin “boya yapıyoruz görmüyon mu” dedi ellerindeki boyalarla oynamaya devam ederken.

Annesi elini Ayline doğru uzatarak “görüyorum” dedi.

Aylin parmaklarını açıp kapattı birkaç kez. Çıkan ses hoşuna gidiyordu.

Sesi duyan annesi “ayyiyiy Aylin çok kötü oldu” diyerek güldü.

Aylin aynı hareketi yapmaya devam ediyor bir yandan kakhaha atıyordu.

Annesi ellerini boş sayfaya bastı ve “bas” dedi.

Aylin kollarını açtı.

Annesi “ayy bence ellerimizi yıkayalım” dedi Ayline bakarak.

Aylin “yok yok hadi değiştir” dedi eliyle sayfayı değiştir işaretini yaparak.

Annesi “bas” dedi defter göstererek.

Aylin ellerini sallayarak “ee değiştirsene” dedi deftere bakarak.

Annesi sayfayı değiştirirken “değiştirsene değil annecim” dedi.

Aylin “değiştirmisin” dedi gülerек.

Annesi “değiştirebilirim” dedi boş sayfa açarak.

10.42

Aylin boş sayfaya ellerini bastı. Ellerini kaldırdı ve diğer boş sayfaya bastı.

Annesi “ayyiyiy” diyerek tepki verdi.

Aylin “bu safada ayyiyiy” diyerek kakhaha attı annesine bakarak.

Annesi de gülmeye başladı.

Annesi “tamam öyle avuçlanmaz” dedi Aylin boyayı avuçlarken.

Aylin abartılı şekilde kakhaha atıyordu.

Annesi “ama sen boyalarla” dedi ve durdu.

Annesi defteri Ayline yaklaştırarak “bas” dedi ve kendisi de ellerini deftere bastı.

Aylin ellerini birleştirerek “bayuu” dedi.

Annesi “bas bakalım” dedi gülerek.

Aylin “elini çek sayfayı değiştirelim” dedi elini sallayarak.

Annesi “tamam daha fazla sayfa değiştirmem çünkü başka boyalarda yapcaz tamam mı” dedi ve sayfayı değiştirdi.

Aylin boş sayfayı görür görmez ellerini iki sayfaya da bastı ve elini sayfanın üzerinde sağa sola hareket ettirdi.

Aylin ellerine bakarak “eiyyiyy” dedikten sonra kakhaha attı.

Annesi alkışlamaya başladı ve “çıldırın çıldırın çıldırın ahah” dedi melodik bir sesle.

Aylinde alkışlamaya başladı ve güldü.

Aylin alkışlarken boyalar halıya gitti ve annesi halıdan boyayı aldı ve “ayyy” dedi.

Aylin annesi boyayı alırken “çıldırın dedi gülerek ve tekrar alkışladı. Aylin alkışlarken halının üzerine sıçrayan boyalara bakıyordu gülerek.

Annesi “Aylincim tamam sakin” diyerek dur işareti yaptı.

Aylin yere bakarak elini hızlıca birbirine defalarca çarptı.

Annesi “sakin” diyor bir yandan da gülüyordu.

Aylin “çapari çapari çapari” diyerek hızlıca ellerini çarpmaya devam ediyor kakhahalar atıyordu.

Annesi “çak” diyerek elini uzattı.

Aylin sertçe annesinin eline çak yaptı ve “çapariiii” dedi. Daha sonra ellerini birbirine sürttü ve tekrar ellerini birbirine vurmaya başladı.

Annesi “tamam bak üzerini görüyor musun hep boya oldu” dedi Aylinin kıyafetindeki boyaları göstererek ve ardından “şimdi ellerimizi yıkaycaz sonrada üzerimizi değiştireceğiz” dedi.

Aylin “ozaman baa” diye bağırdı ve boyaları elledi.

Annesi “tamam lütfen” diyerek boya kutusunu aldı.

49. Parmak boyasıyla baskı çalışması devam

51. Banyoya girmek için bekleme

50. Annesinin uyarılarına kulak asmadan boyalarla oynamayı sürdürme

Annesi “sakin oluyoruz sakin evet sakin” dedi.

10.43

Aylin boyadan avuçladı ve güldü.

Annesi “tamam ama lütfen tadında bırakalım” dedi boya kutusuna uzanarak.

Aylin gülmeye devam ederek “lütfen bii kerelik sarı lütfeeeeen” dedi melodik bir ses tonuyla.

Annesi parmaklarını açıp kapattı.

Aylin de annesinin taklidini yaptı daha sonra ellerini birbirine vurdu ve tekrar parmaklarını açıp kapadı.

Annesi ellerini çak yapması için Ayline doğru uzattı ve güldü.

Aylin ellerini yana çekerek “ı ııı” dedi.

Daha sonra hızlıca ellerini birbirine vurmaya başladı ve güldü.

Annesi biraz yüksek sesle “yapmaa lütfenn lütfen” dedi eliyle dur işareti yaparak.

Aylin kollarını yana doğru açarak durdu.

Annesi Aylinin tişörtünü işaret ederek “bak her yerine bulaştı lütfen tamam” dedi kızgın bir ses tonuyla.

Aylin “bulaşmadı” diyerek üstüne baktı ve tekrar bir kere ellerini birbirine vurdu.

Annesi “tamam tadında bırakıyoruz tamam mı” dedi.

Aylin ellerine bakarak “pekii peki peki peki” dedi giderek azalan ses tonuyla.

Annesi “şimdi banyoya gidicez bak her yere sıçradı çünkü” dedi.

Aylin ayağa kalkarak “ellerime bakın ellerime” dedi gülümseyerek.

Annesi “ellerinden ziyade her yanın” dedi ve elleriyle resim defterine baskı yaptı.

Annesi ayağa kalkarak “gel” dedi.

Aylin ellerine bakarak yürüdü ve “benimki çok oldu diyerek güldü.

Annesi “fazlasıyla” dedi gülümseyerek.

Annesi ve Aylin odadan ayrılıp banyoya yöneldiler. Annesi lavabonun kapısını tıklattı.

Aylin “biip” dedi beklerken.

Annesi “tamam bekliyoruz” dedi.

Aylin “eyvah eyvah ellerine bakın” diyerek geziniyordu.

Annesi Aylinin yanınada dizlerinin üzerine çöktü. Ayline karşı parmaklarını oynaktı ve güldü.

Aylin gülerek annesinin ellerine çak yaptı.

Annesi kahkaha attı.

Aylin kahkaha atarak ellerini alkışlıyordu. Ardından halının üzerine baktı.

Bu hareketi yerlere boya sıçrattı mı diye kontrol etmiş olmalı.

Annesi tekrar ellerini Ayline uzattı. Aylin hemen çak yaptı ve geri çekildi.

Annesi yavaşça alkışlamaya başladı ve gülümsedi.

Aylin “ihiihi” diye kahkaha attı ve ellerini yavaşça birbirine vurmaya başladı.

10.44

Annesi “birde burnuna sürebilir miyim” diye sordu Ayline.

Aylin burnunu annesine yaklaştırıp “sür” dedi gülümseyerek.

Annesi Aylinin burnuna yavaşça dokundu ve “biipp” dedi yüksek sesle.

Aylin “aceeeh” diye çığlık attı. Daha sonra annesine yaklaşarak burnuna boya sürdü ve “bip” dedi.

Annesi de “bip aaaa” diyerek güldü.

Aylin geriye çekilerek “eahhahah” diyerek kahkaha attı ve ellerini yana açarak sallandı. Aylin dans eder gibi oynadı ve hızlıca annesine doğru koştu. Elleriyle annesinin yüzünü ellemeye çalıştı.

Annesi engel olarak “tamam yok o kadarını yapmayalım olur mu” diyerek hayır anlamında başını salladı.

Aylin “hehehehh” diyerek kahkaha attı ve “hehehaah” devam etti. Daha sonra annesine yaklaştı ve annesinin yanaklarına boya sürdü.

Annesi “ooohhh” diyerek güldü.

Aylin geriye kaçtı ve kahkaha attı.

Annesinin yanına gelerek annesinin yüzüne dokundu. Annesi geriye çekildi.

Aylin “anne dur sakal yapıcam” diyerek annesinin yüzünü boyamaya başladı.

Annesi “ama bayanlarda sakal olur mu” diye sordu.

Aylin yüksek sesle “oooh annemin sakalı oldu” diye ve

51. Banyoya girmek için bekleme

52. Annesiyle şakalaşma

Annesi “birşey söylicem bayanlarda sakal olur mu” diye sordu.

Aylin gülerek “olur” dedi.

Aylin annesine yaklaşarak “dur bi dakika sakal yapayım” diyerek annesinin yüzünü boyamaya devam etti.

Annesi “bıyık oldu” diyerek geriye çekildi.

Aylin gülerek “bıyık hahah” dedi ve ardından “dede oldu hihhhh” diyerek kahkaha attı.

Annesi başını sallayarak “dede erkekler dede” dedi.

Aylin “dede dede dedesin” diyerek dans etti.

Aylin işaret parmakları ile kendi yanaklarını boyamaya başladı.

Annesi “tamam yapma yapma daha fazla yüzünü” dedi.

Aylin ince bir sesle “hahahahhah” diyerek kahkaha attı.

Aylin annesinin ellerini tutarak “dudududu du du du” melodik bir ses tonuyla dans etti.

Annesi babasına “babası bekliyoruz” diye seslendi.

Babası “tamam” diye cevap verdi.

Aylin elleriyle oynadı ve ellerine bakarak “ooyyy eeehheheh” diyerek kahkaha attı.

Aylin annesinin elinden tutarak “dur alıyım seninkileri” diyerek annesinin elindeki boyaları almaya çalıştı ve ardından “senin ellerin fazla olmasın” dedi.

Aylin annesinin ellerini bırakarak ellerine baktı ve “eyvah eyvah” dedi.

Annesi melodik bir sesle birşeyler söyledi. Aylin dans etmeye başladı. Aylin ve annesi birbirine bakarak güldü.

10.45

53. Annesini öpme

Annesi Ayline yüzünü yaklaştırdı.

Aylin elleri yana açık, kafası önde ve dudağını öpme şekline getirmiş durumda ufak adımlarla annesine yaklaştı ve annesinin burnunu şapırdatarak öptü.

Aylin sağ elini yüzünün önüne getirip çekti ve başını salladı, “eeeiyyy” dedi ve kahkaha attı. Aylin “ikimiz güzel olduk” diyerek gülmeye devam etti. Ellerini birbirine kenetledikten sonra sol kolunu boyamaya başladı.

Annesi “tamam tamam naptın Aylin” diyerek şaşkın bir ifadeyle güldü.

Aylin güldü ve boyamaya devam etti. Annesi görünce kaha atarak annesinin tepkisini ölçer gibiydi.

güldü.

Aylin “bence de dedi gülerem.”

Annesi “anca çıkar” diye ekledi.

Aylin “anca çıkar evet böyle her yeri yerimden” dedi ellerini havaya kaldırarak.

Annesi Ayline parmakları ile oyun yaptı.

Aylin “ahahah” diyerek annesine doğru hızlıca yürüdü ve annesinin kolunu boyadı.

Annesi ayağa kalkarak “ta ama iş mi” dedi.

Aylin çığlık atar gibi kahkaha attı.

Annesi yere bakarak “tamam annecim” dedi.

Aylin yan yan dans ederek koridordan kendi odasına gitti.

Annesi ellerine bakarak güldü ve Aylinin arkasından “Aylinecim tamam ama lütfen lütfen” diyerek seslendi.

Aylin başını eğerek konuşmadan annesinin yanına geldi.

Aylin “ayyy ellerim kaşındı bir bilsen” dedi ellerine bakarak. Aylin ellerini sallayarak “gene yıkamıcam eee” diyerek bağırdı.

Annesi “aaa” diye çıkıştı.

Aylin çığlık atıp ellerini sallayarak annesine doğru koştu.

10.46

Annesi “sakin olur musun sakın olur musun” dedi.

Aylin boyalı eliyle lavabonun kapısına vurarak baskı yaptı.

Annesi “aaa ama lütfen” dedi sinirli ses tonuyla.

Aylin “yihahahha yihahah” diye kahkaha attı.

Annesi “bu zevki tattıracağım sana bir gün duvarına yapıcan boydan boya” dedi.

Aylin annesi konuşurken “aaaaaaah aaaaaaah” diye bağırdı yüksek sesle.

Aylin lavabo kapısına iki eliyle vurarak “baba babaa” dedi bağırarak.

Annesi “Ayline” dedi hüsrana uğramış bir ses tonuyla kapı boyandığı için.

Babası kapıyı açtı “tamam çıktım işte” diye karşılık verdi.

Annesi “Şükürü hali görmen lazım dedi kapıyı göstererek.

Babası kapıyı gördükten sonra “bu ne” dedi şaşkın bir

ifadeyle.

Aylin boyalı eliyle koluna dokunarak “babaa babaaa” diye bağırdı ve ardından “anneeee” diye bağırarak lavaboya girdi.

Babası “tuvalete gireceksiniz diye bekliyodum ha” diyerek güldü ve lavabodan çıktı.

Annesi ellerini yıkarken “Aylincim sen hiçbir yere değmeden bekliyorsun” dedi.

Aylin kollarına dokunarak “babaa baba baba” diyerek bağırdı.

Annesi “bekle ben seni direk yıkayacağım” dedi.

Annesi babasına “hayatım” diye seslendi.

Babası “gelıyorum” dedi.

Annesi Ayline “çok eğlendin demi” diye sordu Ayline bakarak.

Aylin ellerini yana açarak “aaaaaaaa aaaaaaaaa” diye sesinin çıktığı kadar bağırdı.

Babası birşeyler söyledi fakat Aylinin bağırmasından ne söylediği anlaşılmadı.

Annesi babasına bakarak “sen kapıyı halletsene kapıyı gördün mü kapıyı” dedi

Babası Ayline “tamam bağırma niye bağırıyorsun” dedi ve ardından “ne güzel aksesuar olmuş dursun orda ya” dedi.

Annesi “şey de bak şurda. Her yerlerde de var hayatım” dedi babasına.

Aylin sessizce kapıyı ayağıyla geriye doğru gitti ve kapıdaki izlere baktı ve “annecim hadi” dedi.

Annesi “Aylin seni banyo yaptıracam annecim o yüzden bekletiyorum” dedi.

Aylin sırtıyla kapıyı açık tutmak için ittirdi.

10.47

Babası annesine “neyle silecez orayı” diye seslendi.

Annesi “bak orada şey var ya mor bez onla onu al” dedi.

Aylin annesi konuşurken “yaaaa babaaa babacım babacım babacım baba babacım” diye gözlerini açarak bağırdı.

Annesi babasına bakarak başını salladı ve “evet onu al orda arap sabunu var bide” dedi.

Aylin “vucu ba ha aa anneeee” diyerek yüksek sesle bağırmaya devam etti.

Annesi “Aylincim” diye seslendi.

Aylin gözlerini kısarak “of babacııııııı” diye bağırmaya devam etti.

Annesi “Aylin sakın olur musun lütfen” dedi.

Aylin “anne benim” dedi nefes aldı ve “anne benim annecim annecim anneee neneene” dedi ve ardından

Aylin “aaa aah ah” diye bağırdı.

Annesi “eh aylincim o ellerini yıkamadan sürme özel bölgelerine” dedi.

Aylin annesine “çok muhteşemdi ama dimii” dedi neşeli ses tonuyla.

Annesi “farkındayım çok muhteşemdi aynen” dedi.

Babası annesine “tamam burası” dedi.

Annesi “Aylinin odasında felan da var hayatım bir baksana” dedi.

Babası “neresinde var” diyerek Aylinin odasına gitti.

Aylin “aayy ouyy” diyerek bağırdı.

Annesi “sen yüzünü yıka bakalım yıka yüzünü” dedi Ayline ve ardından “yıka hıh yıka afferin sana” dedi. Annesi “dön bana” diye seslendi Aylin'e ve devamında “dön bid aha bida yıka” dedi.

Aylin “ver bana sen bi onu” dedi.

Annesi “dur ben şöyle yıkıcam ağzını kapat” dedi ve ardından “tamamm gel dön kafanı bir kere yıkayalım oralarında hep boya” dedi.

Aylin “yandımm” dedi.

Babası lavaboya geldi ve anesine “yok Aylinin odasında” diye seslendi.

Annesi “yere baktın mı” diye sordu.

Babası “yere mi” dedi ve lavabodan çıktı ve “yerleri temiz ya” diye seslendi.

Aylin “yandım anam yandımmm ah” diye bağırdı.

Annesi “annecim o kadar sıcak değil” dedi.

10.50

Aylin güldü ve devamında birşeyler söyledi fakat anlaşılmadı. Aylin ayaklarını oynatarak “ayaklar raprap şaplarlar şaplarlar” dedi melodik ses tonuyla ve ardından “ouuu auuuuauu uduu dad daaa” diyerek çığlık attı.

Babası kısık sesle “Aylin” dedi ve ardından “ellerini kapıya mı sürdün” dedi yüksek sesle. Babası kapıyı kontrol ederek “bak bak dimi” diyerek kapıyı tekrar sildi.

Annesi babasına “evet evet” diye seslendi.

Annesi Ayline “ver bakıyım” dedi ve ardından babasına “çoştü ama nasıl eğlendi” diye seslendi.

Babası “ben tuvalete girecek zannettim” dedi annesine.

54. Banyoda temizlenme devam

56. Kendi yıkanmayı isteme

Annese Ayline “bakıyım bakıyım tamam dimi” diye sordu.
Aylin “tamam” dedi.

Annese “beklee” dedi ve ardından “bornozu alabilir miyim
ordan” dedi.

Annese bornozu aldı ve Ayline “gel bakalım” dedi.

Aylin “amaaa” diyerek annesine bacağına gösterdi.

Annese “aaa” diyerek suyu açtı.

Aylin “anne ver ben yıkayım oramı” dedi.

Annese “başka biyerinde var mı bakalım” dedi.

Aylin “bakıyım anne bakıyım bakıyım” diye bağırma-
ya başladı.

Annese “ayaklarında ayakların” dedi ve “tırnağının içine
girmiş” diyerek ekledi.

10.51

Aylin birşeyler söyledi anlaşılma-
dı.

Annese “bakıyım” dedi.

Babası lavaboya geldi ve annesine “bu bezi ne yapayım
kiriye mi atayım” diye seslendi.

Annese babasına “makinenin içine atabilirsin” dedi.

Babası bezi makinenin içine attı.

Annese Ayline “gel bakalım” dedi ve bornozunu giydirdi.

Annese “duşa kabinden çıktı ve “gel” dedi.

Annese bir eliyle Aylinin bornozunu tuttu diğer eliyle
sırtından destek olarak “in” dedi.

Aylin zıplayarak duşa kabinden indi.

Annese “önünü böyle kapattı” dedi Ayline.

Aylin gülerken annesine baktı.

Annese Aylinin omuzlarından tutarak “hadi geç bakalım”
dedi.

Aylin omzundaki annesinin ellerinin üzerine ellerini
koyarak güldü ve lavabodan çıktı.

Annese ile odasına gitti. Aylin kanepeye oturdu. Annese
bornozla Aylinin kafasını kurutmaya başladı ve “dur birazz”
dedi.

Aylin “dur anneciim” diyerek elini kafasına götürdü ve

eliyle bornozunu tuttu ve kanepeden kalkarak “annecim
durr” diyerek yatağına doğru yürüdü. Aylin yürüdükten
sonra kanepenin diğer ucuna yattı.

57. Banyo sonrası dinlenme

57. Banyo sonrası dinlenme

Annesi yerdeki boya kutusunu alarak “nasıl sürdüysek annecim boyları” dedi ve ıslak mendille boya kutusunu sildi.

10.52

Aylin annesine bakarak “sen bana sürdün ben sana sürdüm” diye gülümsedi.

Annesi boya kutusunu silmeye devam ederken “ben seni giydireyim mi artık” diye sordu.

Aylin ayak parmağı ile oynarken kısık sesle “yok yok ben böyle çıplak kalcam” dedi.

Annesi “ e dinlen o zaman beş dakika daha hemen giyinelim sonra tamam mı” dedi ve ardından “ben şu boyları kaldırayım” diye ekledi.

Annesi boya kutularını silerek masaya koydu. Aylin yattığı yerden annesini izliyordu.

Aylin “anne ben sayıyım” dedi ve ardından parmakları ile “bir iki üç dört beş” diyerek bağırdı.

Aylin parmaklarıyla “bir iki üç dört altı yedi sekiz” diye saydı.

Annesi boya kutularını kaldırırken “ah aylincim ahh” dedi.

Aylin kanepeden kalktı ve “ayyy şuna baksana ya uuu” dedi perdeyi işaret ederek

Annesi “oo Aylin perdeler kadar” dedi üzgün ses tonuyla.

Aylin kahkaha attı.

Annesi “üstünü kapat” dedi.

10.53

Aylin oyuncak bebek arabasına gitti ve oturdu.

Aylin “şey arabayı süreyim” dedi ve ardından ayakları ile arabayı iterek “şimdi gidiyoruz bakayım” dedi.

Annesi “üzerini giyiniyorsun o şekilde dolaşmıyorsun lütfen” dedi.

Aylin kısık sesle annesinin dediklerini tekrarladı ve arabasını ayakları ile iterek kapıya ilerledi.

Aylin kapıya varınca ayakları ile arabayı geriye gitti.

Annesi boyları toplamaya devam ediyordu.

Aylin kapıya doğru kendini itti. Aylin kapıya varınca arabayı geri iterek “evveet” diye bağırdı. Aylin ayakları ile tekrar kapıya doğru kendi itti.

58. Oyuncak bebek arabasına binme

59. Annesini taklit etme

58. Oyuncak bebek arabasına binme devam

kendine. Annesi odadan çıkarken “hadi bakalım giyinelim artık” dedi Aylin’e.

Aylin “gi gi giyinelim artık” dedi.

Aylin annesinin taklidini yapıyor.

Aylin oyuncak bebek arabası ile koridora çıktı ve annesine bakarak “anne hadi git üstünü değiş artık” dedi.

Annesi “ben değiştiricem önce seni giydireyim” diye cevap verdi.

Aylin yüksek sesle “annee üstüne yıkadım” dedi.

Annesi “annecim” dedi.

Aylin annesine “bakayım üstüne anne” dedi kızmış bir ses tonuyla.

Annesi “boya aktı benim üzerime” dedi.

Aylin “bakayım” dedi ve baktıktan sonra “eeiiyy baya kirliymiş” diyerek tepki verdi kalın bir ses tonuyla.

10.54

Annesi lavabodan Aylinin odasına geldi ve Ayline “gel bakalım” dedi.

Aylin “giil bakalım” diyerek annesinin taklidini yaptı.

Annesi Aylinin kıyafetlerini hazırlayarak “gel” dedi.

Aylin oyuncak bebek arabasıyla geri gelerek “geldim geri geri” dedi.

Annesi “tulumunu giyelim rahat rahat olur mu” diye sordu.

Aylin “neyi giyeyim rahat rahat” diye sordu.

Annesi Aylinin tulumunu gösterdi.

Aylin “bence tulumumu giyeyim rahat rahat” dedi.

Annesi Aylinin yanına eğilerek “gel hadi kalk bakalım şöyle duralım” dedi kolundan tutarak ve bebek arabasından ayağa kaldırdı.

Aylin “gel böyle” dedi. Aylin yanına yaklaştı ve annesi Aylin’e kıyafetlerini giydirdi.

Aylin “anne” dedi.

Annesi “ben de değiştiricem şimdi saçlarını da tarayalım” diyerek Aylin’in bornozu elinde odadan çıktı.

Aylin oyuncak bebek arabasına oturdu. aylin bebek arabasını ayağı ile iterek koridora çıktı.

Aylin annesine bakarak “benim saçlarını senin saçlarını seninkini tarayacak” dedi.

10.55

Babası koridora gelerek “yıkadın mı” diye seslendi.

Aylin “yıkandım yıkandım” diye cevap verdi.

60. Üstünü giyinme

Aylin “buradayım” diye cevap verdi ve ayağı ile bebek arabasını geri itti.

Bebek arabası ile ileri geri giderken kollarını arabanın kenarlarından serbet bıraktı.

Annesi “yıkandı” dedi gülerek ve “perdelere kadar” diye ekledi.

Annesi Aylinin yanına geldi ve Aylinin saçlarını iki eliyle tutarak ovuşturdu.

Aylin annesinin taklidini yaparak “perdelere kadar” dedi.

Aylin “anne ben sana napcam” dedi ve ayakları ile arabayı geri itti.

Annesi “annecim mücade eder misin lütfen” dedi.

Aylin “mücade ederim” dedi.

Annesi Aylinin saçlarını taramaya başladı ve duvarı göstererek “bak buralara kadar duvarlara kadar sıçramış hep görüyor musun” dedi.

Aylin “off off anne yavaş” dedi.

Annesi Aylinin saçını taramaya devam ediyor “ohh mis gibi oldu dedi.

Aylin “anne yavaş ayyş” diye söylendi suratı buruşuk ve ardından “ayyy” diye bağırdı.

Aylin annesine “hadi bırak da beni geziyim” dedi ayakları ile oyuncak bebek arabasını ittirmek.

Annesi Aylinin saçlarını taramayı bıraktı ve “hadi gez bakalım” dedi.

Aylin oyuncak bebek arabası ile koridorda ilerlemeye başladı ve “içeri gideyim bari” dedi.

Annesi “salona geç istersen orası daha rahat” dedi.

Aylin “evvet salona gidiyorum zaten” dedi yavaşça ilerleyerek.

10.56

Annesi arabasının arkasından ittirmeye başladı ve Aylin “allah” dedi.

Annesi “hadi bakalım” dedi.

Aylin “anne beni çekiyorsun” dedi.

Annesi “seni itiyorum” dedi ve mutfağa gitti.

Aylin “çekiyorsun” dedi ve salona girdi.

58. Oyuncak bebek arabasına binme devam

62. Abiyi uyandırma girişimi

Aylin bebek arabasını ayakları ile iterek salonun ortasına ilerledi. Aylin saçları ile oyanayarak “ayy” dedi.
Annesi mutfaktan “geliyorum ben şimdi” diye seslendi.
Aylin “peki hurici hanımm” dedi.
Arabayla salonu turluyor.
Annesi Ayline “ben üzerimi değiştiriyorum tamam mı” diye seslendi.
Aylin de annesine “değiştir” diye seslendi.

10.57

Aylin keyifle bebek arabasını itekliyor. Gözleriyle salonu tarıyor. Koridora doğru sürdü. Koridorda ileri geri gidiyor. etrafta olan biteni izliyor.
Annesi kendi odasından çıkıp lavaboya gitti.
Babası mutfaktan çıktı koridordan geçti.
Aylin saçları ile oynayarak “ayy” dedi sakın bir ses tonuyla.
Babası koridordan salona geçti.

Aylin koridorda oyuncak bebek arabasını hareket ettirirken “ha ayvaz abiyi uyandırırım mı” dedi kendi kendine.
Annesi o sırada yakınlarında duydu ve “abiyi uyandırma çok geç yattı bence uyandırma biraz daha dinlensin olur mu” dedi Aylin'e.
Aylin oyuncak bebek arabasının yanından tuttu ve başını öne doğru uzatarak “annee ne dinlenmesi sabaha kadar uyudu” diyerek bebek arabasından kalktı.
Annesi “sabaha kadar ama sabaha karşı yattı annecim” dedi Ayline.

10.58

Aylin abisinin odasına doğru gitti ve “annesine bakarak “uyandırırım” dedi.
Annesi “biz şimdi kahve yapalım olur mu bana yardım etmek ister misin” dedi Ayline bakarak.
Aylin abisinin kapısına sırtını dayararak elleri ile kapıya vurmaya başladı.
Annesi “hadi gel kahve yapalım” dedi.
Babası salondan “bana kahve yapar mısın kızım” diye seslendi.
Aylin ayağının altıyla kapıya vurmaya devam etti.
Annesi “ben mutfığa geçiyorum kahve yapıcaz” dedi.
Babası da “Aylinn” diye seslendi.

10.59

Aylin avcuyla kapıya vurmaya devam ediyordu.
Annesi mutfaktan “Aylincim lütfen” diye seslendi.
Aylin seri adımlarla koridorda yürümeye başladı ve daha sonra zıplayarak mutfağa gitti. Mutfak kapısına tutunarak bir ayağı havada salona bakıyor.
Annesi salon dolabında fincanları çıkarıyordu ve Aylinde onun yanına gitti. Aylin “nescafe var mı” diye sordu annesine.
Annesi “bilmiyorum bakıcam içeri emin değilim diyerek dolabın kapağını kapattı.
Aylin “pekii” dedi zıplayarak mutfağa girdi. Çekmeceyi açıp “Bakalım var mıymış?” dedi annesine bakarak. Annesi “orda olmaz ki nescafe” dedi.
Annesi mutfağa geldi.
Aylin “benim çekmecemde” dedi gülerken ve sebzeliğe doğru koştu. Sebzeliğin ilk çekmecesini açtı.
Annesi “varsa ordadır” dedi çekmeceye bakarak ve ardından “ben sana sütlü kahve yapayım olur mu” diye sordu çekmeceyi karıştırarak.
Annesi Ayline “aa sıcak çikolata ister misin” diye sordu.
Aylin başını sallayarak “evet” dedi. Parmaklarını kulağına götürerek kapattı. Saçlarını eliyle topladı ve başını sola saldı. Ardından “ıhıhıh” diyerek mutfaktan ayrıldı. Koridordan abisinin odasına doğru gitti. Hızlıca kapıya vurup mutfağa geri kaçtı.
Annesi ve babası aynı anda “Aylinn” diye seslendi.
Annesi “lütfen lütfen bir daha uyarmayacağım” dedi.
Aylin “yaa” diyerek mutfağa girdi.
Babası “bırak uyusun bırak” dedi.
Annesi “abin uyuyor lütfen” diye uyardı.
Annesi ve babası sert bir ifadeyle uyardı.
Annesi “bişey söylicem sen uyurken birisi gelip öyle rahatsız etmesini ister misin” diyerek Ayline baktı.
Aylin saçıyla oynayarak “isterim” dedi.
Annesi “hoşuna gider yani” dedi ve ardından “dürüst olalım ister misin” dedi.
Aylin kısık sesle “evet” dedi.
Annesi gözleriyle sert bir şekilde baktı ve “dürüst olalım” dedi.

“farkındasın dimii” dedi Ayline bakarak.
Aylin saçları ile oynamaya devam ederek “evvet” diyerek vurgu yaptı.
Annesi “evet iyi söylemen güzel” dedi.

BENZERLİK BİLDİRİMİ

“5-6 Yaşlarındaki Çocukların Günlük Yaşamlarındaki Doğal Davranışlarının İncelenmesi: Spesimen Kaydı Yöntemi” başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) “Beş sözcükten daha az olan benzeşmeler” (2) “Kaynaklar” (3) “Doğrudan Alıntılar” dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 11 Temmuz 2019 19:27 (UTC+0300)
Gönderim Numarası	: 1151046407
Sayfa Sayısı	: 122
Sözcük Sayısı	: 14824
Karakter Sayısı	: 101479
Benzerlik Oranı	: % 9
Savunma Tarihi	: 20.09.2019

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı'na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10'dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı : Aslı ÖZER

Tarih : 20.09.2019

İmza :

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Aslı ÖZER
E-Posta Adresi : asliarman@gmail.com

İş Deneyimi :

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Gönüllü Öğretmen	Kindergruppe Amerlinghaus(Viyana)	2009-2010
Öğretmen	Bilkent Laboratory International School	2010-2013
Öğretmen	İELEV Eğitim Kurumları	2013-2014
Çocuk Gelişimci	UNICEF- ASAM Çocuk Dostu Alan Projesi	2014-2015
Öğretmen	Irmak Okulları	2015-2017

Akademik Bilgiler

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
84	Çocuk Gelişimi	Hacettepe Üniversitesi	2005-2009
90	Pedagojik Formasyon	Marmara Üniversitesi	2016-2017